

KOSZORÚ,

SZÉPLITERATURAI AJÁNDÉK

A'

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYHEZ.

1838.

TIZENNYOLTZADIK ESZTENDEI FOLYAMAT.

PESTEN,

PETRÓZAI TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI IST.

TULAJDONA

(URI UTSZA 612. sz.)

A' koszorú gyengéd szövedék sokféle virágból,
Szép is, mint a' lány, melly szövi, hervatag is.
Mink mikor ezt szabad elméből, 's gyors gondolatokból
Fűzzük, nem keresünk általa büszke nevet.
Vajha csak a' rövid év' tavaszát fenn tartani tudja,
'S dísz legyen ifjúnak, 's szép hajadonnak ölen;
Hogy mikoron dereit künn már hullatja is a' tél,
A' mulató kedv itt még ne találja telét.

Vörösmarty.

A' kis dalok.

Görögből.

Dukai Takács Judith emlékére.

Csak kevesét zengtél, 's nem sokszavu lantod Erinna,
Ám de a' Múzától nyerted e' kis dalokat.
Nem téveszt el azért a' ditsőség, és a' setét éj
Ernyős szárnyaival bé soha nem fedezend.
Számptalanokból, kik halmonként verseket irtak,
Sok feledésbe merült, 's hervadozásra juta. —
Szébb a' hattyu kicsin dala, varjú károгатásnál
A' kikeletnek melly verdesi fellegeit. —

Emlék.

Oszlopok és képek 's maradó táblái a' hírnek,
Úroknak nemesebb kedvre derítik agyát.
Csak de mig él, — mert a' kiháló hős mennyei lelkét
Szellemeik országán nincs mi kövesse tovább;
Bölcsesség egyedül 's az erény' kegye szál vele ott meg, —
Itt hagyván díszes művei nyomdokait.
Igy soha büszkévé Plátót 's nem tette Homeroszt
Kincs 's ragyogó márvány, ám de az isteni ész.
Boldog az, emlékét ki jeles könyvekben emelte,
'S nem csak üres képét hagyja heverni falán! —

Halimbai Sándor.

Emmához.

Ó mért vagy olly hideg, Lyánkám, erántam?
Lám szívem' napról napra bájoland
'S már csak nem a' porig legázolod
A' szívet, mellyet hűségedre szántam.

Vígasztaló szódat szív égve vártam
'S halgatsz, pedig csak azt palástolod
A' mit be nem fedezhet fátyolod;
Lám arczodat most is lángban találtam.

Emmám mi ez? — tán a' szerel'm jele?
Ó szólj, 's ha az vídámíts fel vele —
Mosolygasz — ó elértem a' mosolygást,

Te vagy tehát szívem' hason fele
Ki nyílt az Eden, jer lépjünk bele
'S hű érzelminkel boldogítsuk egymást!.

Ugyan A'hoz.

Rabok vagyunk e vallyon hát mi kedves?
Mert minden ajka már, kivált irigy
Gunyulója boldogságunknak ma így
Kiált hahótával: rab a' szerelmes!

Ó Emma! légy csak egy küsség figyelmes
Ha meg kötött e e' szent, 's tiszta frígy
Minket? 's ha csördül rózsza láncza így
Feleljünk: boldog rab a' hű szerelmes.

Ezt mondva, 's egyesítve érzetünk
Amor szent oltárán egymást karolva
Rabként hódoljunk földig meghajolva

'S ha Tőle olly kegyelmet kérhetünk
Kérjük szívünket eggyűvé csatolva
Mint Istensége rabját tartsa fogva! —

A' sír széléről.

Emmám tudod már én boldog teremtmény
'S véled leg boldogabb élő valék
Miolta a' szerelmi függelék
Lánczára fűze véled a' saját kény.

Már már felejtém, hogy nem örök lény
A' testi kép, de lám romladék
Sár, hamv, por, és veszendő mindenek
Ha földi, 's csak vakít az itt való fény.

Hát így csalának érzeményeim
Mellyek már majd örök lételt ígértek
'S véled boldogságomba bé vezér'lték

Itt a' sír, tátva áll előttem im'
Elválunk! — hah! nem jót áll lelkem ér'tek
Túl a' siron is élünk, ennyit érzek.

Az epedő títka.

Ég! Föld! Tenger! száz, és ezer
Jajjaim tanújai

Ne mondjátok, titkoljátok
Bús érzelmem húrjai
Melly siralmat zengenek.

Bár tudjátok ne mondjátok
Melly kín vérzi szívemet
Nem sokára ugy'is már a'
Fájdalom sírba temet
'S véget érnek gyötrelmim.

Mint a' szellő a' levegő
Tünteti a' füstgomblyot
A' szerelem, melly kebelem
Emészti ugy tünjön ott
A'hol vette csiráját.

Még az egyszer ó még egyszer
Ég föld tenger könyörgöm
Bár tudjátok ne mondjátok
Kitől vett sebem nyögöm
Hiszem úgy-se szán meg ő.

Jég a' keble, kő a' szive
Irgalmatlan valója
Pedig tudja nem tagadja
Hogy ő szívem rablója
'S ennyi bajom szerzője.

Majd ha a' sok, ezer jajok
Véget vetnek éltemnek
A'kor immár nem bánom bár
Mondjátok meg mindennek
Hogy egy Szókét szerettem.

A' Gyermek-korra eszmélő Vén.

Múlt időmre emlékezvén
Gondjaimból ébredek,
'S ellátom millyen boldog egy
Játszadózó kis gyerek:
Bút, bánatot, aggodalmat,
Nem esmér gyötrő unalmat
Látjátok vén emberek,
Be boldog egy kis gyerek!

Ó a' természetet tudja
Fordítani javára
Annak jobb vagy bal folytatában
Ritkán történik kára:
Szökdel tánczol víg szarvasként
Játékában nem tart törvényt;
Látjátok vén emberek,
Be boldog egy kis gyerek!

Ha tavaszra egy fecskét lát
Élled, dobog kebele
Szemlélvén, hogy bé köszöntött
A' kikelet kelleme:
Nem töri a' fejét a'ban,
Nem vész e' a' vetés magban;
Látjátok vén emberek,
Be boldog egy kis gyerek!

Kedvére van az essőzés
Mert a' víz folyókában
Hidat, malmot állít fel ő
Együgyű játékában:

Nem féli a' szárazságot ,
Porban is lel mulatságot ;
Látjátok vén emberek ,
Be boldog egy kis gyerek !

Által kelvén a' hév nyáron ,
Ujjabb játékot választ
'S mint az előbb elhagyottat
Szint olly kényvel úzi azt :
Egy kis világ ő magának ,
Senkit sem esmér urának ;
Látjátok vén emberek ,
Be boldog egy kis gyerek !

A' Tél fagya nem borzasztja
Truccolja ő az időt ,
Sem zivatar , sem a' szélvész
Meg nem határozza őt :
Keble csendes , szive nyugodtt
Haj! mert a' bűn nem kopog ott !
Látjátok vén emberek ,
Be boldog egy kis gyerek !!! —

Pályám.

Milly boldog az , a' ki dicső irányt
Tud mérni kitűzve sik uttyán ,
Láng! keble hevült tüze gyujtván
Czélt érni , leküzdve ez égi kíványt.
A' pályá rögzös ; de ha végire hat —
A' célra törő kebel idvet arat.

Keblemben is égi kívány' tüze gyult ,
Pályámra mikint eleredtem ,
Nem sejte veszélyt vidor éltem

Bár czélom elesve napom beborult.
Hidd, balga ki élve törekszik azért,
Hogy Honja jutalmul ad érdemi bért.

Mint szárnya szegett vadon erdei lény,
Kit csőre vadász veve elhul;
Láng keblem' igyekzete így mul
Nints árva ügyemre virulva remény,
Hogy szent vala czélom örülve tudom:
Ez 's Fáni szívemnek elég jutalom.

Boldog czél.

Ha czéled élni boldogul
Vidám szeszélyt szerezni gyulj,
'S mellé szelid nyugalmat;
A' fény ragályt, a' rang dühét
Ne vágyd, utálva nélkülözd:
Mérge lerontya lelked'.
Rósát teremt a' nyugalom,
'S a' szívnek édes enyhet;
Fény, Rang, vakitva bajt szülő;
A' földi meny pokol leend
Hideg fogult ölében,
A' czél tehát ez életen
Az égi nyugalom.

Végremény.

„Tünde rózsa!
Mint nyilongtál
Gyermekévim
Bájegén:

Úgy mosolyg-fel
Még csak egyszer
Bánatim bus
Fellegén.

Vagy — ha már le-
Hulla végkép
Bíboréked,
Illy korán! —
Nefelejtske-
Koszorúban
Lengj sirom hüs
Alkonyán,“

Igy az ifju, —
Rózsapályán,
Vagy a' néma
Sír ölén
Függve minden
Vágya — néki
Nem tünelg már
Más remény.

Egy szomorfüz
Rideg alján,
Lant kezében,
Üldegél,
'S hõ dalában
Lelkesülve,
Keble fennen
Verdegél. —

Zenge lantja,
'S most enyelg még

Lágy lebelke
Hurjain,
De a' lantos'
Elszunnyadt már,
'S rózsá leng sír-
Hantjain.

Etelkavári M. P. B...ból.

A' Vértesi Vadász.

Nagy morajjal zúg a' ború,
Bömböl a' vén rengeteg,
Inog a' tölgy bár mily korú,
'S vést üvölt a' fergeteg;
De a' Vadász rendítlén áll
Mint maga a' Vértesi szál.

Dárda villog hóna alatt,
Puzdra, 's ív függ vállain,
Bal kezében remek falat,
Nyugalom ül ajkain,
Mert nem kétli hogy Híve él,
'S azért szíve csendbe alél.

Fényben úszik már a' magány,
Nem sivít az éjji szél,
Tiszta a' lég, — 's a' csalogány
Ismét öröm dalra kél.
Vidámul lejt a' hős Vadász,
'S a' sziklákrol bátran le mász'. —

Hogy benyittya kised lakát,
Melly szerel'm, 's üdv fészke volt,

Megrepedve láttya falát, —
 Mereved', — mert Híve holt,
 Kénköves szer szált Az felé
 Melytől élte végét lelé. —

Majd sirt ás egy vén tölgy tövén,
 Mellybe Hívét teszi le;
 Rózsát ápol kis tetején
 Nefelejcsék köribe.
 'S Ó — fölötte dermedten áll,
 Mint maga a' Vértesi szál.

B.

Á l m o m.

Kis Asszony Hava 29-én vírradóra.

Minő borongó képzeletek dühe
 Roncsollya szívem', 's üldözi éjjeli
 Nyugalmamat? — majd harsogó síp
 'S trombita szózat fel riasztnak;
 Majd füst eresztő cső ropogásait
 (Mint annyi bajt, és vést okozó morajt)
 Hallom, 's hogy a' Honnos Leventák
 Bút nyihogó paripán szökelnék.
 Vérrel fedett tért a' Duna mentibe,
 'S egy sár patakban fült Fejedelmi főt
 Látok nyugalmamban, — szünet múlt,
 És Buda' szűz oromit gyalázva
 Nézem. — Mohács! gyász képeid ím' ezek,
 A' mellyeket vad visszavonás szüle; —
 Gígasz erő nem dúlta Honnod'
 Szét, Magyar! — ezt okozá czivódás.

Virúlj azért Ó! gyász alakú Mohács!
Virúlj te a' csend szende ölébe, és
Elhúnyt vitézid' szerfe szórott
Hamvait égbeli béke fedgye.

B.

Boldog Emlékezet.

Életünk, tavasz-korában
Hinti szebb virágait,
Földiségünk ott mosolygja
Menyvidekü bájait.

Oh! ne hagyjuk elvirulni
Mind a' báj virágokat,
Kell füzérbe szedni néhány
Nefelejtske szalokat; —

Szedni, és a' puszta kornak,
Melly virágot nem terem,
Lészen a' mit ujra szedhet
A' varázsló képzelem.

'S vissza-vissza álmadozva
Annyi szép virágait,
A' közelgő zordon éjre
Ált mosolygja bájait.

M.

Óhajtasom.

Ha testemet
Elfedte bánatom,

'S mély csendé vált
Rabló sóhajtásom ;
Nyugtájamat
Világítsd égi fény,
Szük síromat
Keress föl lassú szél ;

'S porléttemet
Fogadd magadhoz el ;
Kevés terhem :
Mert dúlt a' hó kebel ,
Sohajtsd felé
Kő szíve pühúltán ,
'S teremtsd hozzá —
Képei újjulásán ;

'S hol kényben ül —
Varázsolj engemet ,
'S lépte mellől
Ne fúvd el testemet ;
Sötét e' föld ,
Tán megtetszik néki ,
'S virágágnak
Büszkén fölsepreti ;

'S Boldog akkor ;
Hús frissülésemet
Kis kezéből —
Nyerném , — 's ős béremet.
'S Hamvadt porom'
Kétes hazájába
Tűz szívéből
Rózsaszál fakadna ,

Mely tavaszkor ;
Mint szűm-hajnalában
Szét pirúlná ifjú gondjaim ;
'S a' lány — talán —
Képzetek' honában ,
Meg könnyezné múlt fájdalmaim !

R.

A' tébolyodott.

Száll az ifjú bajnok vér özönből
Nem ösmért föld szomjú síkjain ;
Rengetegbe szirteken keresztül ,
Vészes tenger zúgó habjain.
Telve keble égi kéj-gyönyörrel ,
Menny fogadja szive lángzatát ;
Üdv-mosolygva látván a' reménybe
Föl derülni léte angyalát.
Báj-virányba tön föl a' közel czél
A' borongó véres év után
'S zúgó zápor omlik 's vad vihar kél
A' ki vivott sújjos vég pályán.
Meszsze téved , 's bolyg halottas kertbe
Ingó térde rokkant sirra dül .
'S hah ! a' kigyózdó villám fényébe
A' kedveltt nő orma tűnik föl.
Jajt zúg keble' vésze köny-özönnel
Romba ontva látván édenét ,
Véré lángol , 's dúzzad vad szökéssel ,
'S bódúlt agyát vad kin dülja szét.

Ohajtás Barátomért.

Szóke Dunánk' özönét csend Istene tartsd zaboládon
'S a' hajszálemelő vészre bilincseket ossz.

A' frissen omló habokat ne zavarja halomra
Vad Boreás, 's az eget fényes időre derítsd.
Hogy bátorságos légyen utja hajós utasinknak ;
Lágy széllel kedvezz a' Duna folyta felett :
Nem kérem magamért, magamat. 's vagyonom vizek árja
Nem hordozza tudod csendes öledbe vagyok.
Hajh de barátomat a' sors most ültette hajóra
E'nek azért kérlek, légy kalauzza magad.
Békét hints földön vizeken, legyenek napok éjjek
Folytában tiszták, kedvre derengjen az ég.
Míglen ezen szoros utjából lelkem fele Károly
Karjaim' őt' váró hív ölelésibe ér. —

*Károlyi Istvánhoz, Hitesé Trattner
Mária Aszszony halálakor. *)*

(† 1837 eszt. Jul. 12-én.)

Márie volt Teneked tündöklő ceyloni gyöngyöd,
Kertedben ragyogó rózsa, világon eged.
Ah! de halál! a' szép kincset temetőbe oroztad,
Sír' szele! a' teljes rózsa fagyodra konyúl.
Szép eged elkomorúlt, melly fénylett, Károlyi, tegnap ;
Halvány arczaidon könnyözön omlik alá.
Ültess, oh, ültess gyászos kupresszeket ; Íme,
A' hív nő 's anya nincs! kis fiad érte zokog!
Ám de ha mellettök kezdnek mosolyogva virágok
Nyilni, szelíden csak merj mosolyogni Te is !
Holéczy.

---

*) Sirkövét a' pesti temetőben e' következő vers díszesíti :
Nő 's anya nyúgoszik itt, házának gyásza 's keserve :
Sírja fölött férj 's négy bánatos árva sohajt.

A' Szaraczén.

1.

Forró, és tikkasztó nyári nap volt, mint majd valamennyi Palaestina forró éghajlata alatt, a' tiszta egen felhőcske nem volt látható, legkissebb szellő sem frissíté a' léget, 's a' már délpontra hágott nap' tűz sugarai égető hamu özönné változtaták a' homoktengert; — 's itt látunk sietni egy már elfáradott útast, kinek köntöse, mellynek színét azomban a' portól, 's a' rongyosságtól alig lehetett megkülönböztetni, egyet gyaníttata napkelet lakói közül, fejét egy közönséges turbán fedé, 's védte a' napsugarai ellen, — széles, porlepte homlokáról gyakran törölgeté a' nagy cseppekben leömlő izzadságot, 's hosszú bajszát megsimítva sebes léptekkel haladott előre. Végre a' homoktenger ritkúl ni kezdé, ezt lassanként zöld rétek válták fel, távolabb számos ház, hihetőleg egy falu látszott, 's a' mezőség elején egy kis lak, magas czédrusoktól környezve, a' ház előtt néhány kis gyermek, 's két asszony üle, kik a' kunyhó belsejébe vonultak, észrevévén a' feljök tartó Szaraczént. Egy két érthetlen örömszavakat mormolt ez, midőn az ajtó küszöbén megállott, 's ezen minden tétovázás nélkül lépett be. Az asszonyok egyike, ki a' férjfiút csak most ismeré meg, nem leggyengédebben esett az Ozman nyakába, ki fáradtan veté le magát egy fű pamlagra, a' gyermekek körül vevék őt, 's az asszonyok ezer kérdéssel ostromlák az érkezőt, — de ez a' csevegőkre nem halgatva parancsoló hangon kért vizet, 's az elhozottat mohón hajtá fel.

„Honnan Zárun?“ Szólla az asszonyok idősbike.

„Egyenesen a' Magyar fogságból“ felele Zárun, 's a' széles bajusz alá temetett ajkak örömmosolyra vonultak. — „De merre jár Murezzin?“ kérdé tovább. E' *Koszorú.* 1838.

pillanatban egy szúlas férfi lépett be, 's egy percz alatt a' két férjfi egymás karjaiban feküdt, és több viszon kérdések, és feleletek után elhagyva a' lak belsajét, egy pálmának árnyékot tartó lombjai alá telepedtek, körülvéve a' gyermekek, és asszonyok kiváncsi seregétől.

Azon szerencsétlen napon, kezdé Zárún, mellyen mi Tambud kis várost elvesztők, én is elfogattam a' keresztések által. Kevés nap múlva egy hajó vitorlázott Európába innen nekik hadi társakat hozandó, 's ezen gályán én is, mintegy a' fő rabok közül elküldettem; — sorsom egy Magyar fő nemes kezébe adott, ki akkor fiával a' szent földre, mint ők mondák, volt menendő. A' két férjfiük elútaztával szabadságom a' legfőbb pontra hágott, 's csak Lenke, az elútazott Tibor' jegyese vizsga szemei tartottak korlátok között. Ekkor lepett meg a' honvágy, de a' szép Magyar leány ég szemei mélyen hatottak lelkembe, 's én eltökélém elrablását, melly azomban nem volt kis feladat. A' faluhoz közel fekvő erdőcskében lakott egy remete, ősz szakál fedé már ránczos arczát, 's ehhez Lenke gyakran eljárt. Ezen remete lakhoz hívtam én egy éjjlen Lenkét, azon ürügy alatt, hogy az ősz igen beteg, és segéd nélkül fekszik ágyában; — azomban az oda siető leányt az én karjaim fogák fel, 's az éj sötéte hű segéde volt a' szökevénynek. Erdőkben bolygva érkeztem a' határokig a' szüntelen síró leánnyal, innen pedig sok baj után Palaestináig. —

„És hol hagyta el őt?“ Kérdé Murezzin, nyugtalanokdva baráttya hosszu beszédén.

Tegnap illy tájban lehetett, — folytató a' magát félbeszakasztani nem hagyó Zárún, — midőn én örömtől csillogó szemekkel néztem a' leányra, 's hevesen képzelém a' vele élendő boldog órákat. Ekkor porfelleg támadt, 's egy pillanat alatt egy lovas csapat állott előttem; Arab rablók voltak, Allah boszúja szálljon

fejükre kik tőlem Lenkét elrablák' — itt Zárún, mintegy megnémulva elhalgatott, homlokán ránczok tornyosultak, 's villogó szemei a' láthatárba szögezve, elmerültek.

„Valóban nem kis veszteség, kivált egy szegény megszabadult Muzulmanra nézve!“ — szólla, vadúl felkaczagva, Murezzin. — „'S ezután Szelaheddin' táborában fog vitézkedni a' hős Zárún?“

„Gondolod, felele ez, hogy ollý kevés agyvelő maradt agyamban, hogy magam ismét elfogatni, vagy sebekkel elborítottai hagyjam? 'S nem tudod, hogy a' Szultán még elfogatásom előtt előmbe helyhezé a' gyáva Nurzivánt? Nem, messze legyen tőlem Szelaheddin tábora, valamint messze van a' csillagok milliárd serege Palaestina sivatagjaitól. Boszúnak élek én ezután — Lenkét elvesztém, 's ezt csak magam érzem? — Tibornak fájdalma, boszúmat enyhíteni fogja, azért holnap mindjárt a' keresztes táborba.“ — E' szavak után fölkelte a' gyepről Zárún, 's barátjának kíséretében ment be a' lakba.

A' következő nap hajnala, egy szél sebesen vágató lovast láta a' sivatag pusztákon.

2.

Jerusalem várastól néhány mértföldnyire fekszik egy téres sikmező, egy oldalról meredek sziklaktól, más oldalról erdőséggel környezve, egy a' hegyekről leomló zuhatag árszái kötik össze a' szikla falat a' sűrű erdővel, 's a' mezőkön át csavarogva az erdő mélyiben vesznek el. Ezen téren telepedett le a' keresztes had, melly itt már több hónapja megérkezett, messze hagyva maga után Spalató város büszke falait, 's a' tenger ragyogó hullámain.

A' nap már leáldozott, 's az éj fátyola kezdé bevonni a' láthatárt, ezer helyen kezdettek lángolni a' tűz rakások a' keresztesek táborában, fölvilágítók valamennyire az éj sötétét, 's a' barcosok fényes lán-

csájiban visszaragyogló; ezek mellett ültek, különféle csapatokba letelepedve a' keresztések, — ez házi viszonyait emlité, az a' harcznak, mellyben jelen volt, folyását és veszélyeit, nem ritkán nagyobbítva, adá elő — amaz apró történetekkel mulatá halgatóit, mások játékkal mulattak magukat, szóval az egész táborban víg szeszély foga helyet.

Csak Tibor vonta el magát a' közvígságtól, egy magányos senkitől nem láttatott helyre, arczán néma busongás ült, gondolattjai honnyán szárnyaltak, 's képzeletében a' jegyest ölelé, 's ajkai az övéire tapadtak. A' hold világosan lövellé sugarait, az ifjú reményei ragyogóbbak voltak ezeknél, a' csillagok neki örömet látszottak mosolygni, a' derült éghen Lenkéje homlokát képzelé, 's a' szellő egy forró köszöntést susoga neki tőle. A' viszon látás örömeinek reménye deríté fel egyedül andalgó hőszünet, 's harczra tüzelé a' szerelmes de bátor keblet.

„Tibor, Tibor! szólla egy hang háta megett, 's vállait érintve érezé.“

„Zárun! — kiálta fel Tibor az álmélkodás hangjával 's merőn nézett az előtte álló, 's keresztény köntösbe öltözött Szaracczénra. „Zárun te itt, vagy csak képzeletim játéka?“

„Igen én vagyok, ifjú keresztény, én Zárun, a' megverettetett, egykor engedelmes szolgád, Lenke elrablója!! — “

„Mit beszélsz Lenkémről? vágá közbe Tibor ki Zárun utolsó szavait nem jól érté, — hol van ő?“

„Azt inkább az Arab haramiáktól kérdezd!“ — 's egy pokoli guny kaczaj hangzott ki az Ozman' vad ajkai közül.

„Hazudsz ördög fajzata! kiálta fel Tibor, mialatt arczába tódult vére, 's megragadva köntösénél Zárunt, óriási erővel sújtá a' földhöz, 's a' gyilkot előrántónak mellyébe dőfé vasát, ki nehezen látszott utósó lehetét kihörögni.

Némán de zajgó indulatokkal keblében veté el magától Tibor a' véres kard hüvelyét, és serény lován, senkitől észre nem véetve hagyá el a' tábort, hol az erőszakos gyilkolás halállal volt büntetendő. Lenkéje elvesztésével több reménysugár neki nem mosolygott, véle mindenét veszté, 's több hetekig, magát a' sors kezére bízva, halygott a' sivatag pusztákon. Ó, ki ez előtt a' csillagokban kedvese' szeméit, a' derült égben ennek homlokát látá, ki a' szellőben Lenkéje köszönését vélte hallani, 's mindenkit barátjának néze, most körülé az embereket, 's kétségbe esetten, 's honjáról felejtkezve, óhajtá végét. Egykor egy lovas csapattól támadtaték meg, ő éltét, vagy szabadságát drágán adni határozá el, 's nem sokára véres harcz támadt a' két egyenetlen fél között.

3.

„Hozassanak elő a' foglyok“ parancsolá Szelaheddin fő vezérének Nurzivánnak, 's ez inte egy szerencsen szolgának. Rövid idő alatt a' keresztény foglyoknak hosszú sora állott a' Szultán előtt, ki vizsga szemekkel nézé az elfogottakat, végre tekintete egy ifjún akada meg, kinek bátor arca, mintegy daczolni látszott a' hatalommal, melly karjait lebilincselé.

„Ki foglya ezen ifjú?“ kérdé a' sokaságot Szelaheddin, 's Roldok, egy csapat öreg vezére lépett elő, — „én voltam szerencsés őt elfoghatni, 's a' világ Ura lábaihoz letehetni, — szólla ez mély 's alázatos meghajtással, — Donda tájékán láttuk őt kém gyanánt magányosan csavarogni, de elfogatása négy társunk halálába került.“

„Ó vitézül védte magát,“ mondá Szelaheddin, 's egy erszényt vete Roldok lábai elébe, és Tibort, mert ez volt azon ifjú, a' többieknek rendéből elviteté. Több csapat vonult el tovább a' Szelaheddin előtt, 's ragdmányokat lábai elébe raká, ő ezekből néhányakat kiválaszta, a' Bagdádi Kalifának ajándékuł küldendő-

ket. Ezek között volt Tibor is, ki a' többiekkel több napi út után megérkezett Bagdába, — a' Kalifa ekkor nem volt jelen, 's így a' küldött fogoly a' fő felügyelőre, egykori keresztényre bízott, ez látván az ifjú menekedése lehetetlenségét, 's talán szelídebb érzetéből is, nem bánt keményen Tiborral, 's reá a' kert egy részét bízta. Tibor még gyermek éveiben, 's honnyában szenvedélyes kertész volt, itt is tehát minden szorgalmát a' kert szépítésére fordítá, ezáltal tulajdon javát is eszközlendő. A' kert nem annyira elhagyatva, mint rendetlen állapotban volt, 's egy szorgalmas kéznek a' rendet vissza hozni nem nagy munkába került. Rövid idő múlva számtalan gyepágyakból mosolygva virultak az itt buján növő minden nemű virágok, másfelől a' legszebb sétányok hívták a' sétálót, 's csalogaták a' zöld gyephantok a' pihenésre. A' kerttől kis távolságra folyt el egy folyam, 's innen több száz munkások segedelmével kevés napok alatt, egy kis csavargó patak csörgött át a' kert virányain.

Kéjtelve, 's fogságáról elfelejtkezve merengett egykor Tibor gyönyörködve munkájában, 's nem veve észre, egy mellette elsétáló ifjú Törököt; kinek szemében nyíltság, mosolygó ajkain, 's arczain vidámság, és férfias erő űlt, öltözete egyet mutata a' fő rendűek közül; — ez lépéseit Tibor felé irányzá, 's már megvala ezt szólítandó, midőn egy dühült ebet látta maga felé szaladni, egy ijedségből származott kiáltás hangzott a' Török ajkaiból, de ezen pillanatban rogyott össze a' veszett állat Tibor óriási ütése alatt, ki az elkábult ebet megragadván, egy közel lévő mély kútba sújtá. A' Török kezét nyújta élete' mentőjének, 's ki létét kérdezé. Tibor az ifjú szemében nyíltságot és bizodalmat talált, 's fájdalmasan beszéle el neki történetét.

„Engem Masszudnak neveznek, — így beszélt az ifjú Török, 's egy vagyok a' Kalifa kedveltjei közül,

reménylen állapotodon fogok segíthetni.“ — Több szolgák félbeszakaszták a' beszédet, 's Masszud barátságosan megrázva Tibor kezét távozott. Az ifjú, elbeszélése által vissza emlékezett honára, 's kedvesére, és szemeiben két tiszta könny csepp ragyogott.

4.

A' Kalifa megérkezett, 's az udvarban minden ragyogóbb mozgásba jött. A' rabszolgák' sorsa megnehezbedett, nappal durva porkoláb' korbácsa alatt, éjjel szük, 's bűzös lyukban sínlődtek. Csak Tibor állapota nem változott, sőt jobbult, a' mit ő Masszudnak tulajdoníta, 's köszöne, ki gyakran meglátogató a' Magyar foglyot, 's megbarátkozott az ifjú nemes érzéseivel.

Lankadtan napi foglalatosságaitól tért vissza egyszer magányos lakába Tibor, de szemére álom nem jöhet, kimene tehát a' kert sétányaira, forró érzeteit talán a' csillagokkal megosztandó. Alig veté le magát egy fű pamlagra, midőn a' Szerail egy ablakából édes zengzetű égi hangok ömledtek az ifjú elébe, ki annál inkább figyelmesb lőn, minthogy a' hang, 's a' nyelv, mellyen a' dal énekeltetett, neki ismeretesnek tetszett. Közelebb lépett tehát az ablakhoz, 's e' Magyar nyelven éneklett dalt hallá:

A' sötét éj fátyolán,
Honnjától szakadva,
Eped egy fogoly leány,
Könnyeket hullatva.

A' leélt vidám napok
Gyászra változának,
'S nincsen a' ki érzene,
Súlyját fájalmának.

Nem világol ő neki
A' remény sugára,
Ah! mert messze messze van
Honnjának határa.

Isten véled! szép honom
És ti báj-vidékek,
Kebletekbe én soha
Vissza már nem térek.

Isten véled! jó szülőm
Gyenge kis koromnak
Ápolója, magzatod
Rabja lett vad úrnak.

'S hogy ha majd a' nap lesüt
Hantjára siromnak,
Akkor is még híve lessz
Lenke hős Tibornak! —

„O az, Lenke, szeretett Lenkém“ kiálta Tibor felhevültében, felejtve, hogy a' legkissebb nesz ártalmá-
ra lehet, 's valóban lépések hallattak, 's az éj söté-
tében egy alak volt kivehető, ki siető léptekkel tar-
tott a' merőn álló Tibor felé.

„Ez tehát azon leány, kiért mindent megvetettél,
kinek vesztével fogságodat is tűrhetőnek nézed? — kér-
dé Tibort Masszud, mert ez volt a' megérkező. Tibor
érzelmeitől elfojtva némán állott. „Ő tennap érkezett
meg a' Szerailba, Arab rablóktól vette őt meg a' Ka-
lifa. — Tibor te életemet mentéd meg, vedd tehát vi-
szonszolgálatomat, segítségemmel szabad leszel, 's imá-
dottaddal Bagdából ki szökhetsz.“ Egy öröm sikoltás
repült ki az ifjú mellyéből; de utóbb kételkedve nézett
Masszudra.

„A' leány nem akart hódolni a' Kalifa hatalmának,
's egy gyilokkal tartá vissza a' közelíteni akarót, ugyan-
azért a' Szerail egy elkülönzött részébe vitette őt, még
buzgó érzelmei csillapulnak, — a' szoba ablakán, melly
mint tudod, a' kertre nyilik, nincs rostély, minthogy
több ölnyi mélység fekszik alatta. Ide jőjj te, a' hol-
nap utánni éjjen, addig én Lenkét mindenekről fogom
értesíteni, — egy kötél lépcső, 's két serény arab

mén, czéledhoz segitend, így beszélt Masszud, 's megrázva a' szoborként álló Tibor kezét, eltávozott, magára hagyva az ifjat, ki nem tudá örülyönn-e szerencséjének, vagy félyen a' dolog rossz végzetétől.

5.

Lassan, 's nehezen folytak le a' Tibor óráji, az előbb olly hamar letünők, öröm, de egyszersmind kínos kétség elrablák álmát, 's a' szender nélkül leélt éji órák borzasztó lassuságokkal terhelék a' hosszú napot, a' szabadság, 's megmentés éjét előzőt. Elmultak végre a' nehéz órák, 's az éj síri csendét, egy alak siető léptei szegték meg.

Ezelőtt kevés perczel a' Szerail ablakainak egyikén a' gyertya eloltatott, 's egy csinos asszonyi főcske nézett szét a' kertbe villám sebességgel visszatünő ismét a' koromsötét terembe. Rövid idő mulva a' magosan fekvő ablakból egy hosszú kötél eresztetett le a' kertbe. Ezen hely felé tartott hősünk, 's czéljára érven három taps hihetőleg jelül, hangzott szét a' kertben, ezt lassu zörej követé fenn, 's egy alak volt látható a' szédítő magosságos ablakon. Rekesztés fogta el a' máskor tüzes és bátor ifjú tagjait, 's mintha földbe gyökereztek volna lábai, állott karjait, a' kötél lépcsőn lehágó alak felé terjesztve. Leért ez végre, 's Tibor Lenkét tartá forrón ölelő karjai közt; melly, mellyre, ajk, ajkra tapadott, 's tiszta érzetben lobogó lelük egy tűz csókban látszott; egyé olvadni. —

„A' Kalifa, a' Kalifa!“ — hangzott e' pillanatban mindenfelől, 's a' szerelmesek villámként elpattanva egymás kebeléről, szoborként állottak, — a' remegő halvány Lenke ismét Tibor karjaiba dőlt, itt mintegy menedéket kereső, vagy magát elrejni kívánó. Ezalatt számtalan szövétnekek fénye világítja fel a' kertet, 's a' Kalifa sok szolgálk kíséretében tartott az ifjak felé; — arczán nem lángolt vad bosszú, nem parancsolá szolgálinak dühös hangon az elfogatást, hanem mérskelt,

és szelíd léptekkel közelgetett, és érkezett a' szökés helyéig, — 's Tibor a' szövétnekek fényénél a' Kalifában megösméré — Masszud baráttyát.

„Ifjú Magyar! te az álrühában veled megismerkedő Kalifa életét mentéd meg, 's ő ezért nem lesz hálaadatlan, vedd, a' még nem illetett Lénkét, szabadsággoddal!“ — szólla a' nemes lelkű uralkodó, 's a' még most is remegő leány kezét, Tiboréval egyesíté. Némán állott ez, de az indulatoknak annál nagyobb özöne zajgott keblében, 's csak ezen rövid szavakba tört ki: „Óh mi boldog vagyok én!“

„Boldog! — volt egy szózat halható, — igen boldog, ha vasad Zárun' szívét jobban találta volna!“ — ezen pillanatban egy közel lévő bokorból egy halvány férjfiú villámlént ugrott elő, ki gyilkát Tibor' mellébe dőfé, 's ezen férjfiú Zárun, a' bosszuló Szaraczen volt.

Irmay,

Gutzlaff Károly, térítő pap Chinában.

(Ángolból.)

Gutzlaff Károly, — ez a' fáradhatatlan és rettenthetlen pogány-apostol, — hatáskörének különösen a' Chinai birodalmat választotta. Idves munkálkodását pedig nemcsak a' keresztyén vallás terjesztésére szorítja bé, (a' mit részint élő szóvali oktatással, részint keresztyén könyvek kiosztásával eszközöl): hanem kiterjeszti hatását átaljában mindennemű közhasznú esméretek elhiteztésére a' Chinai Ország lakosai között, — hol ő egyszersmind orvos is lévén, melleleg nyújtandó orvosi segítsége által magának még könnyebb és közönségesebb beférkezést tud szerezni. Ő Stettiniszületés. Korán már tüntetett ki hajlomást rendkívüli és merész vállalatokra. Hazájában a' (porosz) királytól kegyeltetve, a' legfényesebb szerencsére voltak kilátá-

sai: de mind azt semminek állította ahoz képest, ha neki az sikerülne, hogy a' pogányoknak a' keresztyén-séget hirdethesse. Alkalmaasá tette pedig őt erre a' hivatalra, nemcsak az iő kegyes vallásos szíve, hanem az ő fogékony feje is; mellynél fogva mind az idegen nyelveket átaljában, mind különösen a' Gangesen túl fekvő kelet ázsiai országokéit minden dialectusaikkal együtt nagy könnyűséggel megtanulta, oly tökéletesen, hogy akármelly osztálybeli lakosokkal szintén úgy mulatozhatott, mint benszületett. Minekelőtte pedig arra a' nagy messzeségű munka-mezőre kilépett volna, meglátogatta Angliát, hol az ottani miszsiók' baráti-val és pártfogóival megösmérkedett; meg névszerént és különösen az új testamentomnak chinai nyélvre fordító-jával, a' híres orientalistával Dr Morrisonnal, ki éppen akkor Angliában tartózkodott; és előkészületeit lankadhatatlan szorgalommal elvégezte. A' már főnem-lített vallásos szíven és a' nyelvek könnyen megtanulá-sára termettségen kívül, dicsekedett ő erős testalkattal is, mindennemű harcztot és nélkülözést elviselni alkal-massal. Ehez járult valami különös nyájasság a' min-dennemű emberekkel való társalkodásban, és a' körül-ményekhez magát szabni tudó kellemes önalkalmazás; úgy, hogy Gutzlaffban azonnal kilehetett nézni az em-bert, ki térítettő papnak termett. Több ízben meg is tör-tént vele, hogy China legtávolabb partvidékeinek lako-sai őt úgy köszöntötték, mint azelőtt valamikor a' nyú-goti országokba kivándorlott, és most ismét haza té-rült hazájok fíját.

Gutzlaff legelső térítettési útazása 1828-ba esik; ki-indúlva Singapore-ból Siam felé, hol hat hónapig idő-zött. Akkor visszatért Singapore-ba, és házasságra lé-pett egy igen derék segéd társnéval, Newell kisasszon-nyal, a' leányoskolák igazgatónéjával a' londoni térítettő társaság vidékében. Valamint a' férj, úgy a' nőtárs is egyaránt volt a' térítettő hivatalra alkalmas és érte buz-

gó. Az kísérte őt második utazásán is Siámba; minden vállalkozásiban örömmel vett részt; a' népek nyelveit betanulta; a' betegeteket ápolta; a' Szent Irás válogatott darabjait nekik fordította, és a' maga nemebeli gazdagokat, szegényeket oktatta. De fájdalom! e' segédjétől megfosztá a' halál mindgyárt első esztendejében itten. Ez a' súlyos veszteség és egy ehhez társult hosszas nyavalya, melly őt magát is ágyba szegezte, — majdnem elkedvetlenítették feltett szándékától, mellynél fogva Siámnál elkezdett fölötte veszélyes utazását a' chinai partvidékeken tovább is folytatni szándékozott. Még is öszveszedte erejét ismét, és hajóra ült. De már ez a' hajóra-ülés is nagy merénylett volt. Ő egy maga, — hihető a' legelső európai, ki egy illy kétes nasrádra valaha lábát tette, — felült egy chinai kalmár-dereglyére, és most szívtelen, árulkodó, gonosz indulatu barbároknak közepettén látta magát. Találkozik ugyan az illy dereglyéken úgynevezett kapitány: de az csak pusztá kalmár maga is; és neki a' matrózok csak éppen annyira engedelmeskednek, a' mennyire nekik tetszik. Van a' hajón pap is jelen; de annak foglalatossága csak arra szorítottodik bé, hogy a' bálványképeknek tömjén-szert és aranyos ezüstös papirosnyiredéket gyűjtogat reggelenként. Mi illeti a' matrózokat: azok nagyobbán semmire-kellő emberekből állanak, kik holmi elkövetett csín miatt hazul futni kényszerültek, és most szálltak hajóra legelőszer életükben. Az illy hajón aztán, mellyen sem parancs sem engedelmeskedés nincsen, minden vadul öszve-viszsa kiabál. Közös érdek az illy rongynép előtt ismeretlen; tudomány még annál inkább. Tengerkép és kompasz nélkül mászkálnak a' partvidék hosszában; legtöbbször csak a' Matsu-po tenger-istenére hagyván magukat, kinek csúf képe előtt örök lámpa világít; és a' kinek naponként néhány csésze thea nyújtatik áldozatul. Valódi csuda, hogy a' hajó-népnek illy romlottsága mel-

lett, ezen uszó gépelyek közül csak egyetlenegy is eljut rendeltetése helyére: ellenben semmi csuda, hogy közülök esztendőnként annyi elvész. Mindazáltal Gutzlaff merészelté tenni e' hajózást; mivel czéljához más mód nem vezérelt. Az állati nyerseségnek legborzasztóbb látományi csak hamar elő is törtek. A' Fokien partvidéken, hol először vetettek horgonyt, Gutzlaff a' hajót egy seregnyi csolnakoktól látta körül fogva, melyekben szülék, férjek, bátyák az ő leányaikat, feleségeiket és húgaikat a' korhely hajó-népségnek általhozták, kedves kényük szerinti haszonolásra. Gutzlaff minden ékes-szóllását elővette, hogy a' hajó-legénységnek vad szenvedélyeit zabolázza: de hiába. A' hajó földélen Sodomának és Gomorháak undok új képe vala latható. Feledve az otthon éhelhaló családjait, a' durva népsereg azon kísértők és kísértőnékkel rövid idő alatt eldörzsölte az utazásnak minden nyereségét. Csak némellyeknél hatott szívre Gutzlaff, intő szavaival; a' többiek között pedig sokaknál, legalább utójárolag éberszett szégyent és megbánást. A' miben hivatalját teljesítvén, teljesítette azt más módon is; midőn részint orvosi szereket, részint (ha ezekkel bizodalmat nyerhetett), az életnek beszédit is osztogathatta a' partvidéki lakosok között. Abban az úgynevezett *mennyei birodalomban* (Chinában), a' lakosok végső szegénysége a' barbár-léttel egy nyomon jár. Kivált a' nőnemrenézve úgy mutatkozik az a' barbárság, mint egész Chinában általjános és közönséges. Külön intézetek állanak fön, melyekben fiatal leánykák a' bujaságra sajátilag idomíttatnak; és a' mellyekből a' gazdagok és főrangnak pénzen vásárolnak ágyasokat. Az alantabb rendekben asszonyoknak kell végbe vinni a' legsúlyosabb munkákat; kiket azonföllum atyjaik és férjeik gyalázatos ezélokra (mint föllebb elbeszéltetett), bérbe adnak. Ujdon született leánykák gyakran vízbe elhányatnak, vagy más-képpen megölettetnek. Így van a' dolog a' mennyei bi-

rodalomban; illy nagy sötétség uralkodik itten, — mellynek tehát olly világosság-követekre, minő Gutzlaff, lát-nivaló, mi nagy szüksége van. — Mintán Gutzlaff, Tatarhonnak partvidékein, egész a' Pitchili tengeröbölíig felnyomult, és így az egész országot (tenger felőli oldaláról tudniillik), körülhajózta; — mindenütt segedelmezvén mint orvos és oktató; egyszersmind, valahol csak lehetett, az éhel haldokló nyirkos putrikban gurgoló, szegény népsereg között eleményt osztogatván; mindenütt pedig hasznos könyveket hintezvén szerte; visszatért Cantonba, az ott megtelepült Angolokhoz.

Masodik útazását tette az Amherst nevű brittus hajón 1830-ban. Ez alkalommal neki leginkább Mandarinokkal és Kalmárokkal lett köze. Hanem a' Mandarinok (főrangú Chinaiak), — a' császári udvartól fél-tőkben, a' melly örömet minden idegent eltávolítana az országtól, *) hogy a' despotizált nép világosabban látni ne tanuljon, — európai hajóknak és utazóknak minden kigondolható akadályokat gördítnek útjukba. Mindazáltal Gutzlaff e' felsőséget nem egyszer hozta zavarodásba; a' midőn nemtelen bánás-módjokat, Confuciusnak és más tisztelt régi Bölseiknek parancsaikkal és elveikkel (mellyekben ő nagyon jártas-keltes volt), ellentétbe állította; — valamint átaljában ez ő olvasottságával rendkívüli hatalmat vett a' Chinaiak elméjén; és gyakran százaktól látta magát környezve, kik reá figyelemmel halgattak, és az ő szép velős be-

*) Mennyire viszik a' Chinaiak ebbeli elővigyázatjokat, példa reá a' legközelebbi időkből az a' bánásmód, mellyel Macartney angol követet fogadták. Midőn tudniillik ezelőtt mintegy tíz évvel az angol kormány Macartney Lordot fényes kísérettel Chinába küldötte követségben: a' követ nagyon ceremóniásan lett elfogadva, de Cantontól Pekingig tisztelkedés ürügye alatt számos katonák adattak melléje, kik közül mindenik egyegy nagy lobogva égő fáklját vitt, melly miatt a' nemes Lord megakadályoztatott, az országot végig nézni. Sem hegyek és folyók, sem a' földek mívelése, sőt még az út felől is, mellyen vezették, nem vehetett ki szemével semmit; — csak alig, hogy a' házak építés-módjáról valamit megpillanthatott.

szédén való tetszésüket, 's elragadtatásukat, hangos örömkialtásokkal mutatták ki. Valahol kikötöttek, mindenütt Gutzlaff könyvecskéket osztogatott szerte; de a' mellyek nemcsak vallásra, hanem históriára, földleírásra 's t. e. czéloztak; és általában tanulságos és kellemes időtöltést nyújtottak; különösen pedig az erkölcsök jobbítására irányoztak; — és a' hol a' törvényhatóság akadályt nem tett, — nagy mohón fogadtattak a' lakosoktól. Mint orvos is, mindenütt segítséget nyújtott, hol lehetett. Ezen utazásában meglátogatta Coreát is, és a' Zu-dschu-szigeteket,

Harmadik utazását *) tette Gutzlaff 1833. a' Sylph nevű britt hajón, Makaoból indulva ki. Ez dugárusságot üzött Chinának keleti partvidékétől fogva fel a' Leaulungi tengeröbölíig. Mind azon helyeken, hol már azelőtt kikötött és megfordult, ezúttal a' tisztviselőket sokkal barátságosabbaknak és elnézőbbeknek találta, mint elsőben; és kénye-kedve szerint oszthatott mind gyógyszereket mint iratocskákat. Jele, hogy a' jónak és igaznak ereje ellenállhatlan; úgymint a' melly azon helyeken már-már is munkálkodott. Novemberben a' hajó' elérte a' Mandschu vidékpartot, a' chinai birodalomnak legszélsőbb tartományját éjszak-kelet felől-mellyet egy nyájasabb, értelmesebb, és nem annyira, bálványozó embervágot lakja; egyedül csak a' Mandarínok viselték magukat eránta igen baromilag, és midőn nagy inségre jutott a' hajónép, — a' közel Kamtsatkának jégmezejiről általfuvó éjszaki szelek miatt, — attól megtagadtak mindennemű segedelmet. Útmentőkben, nem messze Kai-choy városától, egy templomára akadtak Budhának, melly egy halmon emelkedett. Gutzlaff felhágott a' templomba; hol eleintén a' fő pap, ki tizenkét szerzetes-társaival eleibe jött, nagy

*) Ez értetik alkalmasint az 1837. Jelenkor 40-dik lapján található tudósításban is a' felől, miképpen Chinában legújabbán igen szigorú királyi parancs bocsátatott ki, a' ker. vallás kiirtása, ker. könyvek elszedése 's t. végett.

mérgesen reá mordúlt; de utóbb mégis, — midőn Gutzlaff őt, jóakaratot és vendégszeretést érintőleg, Confucius parancsolataira emlékeztette, — meghívattatott a' belépésre, és drága ebéddel 30—40 érekfogásig terjedővel, (mellyek között az indus madárfészkekből készült leves sem hiányzott), megvendégeltetett. És ez chinai kolduló-baratok szerzetje volt. Egy másik Budha templomban Putu szigetén, szörnyűséges képszo-rait látta ennek a' bálványnak, agyagból képezve és arannyal megfuttatva. A' papok neki pali-nyelven énekeltek; melly nyelv az indus egyházban a' szent nyelv. Tartottak kezükben olvasó-gyöngyöket is; és egyik csöngetett mellettük harangocskával, a' mint az egyházi szolgálat magával hozta. Közben közben pedig egy nagy rettenetes dobot is vertek, és egy nagy harangot meghuztak, hogy Budha felébresztessék és az imádságokra ügyeljen. E' szigeten, valami 12 angol négyszeg mértföldnyi térségen, két szörnyű nagy és hatvan kisebb szabásu templom találkozott, mellyekben kétezer pap teszi a' szolgálatot. Fejér személyek e' szigeten meg nem szíveltetnek; mivel a' Budha-papság is nőtlenségben élni köteles. De egy seregnyi gyönyörű gyermekek valának láthatók a' szigeten, kiket (mint beszélték), úgy vásároltak öszve a' végett, hogy kora ifjúságoktól fogva a' Budhizmus titkaiba beavattassanak. Ez a' papuraság neves fekvő jószágokat bír. A' mit a' táplálásra azok még nem aduak be; azt koldulással szerzik meg. Regényes szikláik e' barát-szigetnek felírásokkal tömve. Álmélatra ragadólag ölik szembe egy mauzóleum, melly ezernyi papok hamvait magában foglalja.

Ki nem óhajtaná, hogy Gutzlaff' terve, — mellynél fogva ő a' chinai népnek nemcsak vallási könyvek által idvezséget hozni, hanem különféle tartalmu más világi iratok által is köztük a' tudásvágyat ébreszteni és világosságot deríteni igyekszik, — a' legszerencsésebb foganattal és sikerrel kísérve légyen.

A' HÁROM HUNYADI, vigjáték egy felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Mátyás Király.

Vidor, kísérlője.

Barcza, bíró.

Eszter, leánya.

Miksa, tőle felnevelt rokona.

Jegyző.

Bandi, írássza.

Czinde Dani, egy kóborló diák.

A' történet helye egy bakonybeli falu

Szoba a' bíró' házában.

A' bíró 's a' Jegyző reggeliznek ; Eszter takarít.

Bíró. Már komám uram mi csak abban maradjunk: hirdesse ki a' falunak, hogy az ágas a' széltől kidöntöttven, azt a' falú költségén nem lehet megtsináltatni, mert az ágast nem a' falu, hanem a' szél döntötte ki ; már pedig azt a' törvényből is tudjuk, hogy a' mit valaki elkövetett, azon kell megvenni ! Erre innom kell (iszik).

Jegyző. Igen ; de azt is megengedi bíró ipam uram, hogy a' szélen az árát nem vehetjük-meg ; a' kut pedig ágas nélkül nem maradhat, aztán már ugy is rohadhat volt — 's közönséges desiderium, hogy megcsináltassék, ugy gondolom engedjen hát.

Bíró. Az nem lehet, mert a' falu' boldogsága az én vállaimon nyög ! már pedig a' boldogságát a' pénz teszi ; hol ez nincs, ott semmi sints ; a' falu' ágasa is-

Koszorú III. 1838.

mét pénzbe kerül — 's nem is csináltatjuk meg. Erre innom kell.

Jegyző. De már most honnét fogják hordani a' vizet, mert falunkban kevés kut van.

Bíró. Ez nagy kérdés, ezt Budára, a' Király elébe kell terjeszteni, 's őt kérni tanácsért. Mátyás Király igazságos; ő hozzon ítéletet.

Estler. Ejnye apám uram ugye engem is elviszen akkor magával.

Bíró. Hová gondolsz leány neked hon kell lenned, midőn mi illyesekről elmékedünk.

Jegyző. Majd ha feleségem lesz, elviszem oda is.

Estler. Nem látom én Budát soha úgy.

Jegyző. Igaz!, bíró ipam uram, mikor determinálja meg összekelésünket; a' szegény leány úgy eped utánnam, könyörüljön rajta.

Bíró. Hehehe! komám uram, — hát csak még most is eszében van; no — már elégszer megmondottam — nem bánom, ha a' leány is akarja; de tudja mi a' bökkenő?

Estler. Igen, az a' bökkenő, hogy én nem akarok.

Bíró. Az a' bökkenők' bökkenője, hogy Mátyás Király még a' faluban nem volt. Pedig azt már mondtam komám uramnak, hogy az én feleségemet — az isten nyugosztalja 's rendeljen országában egy nyugalmas helyet — nekem Hunyadi János, vitéz apánk adta; leányomat sem akarom alább való embernek adni. — Hunyadi Mátyás ennekelőtte sokszor megfordult itt, mondják hogy harcaiból visszatért, — nem hiszem, hogy látogatlan hagyná vadászó erdeit. Mig tehát annak be nem mutathatom vőm, addig koma koppanik a' foga. Erre inni kell!

Jegyző. (gondolatokba merül) Igen... igen... de hiszen természetes, hogy mihi a' falu' bőltsének fogja leányát adni. Egyébiránt azt mondják, hogy a' Király

a' bakonyba vadász, majd kimegyek, 's őt humaniter megkérvén, patronusomnak választom.

Biró. Ejnye komám uram ez jó bír, erre innom kell (iszik). No a' mint mondám ebbe maradjunk, most pedig az udvarra megyek. Embreim tudj' isten, ha csak mindig sarkukba nem vagyok, ellustulnak. Isten megáldja komám uram. (el)

Eszter. Hát kend mért nem megy?

Jegyző. Én is megyek no kis tubiczám, de előbb adj egy csókot.

Eszter. Csókolja meg a' nem tudom mit — ne engem.

Jegyző. Nono, de mérges. Dejszen csak főköttő alá! kerüljön, alázatos 's engedékeny lesz, mint Mária. Pá kis tubiczám. (el)

Eszter. (egyedül) Várhatsz te is, mig feleséged leszek. Végy el magadhoz hasonló dörmögőt, ne engem! (sóhajt) én már választottam 's az is engem választott: csak az a' baj, hogy elválasztanak bennünket. — Hanem hol marad Miksa, még ma nem is láttam.

Miksa. (bedugja az ajtón fejét) Egyedül vagy Eszter?

Eszter. Egyedül, egyedül csak jöjj be!

Miksa. (beugrik) Reggel óta bujkálok itt 's leslek: ezért már csak adhatsz egy csókot.

Eszter. Te sem vagy jobb a' jegyzőnél, — az is mindig csókot kíván. De most okossabbról beszéljünk, a' jegyző el akar venni...

Miksa. Én kitekerem a' nyakát.

Eszter. De azt ne tedd Miksám, mert ládd akkor a' tiedet is kitekernék 's én akkor meghalnék; hanem tudod-e mit, menjünk ki az erdőbe, — azt mondják Mátyás Király ott vadász, 's kérjük meg őt, hogy vegye rá apánkat: úgy is tudod, hogy apánk csak annak akar adni, a' kit az választ.

Miksa. 'S aztán neked is ki kellene jönni?

Eszter. Bizonyosan, az én kérésemre jobban hajol.

Miksa. Hm?

Eszter. Aztán ládd jobban is szeretlek akkor.

Miksa. Mindig szebb!

Eszter. No ugy-e ki jösz velem?

Miksa. De már azt nem teszem! Mátyás Király derék ember, de a' szép leányokat is nagyon szereti. Eszter szép, aztán azt maga is tudja, az a' baj.

Eszter. (sirva) Eredj innét, látom hogy nem szeretsz: engem betsületes leányt így megsérteni!

Miksa. No Esztikém iszen tudod, addig kell a' szalonnát őrizni, míg a' kutya meg nem eszi. Tudod Esztikém Éva történetét, én meg Ádámét — azt jól megtanultam.

Eszter. De hát te bolond mit csináljunk, majd a' jegyző vesz el; — dejszen te azt nem is bánod, mert engem meguntál. Vasárnap is a' Bözske Pannával többet tánczolál, mint velem.

Miksa. Hibásan láttad te azt Esztikém, hanem láttam én, hogy te mindig Czinde Danira kacsingattál!

Eszter. Arra a' veres nagy orrúra?

Miksa. Hát veres annak az orra? — ugy-e rút az?
— Hát én a' púpos Pannival hogy tánczolhattam volna?

Eszter. Hát púpos a' Panni' háta? (jó kedvvel).

Miksa. Te azt még nem is vetted észre?

Eszter. (szendén) Aztán még is úgy hánnya magát, mintha legszebb volna; (szemérmesen) hát én Miksa púpos vagyok-e?

Miksa. Te Esztikém olly egyenes vagy, mint a' cekrus fa. (hizelgő hangon) Ugy-e nem megyünk ki az erdőbe?

Eszter. Ha épen nem akarod, nem bánom: de mit csináljunk? Hogysem a' jegyző elvenne, inkább kimennék.

Miksa. (fejét vakarja) Czinde Dani nagy kalefactor: tőle kellene tanácsot kérni, — mert azt már

látom, jó módjával nem megy, (hunyorgatva) esalni kell.

Eszter. De megcsalni apámat nem hagyom, — azt csak verd ki a' fejedből.

Miksa. Iszen tudod csak ártatlan csalás; (gondolkodva) valami fő a' fejemben, de nem tudom még mi?

Eszter. De mi csak elcsacsogunk, aztán még tudj' isten mennyi a' dolgom, (menni akar).

Miksa. Eszti, hallod-e Eszti! (félre csak megmondhatnám neki) Sült ám már valami a' fejemben...

Eszter. (kiváncsian) no mi?

Miksa. De ne szólj ám senkinek!

Eszter. Dehogy szóllok.

Miksa. (súgva) Én felöltözöm Mátyás Királynak, aztán megijesztem az apád.

Eszter. Ah te bohó, — te Mátyás Király: isz' te kicsi vagy; — de ezt már meg kell apámnak mondani.

Miksa. Megbolondultál Eszter, — ne szólj, mert ha szólsz (fenyegetve) mert ha szólsz, még a' Panniba szeretek!

Eszter. No ne félj semmit, nem szólok, (megy) nem szóllok ám Miksa semmit (el).

Miksa. (egyedül) De már ezt nem hagyom; nem kellett volna semmit a' leánynak szólanom. Most mingyárt Czinde Danhoz megyek, 's véle még ezt jobban kifőzöm (el).

Egy darabig üres a' szintér.

Mátyás, Vidor.

Vidor. (fellép). Csak jöjj-be komám, forrón süt a' nap, mintha szomszédi lennénk 's nem kiméll. Kedvem jó van, ha hüss helyet találok: e' szoba hüssébb, mint nyári palotád. Bíró lakás, láttam, mert nálunk utó-

jára az akasztófát teszik elébe annak jeléül, hogy benne egy arra való lakik. A' szoba 's tükör tiszta: szép leány lakja — de kulacsot nem látok. (leül)

Mátyás. (bejő) Már látom leültél, a' bolond pedig állni szokott, ha ihatnék.

Vidor. Ha telt kulacs kezembe — akarád mondani komám; de kedved rossz a' mint látom, 's ilyenkor szavaimra vigyázni szoktam. Te veled komám úgy kell bánni, mint a' síró gyermekkel.

Mátyás. Magadat család mint látom, mert rossz kedvemben illyest nem hallgatnék el. Kedélyem tiszta, mert harcimból győzelmesen visszatértem. Már ha bejöttem, 's kíséretem, vele királyi nevem odahagyám: e' napot népemnek kívánom szentelni.

Vidor. De tudod komám én ezzel jó nem lakom mint te. Hasam korog, pedig benned viszhangját nem leli; torkom száraz, mint a' rekkenő nyári nap: kérek hát hallasd parancsoló hangod e' házban, mely pusztá mint a' sír.

Mátyás. Lármat ütni itt létemmel nem akarok, — ne árulj hát el. Népeimet már rég' nem láttam, hadd éldelnem e' nap, az együgyű élet kellemeit.

Vidor. Bor 's hus mellett némává tehetsz, mint a' halat. Bennem két ellensúlyban álló erő van: az egyik ha eszem, iszom — hallgattat, — a' másik ha ihatnám, ehetném — szüntelen beszéltet.

Mátyás. Ha okosat tudnál beszélni, tanácsnokom-má tétetnélek 's éheztenélek.

Vidor. Áldom létem, hogy nem tudok! Mi haszon van benne?! Én a' világon csak a' bort szeretem — 's mivel te adod, téged!

Mátyás. Szemtelen vagy mint a' légy, midőn többszeri elkergetés után újra visszazáll. — Kedvem olly merengő 's keblemet vágyak epeztik. Rég' nem érzett kéj vonult valómra, felriasztani ebből halállal adóznál.

— János atyám e' falun keresztül ment 's velünk itt mulatott is: e' visszaemlékezés kedvemnek szent ihletet nyujt, — 's ilyenkor ha a' bolond hallgat — egy lépést teszen a' józanságra.

Vidor. Bolondnak születtem 's annak fogadtattam,
Józan okos lenni soha nem akartam;
Hivatalom eddig rendesen folytattam,
Mind bolond meghalni, soha mást nem vágytam. —

Érzelegni veled, komám nem akarok,
Mert előszer azért, hogy bolondod vagyok:
Mint bolond érzelgni soha nem is tudok —
'S így a' világon mint jó bolond bolyongok.

Mátyás. (mosolygva) Már látom bort 's hust kell parancsolnom, különben Vidor veled még összeveszem. (kezet nyújtva) Ha minden embereim illy szorosán ragaszkodnának kötelességeikhez, mint te: többet látnál vidámul. (Az ajtóhoz megy 's kikiált). Hej gazda mozduljon helyéről 's jöjjön be (visszajő). No Vidor parancsolj gyomrodnak valamit.

Vidor. E' paraszt kunyhóban komám, gyomor vágyaim elegendő borig terjednek.

Biró. (sebesen jó) No mi tetszik az uraknak?

Mátyás. Hozzon kend jó ember bort!

Biró. Igen, de előbb szeretném tudni: kinek?

Mátyás. Mi Mátyás Király emberei vagyunk, ő künn vadász, 's minket előre küldve, egy ebédet kér e' mai napra.

Biró. (nagy örömmel). Egész házam, eleségem, mindenem övé. Valóban ennél nagyobb örömet rég' nem érzettem. Őt látni János apánk' méltó fiát...! No de most bort hozatok. (kikiált) Hej Eszti te hozzá a' pinczéből a' legjobbiból! — (visszajő) No mingyárt jó — 's akkor egészségére is ihatunk! jó borom van, azzal megáldott az isten.

Vidor. Komám ez az ember okosan beszél, szinte buzdulok rá!

Eszter. (bort hoz)

Vidor. (kezét megfogja) Ejnye babám de meleg a' kezed.

Eszter. Az én kezem télen sem fázik.

Vidor. Ajkadnak forrónak kell lenni, mint a' napnak, hadd érezzem bájárasztó hevét.

Eszter. Nem szégyel illy öreg ember így beszélni.

Biró. No hát most csak igyanak, hadd ürüljön a' korsó.

Mátyás. Hagyj jó ember, mást kívánok tőled halani. E' falu' állapotja a' király szívéen fekszik, nekem azt kiismerni bizatott.

Jegyző. (sebesen berohan) Jaj ipam uram Mátyás király a' faluban van.

Biró. Mit beszél komám uram — 's hol vette magát.

Jegyző. Hát biz én kimenék az erdőbe 's ügyemet elmondván, nagy bölcsességem' érdeméül, befáradott.

Mátyás (Vidorhoz) No Vidor gondolkodjál ennek megfejtésén.

Biró. Ejnye de megijedtem. Eredj leányom nyitassd ki a' kaput, a' harangozó pedig harangozzon.

Jegyző. De már az udvaron van!

Biró. Hát most mit csináljunk.

Eszter. Apám-uram bujjon az ágy alá.

Biró. Ejnye komám uram erre nem valék elkészülve.

Jegyző. Csak mindent teljesítsen a' mit parancsol.

De már itt is van.

Bandi Irász (fellep; különös öltözetben, goromba méltósággal) Boruljatok elém föld' teremtményi — 's te öreg bamasz biró, én előtttem király előtt.

Biró. (megijedve) Eredj Eszti leányom, hozd csak ide vánkosom!

Mátyás. (félre) Már csak elvárom, mi lesz a' vége.

Bandi. Biró! hallom leányod van: parancsolom, hogy az én bölts jegyzőmnek add 's te is leány ne vonogasd magad, mert különben hatalmas karom fog büntetni.

Jegyző. No biró ipam uram, most hallá....

Biró. Igen ám, de a' leány nem szereti.

Jegyző. (lassan hozzá) Ne beszéljen vissza, mert még fejét is le vágja!

Biró. Ejnye lánczos adta de mérges. — Már ha meg kell lenni!

Bandi. Azt kívánom! Most pedig távozom.

Biró. Ejnye de hamar, — borom meg se kóstolja.

Miksa. (sebesen jó) Jaj apám uram megüt a' guta. Mátyás király jó!

Mind (a' birón kívül) Mit mondasz Mátyás király?

Biró. Óh öröm! óh ditsőség Mátyás király kettősen!

Jegyző (megijedve.) Mit beszélsz te bolond: iszen itt áll előtted ő.

Miksa (hátrál.) Megüthetné a'....

Mátyás. Kezdek világosodni.

Czinde Dani (fellép.) Szép társaság látom. Biró gazda tudja meg én király vagyok: királynak bor kell és szép leány. A' leány itt van, csak ölelni kell.

Mátyás. Micsoda szemtelen ember ez?

Miksa (súgva.) Elárulod magad.

Czinde Dani. Biró gazda lányod e' fiunak adom (Miksára mutat), habár nem érdemli. A' lakodalom hamar megtörténjék, én is jelen kívánok lenni. De ez a' kulacs rég kacsingat felém.

Biró. De már most nem tudom, mellyiknek engedelmeskedjem.

Czinde Dani (Bandira mutatva.) Hát ez micsoda elszalasztott rémkép? — Bandi te vagy?

Mind. Bandi?!
in hátrál...
ez a' guta...
ez a' guta...

Biró. Kiásom a' szemedet, térdelnem kelle előtted,
— de azért sem teljesedjék kívánságod!

Jegyző. Isz' ez meg Czinde Dani!

Mind. Czinde Dani!

Biró. Adjatok botot, hadd verhessem ki a' családokat. — Óh szegény fejem, — két Hunyadiból egy se lón.

Mátyás (méltósággal előlép.) Elég a' tréfának, — én királytok vagyok.

Mind (ijedten leborulnak.) Bocsánat!

Mátyás. Büntettnem kellene, de e' mai nap boldogításra van szánva. Te jegyző 's Czinde Dani betsületemben gázoltatok, a' többi kedvéért azomban nektek is megengedek. — (Miksához 's Eszterhez) Ti szerelme sek vagytok! a' szerelem mindenre ráveszi az embert: öszve kell kötni titeket, 's a' csalfa játék körültek lebegni megszűnik. Im királyi áldásom száljon reátok; atyátok' áldása is követendi. *Biró!* Miksát hivatalodban követőnek ajánlom.

Mind. Éljen Mátyás Király!

Biró (kezek megcsókolva könnyek közt.) Csak még azt tudnám megérni, hogy még unokáimat is Hunyadi adhatná össze. Éljen dicső királyunk!

Mind. Éljen!

Vidor (álmosan) Ejnye komám, a' szokott jelszó felriasztott, menni kellene, de én álmos vagyok; — hagyj aludni egy kisé. (Elalszik)

V É G E.

Nagy Elek.

A' művészethez.

Oh, virágozzál te szelid művészet,
Pactolus szentelt ligeted gyökére

Önt arany-forrást ezután, 's mősolygva
Várja jövődöd.

Gyenge elméken egyedül uralkodj,
'S fényes oltarad körül a' setétség
Gyermekeit lássad neked innepelve
Áldozatokkal.

Sokszor éjjélben gyönyörű Zenéid
Égi hangját én vetekedni hallom,
Hurjait hallom Polyhymniának
'S Vénus-Uraniát.

Kéjbe elsúlyod kebelem — ha zenged
Istenek tettét, — tudományra oktatsz
Bölcsüket, — 's a' népvezetőknek osztol
Mennyei leczkét.

Édes érzések ragadák el és a'
Genius hozzád kebelem', 's lekötnek
Győzedelmed fény-szekeréhez áldott
Rózsá-bilincsel.

II-dik Frídriktől.

De Thou odája az igazsághoz.

Egek leánya, fény koszorús alak,
Földéjedelme, vétkei ostora,
Hová repültél, szent Igazság,
Vég menedéke az üldözöttnek?
Bár merre néz kém-pillanatú szemem,
Bár merre indul tévedező utam,
Fel nem talállok. Vak setétség,
Csalfa, kaján düh borítja földünk.
De bár mi tőlünk, a' nyomorú, zavart,
Küzdő hazától, bosszusan eltűnél,
És el nem érlek lépteimmal, —
Még tova is — kegyesen kihalgatsz.

Elmék derítő szép kalauzza te,
Szét-oszlatója a' köd homályinak,
Ki, tétovázó lépteinknél
Nyujtja erős vezetői karját.
Hogy meg ne döntsön a' pulya félelem,
Hogy meg ne csaljon a' hiu fény színe.
'S lelkünk magát — és azt ne vessze,
A' ki balutjain is vezére. —
Te — a' ki nem fél, és csapodár reményt,
Ki, meg vetéat és gyenge hizelkedéat
Nem esmer, — és a' rágalomnak
Vissza taszítja nyilát a' jótól; —
A' hirre méltót halni nem engeded,
Rejtett gonoszat fényre deríteni tudsz,
'S jogost 's jogatlant zeng hatalmas
Szó a' jövő ivadék fülébe,
Változhatatlan! — Vissza nem adatik
A' Parca a' mit font aranyorsaján.
'S mit szent igazság megbirála
Istenien, — maradand itélve.
Ki néked áldoz, mennyei Szűz, hiven,
Istent Imádja. Ön-ura mindenütt,
Igaz bíráló, 's embereknek
Emberileg teszi tartozásit.
Szabálya nem lesz büszke Trimalcion
Önkénye, és nem vágy lakomáira;
Vadult fülének nem hizelg ő
Emberölő gyönyörű morajjal.
A' honnak élni, — élni barátinak,
Gyűlölni a' bünt mint keserű halált,
Dicső Igazság! ez legédesb
Tisztje, ez érdeme és adója.
Jer oh kegyes szűz mennyei szárnyakon,
'S szilárd jogosság száljon alá veled, —
Hűség, szemérem, 's régen eltűnt
Egyszerűség, valahára jöjjön.

Várunk reád. És küzdni erős kezét
Tőled reménylünk 's fegyvereket, Kegyes! —
    Le jár időnk már, — és világunk
        Rút butaságban öregszik, őrzöng.
A' Hydra mint kél, mint daczol ellene
Legyőzhetetlen, fegyverek élnek,
    Nézd, — 's bár le hull tiz fő, de minden
        Véres agyából ezer növekszik
A' balgatagság tengere görgeti
A' vélemények árjait; elmerül
    Hajód, szabadság, — súlyod a' rév, —
        'S a' szeretet köteléki tűnek.
Hozzánk lebegj, óh mennyei, és karod
A' szörnyetegnek fajzatit irtsa ki,
    Melly álnokúl nyújt mézes ürmöt
        Zsarnokainknak arany kupában.
Oh vég-veszélünk védje te 's angyala, —
Csalárd koholmány', — 's vétkes itéletek',
    Önkény', — 's ijesztő elfajultság'
        Pártosait zabolázd, — Igazság! —

Stollberg odája Dánia korona örököséhez.

Oh ifju, még nem zengte hatalmasok
Nevét meg e' lant; — szent vala nékie
    Isten, barátság és az édes
        Házi gyönyör 's szerelem könyűje,
'S természet, ernyőn 's tengeri partfokon, —
'S te tiszta lelkek mennyei érzete
    Dicső sz. badság! — A' merész dal
        Bájaival diszezem kupádat.
'S fogom diszezni, még csak erem mozog,
'S izlelni, bár kék 's reszketeg ajkkal is
    Meg nem szünendek, a' midőn azt
        Durva halál keze nyújtja nékem.

Most, ifju, néked zsenge virágokat
Fonok fűzérbe, — mert gyülölél korán
Rabnép urának lenni, — 's minthogy
Látni, határozni, tenni tudtál!
Járom nyomasztá századokon a' pórt;
Te öszve törted! — Halljad atyám derült
Szent árnya ezt *), ki Eider és Sund
Partjain erre adád a' példát! —
Ifjú, te törted! 's a' haza tapsítól
Pirúlva fordultál el az Ocean
Nyügét tekintni, — a' setétben
Mellyet irigy fukarok kötének:
Szét-tépted azt mint jókszővevényt, könnyen,
'S többé a' Normann büszke hajója nem
Hódolgat a' szomszédi révnek
Mig kifeszét dagadó vitorlát. —
Nem oszt egyenlő kincset atyánk keze
A' nemzeteknek. Ott vasat ad a' bércz
Itten kalász rezg, 's asztalunknak
Messze-hegyen terem áldomása.
Szabad cserére hív meg a' bölcs atya;
De a' vak ember rút akadályt kohol
Ravasz vad ésszel; — 's zárt piaczról
Vette szükön kenyerét a' Normann.
Vetése érik most idegen mezőn,
Midőn korán meg szál hegyein dülő
Fagyával a' tél, és a' völgyre
Vállairól ragyogó jeget ráz. —
Szemléltém, ifjú, tetteidet, 's örült
Szivem, de csak fél volt öröm érzete. —
Az eltiport nép átkait nem —
Vonta e' Dánia ön-fejére, —

---

*) A' költő atya volt első Holstein-ban, ki jobbágyainak szabadságot és tulajdont adott.

Feledve a' szent leczke szavát, 's azon

Erét a' szívnek, mellyet az Úr keze

Vont fel belé, hogy megtanítsion

Jóra, gonoszra, 's az irgalomra? —

Az ember embert vett, 's leve ördöge! —

De, oh ki tudná elszomorúlt szemét

Függeszteni, a' nyomorgatott Mór

Csúfjai és kinos ostorára?

'S a' gyenge nőre, sirva ha parton áll

Kezét emelten, 's messze hajó után

Dermed könyütlen; — még a' rabló

Gúny-kaczagása fülébe hangzik,

És a' cseremplő láncz nesze, jajszava

Férjének, 's ifjú lánya keservei,

Kit, a' kegyetlen, át-övedzö

Karjaiból kiszakasza durván. —

Végét a' bűnnek teközelítetéd!

A' Britt pirúlva nézze, kövesse ezt,

Ha téged óhajt érdemelni

Bölcs jogokon alapult szabadság.

Éltednek, Isten messze-határt tegyen,

Üdvödnék, ifjú, semmit! — A' honfinak

Légy még soká *testvére* buzgón!

Mindenek *attya* csak a' Teremtő!

A' szalag.

mese Németből.

Tőlem, kegyes nő, hallj egy kis mesét,

Talán gyönyört hoz, hogyha tetszhetik

Értelme. — Nem de itt ezen szalag,

Melly oldaladról lábadig simúl,

Selyem 's arany szövet? — Különczködön

Igy szóltak egykor gyenge szálai:

Arany fonály.

„Nem, én itt e' szövetséget tovább
Ezen selyemmel el nem tűrhetem.
Alább való még nemzetsége is; —
Zeus sceptomától származott nemem,
Neptun szigonnya csillogó arany:
'S arany diszíti Pluto homlokát.“ —

Selyem fonály.

„Enyém az érdem! mert én nem vagyok
Földből kiásott 's sziklából kapart
Arany-por; — élő lény nevelt finom
Nedvé, 's eresztett kebléhől elő,
És font ügyességgel, művészileg.
Mostan királyok 's fő urak dísze,
És tetszetesb mint illy nagy terhü kincs. —“

Kender fonály.

„Mit mondatok ti érdemtek felől?
Nem én volnék e' föld 's viz leg delibb
Növénye? — Harmat-hintó éj szüle,
És a' sugárzó ég reám mosolyg.
Én gyámolítom a' fény-szálakat
Különben el málnék a' lágy arany,
'S fentartva ékes tündöklésöket,
Szerény alakkal rejtezem magam.“ —

Igy szólának mind hárman — És mi lett? —
A' meghasonlás átkozott dühe
Szét tépte őket, — 's többet nem akartak. —

Most éktelen 's zavartan itt hevert
A' volt szalag, melly még előbb a' szép
Derékot át övedzte bájosan, —
'S illy bectelen, megvétve földre hullt. —

Halimbai Sándor.

A' TÖRÖTT ABLAK,
vagy
**KÉT SZÉK KÖZT A' PAD ALATT
MARADT.**

Vig játék 3 felvonásban,

írta

Boross Mihály 1838.

SZEMÉLYEK.

Taubmann gazdag kereskedő.

Nina a' leánya.

Sovárgy)
Szerelemfy) Ügyvédek.

Sirhalmi gyógyász.

Nelli leánya.

Zsófi, Nina' szobaleánya.

Ferkó, Sovárgy inassa.

A' dolog történik Pesten 1837.

ELSŐ FELVONÁS

Első jelenés.

*(Sovárgy' laka, közepén egy asztal, rajta sok íromá-
nyok 's Ferkó az asztal fölött tünődve olvas.)*

Ha szép szemed sugárit

Reám lövelled

Lelkem minden hő vágyait

Lángra éleszted.

Még is csak átkozott mesterség az a' költészet, még
a' ki szokta is, szerelmessé teszi az embert. Ez az én

Koszorú IV. 1838.

uram egy darab óta olyan melázó, pedig csak mióta verset ír. Isten a' megmondhatója hányszor nem kialszom vissza az utcáról, mikor főre való nélkül útra indul: *(olvas)*

Szívem éled keblem dagad.

Boldogtalan! uram! miért nem hagyja abban a' vers faragást, mikor maga is tudja hogy árt a' melyinek, bizony ha nagyra dagad a' keble akkor osztán ha 30 hasonszenves port bevesz is ki nem gyógyul, az én apám mikor vízi betegségbe esett a' keble kezdett dagadni. *(olvas)*

Képzeletem égbe ragad.

Csakugyan igazam van neken, hogy féleszücske e' most, hogy tud olyat gondolni hogy az égbe ragadná. *(olvas)*

Istenülni látszom én

Hű szerelmed' kéjölén

Attól fél szegény feje, hogy, uram botsá', isten lesz bolőle, majd nagyot nevetek ha mielőtt istenülne, meghal. — Tudom nagy bravurt csinálók, ha gyógyászt hívok, ki segít baján. Nekem ugyan életomben soha ilyen uram nem lesz, az igaz nem sokat eszünk, de azért foglalatosságunk van, uram ír, ronja magat, én pipázom 's észrevétlenül délután vagyunk. *(el)*

2-dik Jelenés.

Sovárgy jó, utóbb Sirhalmy, Szerelémy, 's Ferko.

Sovárgy. Az élet egy virágos kert, a' leányok a' virágok, mi a' méhek, örömmel izleljük a' virágok kelyhét, 's kostoljuk mézét, de gyakran mi előtt egy szép virág mézével megelégnénk, leszakasztják azt, 's mi hült helyére találunk. — Hol lehet ő a' szép virág? én boldogtalan mi előtt édességét izeltem volna, elvesztém szemeim elöl, hujában szállok virágról virágra ő nincs — sehol nem találom *(gondolkodik)* mind semmi, e' csapás könnyű erős léleknek, szerelmi dalokba

ömlendeztetem kínaimat, 's tán leszek olly szerencsés .
hogy olvassa versemet a' szép angyal, 's jutalmul égy
két könyüt ejt a' keservesen éneklő költőnek. (*Leül*
's *'gondolkodik*) Nem jó gondolat agyamba (*kopogtat-*
nak) szabad.

Sirhalmly, (*belép*) Lökötelezettje önnek.

Sovárgy. Legalázatosabb szolgálja: Kihez van
szerencsém?

Sirhalmly. Gyógyász Sirhalmly. Szerencsétlen
sorsát hallván jöttem segéd kezeket nyújtani.

Sovárgy. (*felre*) Miféle teremtmény lehet ez,
nékem akar segéd kezeket nyújtani? (*fen*) Bocsánat
uram; nem hivattam, nincs semmi szükségem.

Sirhalmly. Ne piruljon az úr előttem a' bajnak
mig kicsiny addig kell elejet venni, hogy nagyobb baj
ne következék, kérem mutassa melyét.

Sovárgy. Én az urat nem értem, szálljon vilá-
gosan, melyemet miért akarja nézni? hiszen én egés-
séges vagyok mint a' vaczkor.

Sirhalmly. (*felre*) Már eszelős, nem hiszi hogy
beteg. (*fen*) Uram engedjen kérésemnek, 's ne hagyja
a' bajt jobban elharapodni.

Sovárgy. (*felre*) Egek hogy menekedjem ettől
a' féleszűtől, ludvércz hozta ide a' nyakamra. (*fen*) Tud-
ja az úr mit? hagyjon engem békén, külömben kén-
telen leszek más eszközhöz nyúlni.

Sirhalmly. (*felre*) Dühös, már minden igaz, (*fön*)
Én leszek kénytelen más eszközhöz nyúlni, megköttöz-
tetem az urat, 's kénytelen lesz túrni.

Sovárgy. (*kiállox*) Ferkó! Ferkó! segítség, egy
őrült kezébe jutottam.

Sirhalmly. Csendesesen uram, ön' baja nagyon ve-
szedelmes, most ugyan tűrhető még, de ha dühös őrül-
tséggé válik, nagyon nehéz lesz orvosolni.

Sovárgy. (*félre*) Már örült mert engem annak néz. (*fölugrik 's Sirhalmyt megfogja*) Elhagy az úr vagy nem? különben megmutatom hogy nem úgy hagyja el szobámat, mint bele jött.

Sirhalmy. (*szinte megfogja 's czivódnak*) Az úr örült, engedje magát gyógyítani.

Sovárgy. Az úr örült távozzék lakombol (*egymást hurczolják.*)

Szerelemfy. (*belép 's szemmeresztve nézi őket*) Mi baj? mi baj?

Sovárgy. Barátom! segitts ez az úr örült.

Sirhalmy. Kérem önt, segittsen ez az úr örült.

Szerelemfy. Mellyik már most az örült? Uraim! bocsássák egymást szabadon, majd én igazságot teszek.

Sovárgy. Nem — barátom! segitts — vessük ki — örült — lakomba rohant — gyógyítani akar.

Sirhalmy. Ez az úr örült — melle dagadt — nem engedi magát gyógyítani.

Szerelemfy. Mellyiknek higyjek? barátomat védem inkább (*megfogják Sirhalmyt, 's kitolják*) Barátom! nem tudom nevessek é rajtatok? vagy szánakozzam, úgy egymásba ragadtatok mint a' rákok, 's egymásra nem a' legszerelmesebben kacsingatta'ok.

Sovárgy. Nyakamrajött — mint ver a' vér most is — az ég hozott — magam nem tudtam volna ve'e boldogulni. (*elfáradva liheg*)

Szerelemfy. Ki volt? mi neve nem mondta?

Sovárgy. Sirhalmy gyógyász ennyit mondott, 's tüstént kötelődzködni kezdett. (*Ferkó'jő, 's vissza akarja vonni lábait*) Ferkó!

Ferkó. Méltóztassék!

Sovárgy. Azt az örültet, kit most kivetettünk, nem láttad? hol van?

Ferkó. (*magában*) A' doktor örült? kivetették? mit szóljak? hiszen én hoztam.

Sovárgy. Szólj kérdéseimre.

Ferkó. Hát azon tündöttem, hogy ugyan hol láthatam valaha azt az urat, ? aligha nem a' szép utczában.

Sovárgy. Ez is örült, most itt a' csarnokon nem láttad ?

Ferkó. Itt nem láttam uram, majd inkább kitekintek. (el)

Sovárgy. Takarodj bolond. Most az egész világ föl van fordulva. Uramfia, semmi bajom, 's bolondnak néznek. Ezért kár ám hogy minden utsza' sarkon nincs bolondok háza, hogy az illyet belezárnák, 's ne engednék hogy szabadon kóboroljanak. De elég erről barátom! Hasztalan minden fáradozásom, mindennap megfutom a' város'erdejét, de a' valaha látott szép angyal nem leng a' több szépek közt.

Szerelemfy. Hagyjunkföl a' hasztalan kutatásokkal, nem férfihez illő egy tárgyhoz kötni magát.

Sovárgy. Barátom! nincs pillanat, mellyben szemem előtt nem lengene, 's csak a' halál képes emléket szümből kiirtani.

Szerelemfy. Hasztalan merengés, hijábanvaló árnyékon kapdozás, a' mi nincs az elveszett, feledd őt.

Sovárgy. Feledjem őt a' kis tündért? éledelet róla emlékezmem, éledelet ha szép szemérol, nyiló rózsabimbó szájárol énekelhetek.

Szerelemfy. Itt hagylak hát a' merengés' ölén, röptsd utánna phantasiádat, én foglalatosságimhoz látok.

Sovárgy. Édes az élet körödben, de édesb a' magány, mert akkor a' talán soha föl nem találhatóval barátkozom,

Szerelemfy. Nem sokára látjuk egymást. (kézszorittással elválnak)

3-dik Jelenés.

Sovárgy (egyedül.)

Szeretem őt mint barátomat, de még jobban mint hideg keblüt, boldog vagyok ha őt föltalálom, mert Szerlemy elfelejti őt, nem lesz vágy társ, 's könnyebben nyerek. (leül 's írásait keresi) Mily istentelen kéz szórt itt mindent össze (írását megtalálja, 's gondolkodik). Mennyire megzavart az a' gyógyász, másszor ha leültem úgy folyott irtollam alá a' vers, alig győztem karcolni, most se idea, se cadentia (gondolkodik 's ír).

Kéjt lehellő szád mosollya,

Egy sor ismét, a' száj, 's annak mosollya szépen van festve, de hát most, mit csinál az a' mcsoly (gondolkodik, 's ír)

Hév öröme gyújt.

Brávo, két sor, már most két rim kell, mosollya erre jó lesz, varázsollya, magán érthetőre ige rim, helyes, ezt javalják minden jeles költők — gyújt — jó lesz nyújt. (gondolkodik, 's ír)

Éjjem nappá varácsolja.

Ha édes szót nyújt. (olvassa mind)

Helyes, nagyon meg van benne dicsérve, hizelgés nélkül (gondolkodik, 's ír)

Tested deli alkotása

Venus' szépségének mássa.

No lám hogy jön, csak meg kell a' forrást eresztetni, csak maga elébe állítsa a' költő képzetben a' kit le ír, tud róla írni; (gondolkodik, 's ír)

Oh mint feszül kebelem.

Ha te mulatsz én velem.

Két vers kész, egészen kielégítő. Most a' város' érdekébe rándulok, ha ott találom őt, iveket firkálok tele magasztalásával (pálcát vessz, 's elmegy).

4-dik Jelenés.

(*Szerelemfy laka.*)

Szerelemfy (*egyedül elragadtatva járdal szobájában*) Csak ő ne volna, egy szál kardra hívnam, hogy meri szeretni, de a' régi barátság egy leányért bomlanék föl? (*gondolkodik*) egy olyan leányért mint ő ölbomolhat — őt birnom kell, ő érte nincs barátság nincs rokonság — semmi sincs. — De milly haszontalan ábrándozás, ki az a' kiért mindent föláldozok? egy ismérelen? boldogtalan fejem! — hát ha őt soha sem látom. (*szünet*) Nem — őtet látni — vele lenni legfőbb világi boldogság — átt furom érte a' földet; ha oda rejtezett, 's onnét is ki hozom, hadd lássa a' világ 's bámulja, hogyla' szép nem szemei, 's a' szerelem hatalma, mit nem tehet egy boldogtalan halandóval. (*eltántorog*)

5-dik Jelenés.

(*Taubman laka.*)

Taubman. Nina.

Nina. Ugyé kedves apos! elviszel engem is magaddal a' város'erdejébe??

Taubman. El, de ha olly mogorva lészel ismét a' séta után, mint a' mult alkalommal; zárdává teszem lakomat, 's te lészel benne a' szerzetesnő.

Nina. Csak még egy valakit Quárdiánomnak, 's akkor kedves lesz nékem a' zárdai élet.

Taubman. Ismerem jól lelkedet, te kis ökörszem, 's könnyen megbocsájtok, az illy nyilt szavaidnak. De most menj föltűzz.

Nina. E' pillanatban itt termek. (*el*)

Taubman. (*egyedül*) A' leány csintalan, nem lehet kitanulni, mert hej! különös portékák ezek a'

leányok, gyakran sóhajt, gyakran óhajt a' város' erdejébe menni, bizony valami csinos ifjú tünt szemébe, a' meg lehet, a' leány 17 éves, most legszerelmesebb, magamról tudom hogy ezen korban, ha egy csinos leányt megláttam, az égbe is fölmásztam volna érte.

Nina. (jó) Készen vagyonok kedves apos! mehetünk.

Taubman. Te kis csik, mily hamar fölöltöztél most, bizony én csak azt gondoltam, hogy most maradjunk honn, úgy is vendégeket várok.

Nina. Ah! kedves apos! hijában szedtem rám drága ruhámat — manó is hozza ilyenkor a' vendéget, a' jóra való vendég tizenkét órakor jön, ebédel, 's azután elmegy.

Taubman. Sőt inkább, ebéd idején honn van mindennek a' helye, négy óra a' visit' és séta ideje.

Nina. Légyen hát négy, csak hogy most menjünk, nagy vonszalmam van a' városi lármát, a' város'erdei gyönyörködtető zugással cserélni föl, mert ott annyit lát az ember, hogy egy hétig is lehet róla gondolkodni.

Taubman. A' nélkül is ti leányok, mindig az ablak előtt ültök, ha kopogást hallatok, ki kell nézni, ki az? hogy van öltözve? föl nézett-é az emeletbe? mindenekeket tudni kell, különben a' kötés nem megy.

Nina. De tudja apos! mintha maga is leány volna.

Taubman. Legyen kívánságod (*mind ketten el*).

6-dik Jelenés.

(*Sovárgy laka.*)

Sovárgy utóbb Ferkó.

Sovárgy. Nem ment füstbe fáradságom, — most repülök barátom karjai közé, szerencsém vele tudatni.

Ferkó. (jó *Sovárgyt észre nem véve egy puskával.*) No majd olvasok megint szerelmes verset, lesz minek nevetni. (*Sovárgyt észre véve*) Tens uram egy puskát hoztam.

Sovárgy. Hozd ide had' nyelessem el veled golóját.

Ferkó. Golót nem hoztam vele.

Sovárgy. Majd eresztek bele, 's lesz mit nyelni.

Ferkó. Tens uram! a' labdacacs goló csak kicsiny,
de azt sem örömet nyeldesem: aunnyival inkább a' cső'
golóját.

Sovárgy. Ne apologizálj, szólj mi fegyver az?

Ferkó. Puska tens uram.

Sovárgy. Hájfejű látom nem kötőtő, de hol vetted?

Ferkó. Kaptam.

Sovárgy. Menj mimuskodásoddal, egyenesen
szólj hol kaptad?

Ferkó. Vettem egy kiáltozó 'Sidótól, 's van.

Sovárgy. Jól van Ferkó, ha megunod az életet
lódd fejbe magad', vidd el szobámból.

Ferkó. Parancsára. (el)

7-dik Jelenés.

Szerelemfy 's Sovárgy.

(Szerelemfy jő busan, Sovárgy elébe fut) Barátom e' pillanatban akartam hozzád rándulni, szívem' belső érzését, 's örömét kiönteni, de hála! itt vagy, jer karjaim közzé te jó barát. (átt öleli)

Szerelemfy. Mi különös változás történt rajtad, m'ért hevülsz olly felette?

Sovárgy. Nagy a' mit hallasz, őt föl találtam — ő vele szóltam — szeret is.

Szerelemfy. (hívvel) Őt a' valaha látott szépet, a' kis tündért, a' lehetetlen.

Sovárgy. Őt szeretem — 's ő szeret.

Szerelemfy. Lehetetlen.

Sovárgy. Barátom találkozásom különös. Jöttem, de meg nem mondom hol, 's fejem felett zörrenést hallottam, föltekinték, 's az ablakon egy kanáli röpült ki, melly után könnyező szemekkel tekintett ki egy

szép angyalka: 's ő volt a' valaha látott szép; meg nem tartóztathatám magam, lábaimat szívem akarat ellenére is fölizgatá, ott találám őt egyedül, beszéltem vele, 's látogatásomat kikérte.

Szerelemfy. Boldog vagy Laczim! százszor boldog, 's én ezerszer boldogtalan.

Sovárgy. Nincs szépség, nincs hatalom, melly tölem elválassza, annyira bírom.

Szerelemfy. Isten veled barátom! éldeld az élet' örömeit, én távozom, 's a' magánynak panaszlom néma kínaimat (el).

Sovárgy. (egyedül) Nem félek hogy valaha élémbe hágjon, formám, társalkodásom haladja az övét, — így Nelli enyim, más nem fogja birni, most megyek, ölelem, 's ha amor segitti czélomat, egy méz ízű csókot lopok ajkárol. (el)

8-dik Jelenés.

Város erdeje, Taubman 's Nina egy fa alatt bámulnak.)

Taubman. Hol kalandoznak szemeid?

Nina. Találnak tárgyat minn and logjanak.

Taubman. Még egy tárgyon sem akadtak meg?

Nina leányom! nézd az az ifjú melly biztosan lejt felénk, öröm ragyog szemeiben.

Nina. (attya karjait megragadva) Atyám! kedves atyám!

Taubman. Mi lelt te kis bohó?

Nina. Atyám! az ifjú kit valaha láttam a' legszeretetre méltóbb ifjú.

9-dik Jelenés.

Szerelemfy 's az elébbiek!

Szerelemfy. A' legboldogabb pillanatim közé számlálom ezt, mellyben kegyetekhez lehet szerencsém. Miért kedves angyal! illy félre vonulva a' zajongó nép' köréből; mintha bírálni ált volna ide, vagy tán leraj-

zolindó a' tájt — oh nagyon hibás lesz a' mű, mert a' festvényt kegyed nem fogja diszesíteni.

Nina. (*magában*) Mit szóljak? magamon kívül ragadtattam (*fön*) Birálni nem áltam, mert magam is bírálható vagyok, a' művészetet kedvelem, de művész nem vagyok.

Taubman. Önt ismerni nincs szerencsém.

Szerelemfy. Szerelemfy Dienes Rózsavölgyről.

Taubman. Rózsavölgyről? Táblabíró Szerelemfy György Ur' fia?

Szerelemfy. Igen is.

Nina. (*félre*) már ismerem atyám.

Taubman. Él ura atya? régi jó barátom, iskolás társam, mi meglepő hogy nával illy különösen találkoztam, helyes nagyon örülök, szerencsémnek tartom, hogy önt megismerhettem. — De bocsásson meg ha azt kérdeem, honnan ismeri leányomat?

Szerelemfy. Ismerettségem különös. Itt e' fa alatt volt első szerencsém a' kisasszonyt látni, itt ütköztek össze pillanatink: azolta vágytam őt közelebről ismerni, mert hiszen ki is ne hódolna az illy ragyogó csillagoknak.

Taubman. Hogy az ura attyávali ismerettségem 's barátságom újra föl éledjen, gyakorabb látogatását kérem önnek.

Nina. (*félre*) Szivem sugallata, örülnöm kell.

Taubman. Megelégyelvén a' zajt, menjünk kocsimhoz, az uton többről is beszéljünk, reményilem megnyerhetjük önt?

Szerelemfy. Mindenben kész szolgája az Urnak, (*mind el*)

10-dik Jelenés.

(*Sovárgy laka.*)

Ferkó. (*egyedül*) Csak derék egy leány az a' Zsófi, nem csuda ha a' többi inas tisztai társaim kisasz-

szonynak hívják. Van is annak társalkodása, mert a' kisasszonyának, mint szokott lenni, belső titkos tanácsosa, olly finom fogásokat tud a' szerelem' dolgában tenni; hogy akármi szerelmi hős néninek is szájába ille nének. — Csókot kaptam tőle vagy kettőt, ah! hogy illik neki, mikor mint a' leányok szokták, vonogatja magát, de azért örömet ad. Eszem a' szívét kis leánya bizony örjüngös leszek mint Uram.

11-dik Jelenés.

Sovárgy és Ferkó.

Sovárgy. Nem keresett valaki?

Ferkó. Volt igenis Tens uram itt egy magas száraz ur.

Sovárgy. 'S engem keresett?

Ferkó. Igen is. Pápaszem volt nagy kosorrán, sáppadt, sovány ember, régi lőcsei formára ssabott frakban.

Sovárgy. 'S neve?

Ferkó. Ugyan mi halmi is volt? tér — völgy — nem — Sírhalmy.

Sovárgy. Aha! az az ember talán még éji álmat is fogja zavarni, kénytelen vagyok szállásomat változtatni.

Ferkó (*magában*) Bizony messze esem Zsófitól (*fön*) Tens uram! ha a' lelkit hozza is ide a' lidercz, de én azt is megfogom, 's ugy elkinzom, hogy arczal sem fordul többé házunk felé, csak maradjunk. (*magában*) Mennyire bánom hogy előhoztam azt az előtte rémletes gyógyászt.

Sovárgy. Ijeszd el házamtól, 's tudod mit? ki házasitlak, 's falusi jószágomban hajdúm leszel.

Ferkó. Tens uram leányon nem mulik, itt a' szomszédba Zsófi, hozzám jön, mondhatom derék egy test,

három is használna belőlle oly vékony kötetű, mint a'
mai kisasszonyok.

Sovárgy. Se baj hát, most velem jössz.

Ferkó. Parancsára. *(mind el)*

12-dik Jelenés.

(Szerelemfy laka.)

Szerelemfy. *(egyedül)* Nem fér a' fejemben miily különös teremtés ez a' Nina — Sovárgy azt mondta hogy őt forrón szereti, 's hozzám szinte vonszódni látzik. Valóban nehéz kitanulni a' leányok' szívét, mindenhez szerelmet szinlenek azonban hát' megett kikapzagnak. Ő engem nem szeret, csak atyjáért, 's atyámért tisztel — de minden haszontalan — szerencsét próbálok, vagy földerül reményem' ragyogó csillaga, vagy leomlik szerencsém' fellegvára, 's én szerencsétlen szerelmi áldozat allok a' romok közt.

13-dik Jelenés.

Sovárgy 's az elébbi, utóbb Ferkó.

Sovárgy. Ne búsongj barátom, haszntalan minden merengésed, keress mást 's lesz. Ferkót postára küldtem itt várom a' visszajövőt.

Szerelemfy. Szerencse hozott barátom, társas körödben veszteséget feledem.

Sovárgy. A' veszteség mondhatom nagy, mert őt birni a' legfőbb nyereség.

Szerelemfy. Attya miut fogadott?

Sovárgy. Attyát nem láttam, oly szerencsés voltam, hogy egy egész óráig csak ketten voltunk, nem haborítva zajtól békén úszkáltunk a' szerelem' kéjtengerén.

Szerelemfy. Boldogsága az életnek egy tisztán szerető baráti szív: de ez még nem valódi boldogság, kell lenni egy rokon kebelnek egy leányszívnek, melly édenúá varázsolja a' férfiú kebelé.

Ferkó. (jön) A' tens úrnak nincs levele, hanem tens Szerelemfy úrnak hoztam. (el)

Mindketten. Nézzük, nézzük (*felbontják's Szerelemfy olvas*) „Édes fiam! Gyengélkedő egésségem miatt segéd kezekre lévén szükségem haza hiylak, hadd el Pestet, ez kívánsága — szerető atyádnak.“ — Barátom itt hagyom Pestet; itt hagyom néked a' kedvest. —

Sovárgy. Hála! hála! barátom! ő az enyim, csupán enyim. De most menjünk a' kávéházba; tekézéssel üzzük gondunkat (*kellen el*).

14-dik Jelenés.

(*Sírhalmly laka*)

Nelli, Nina.

Nelli. Ah! kedves angyalom mennyire megkönnyülök, ha kebleden önthetem ki szívem' hő érzéseit.

Nina. Szinte rég ohajtottalak látni, de foglalatoságim vissza tartották.

Nelli. Ugyan kedvesem, mi lehet az a' sok foglalatoság? ugy é színház, város' erdeje, ezek adnak élvét lelkednek.

Nina. Nem galambom — tudod illy egyes leánynak mint én elég dolga van, sütés, főzés, varrás, isten tudja mi nem, mind multhatatlanok ház körül. (*az asztalon egy zatskó tűnik szemébe*) Mi ez kedvesem?! de csinos.

Nelli. Dohány erszévy.

Nina. Mit keres itt szobádban? tán atyádé?

Nelli. Nem — atyám nem szenvedheti a' pipát: lanem mi tagadás benne egy gavallér volt nálam, 's az feledé itt.

Nina. Gavallér? n gyon alföldi lehet az ha körödben még dohányzik is.

Nelli. Távol légyen kedvesem! egy jeles társalkodású, városi szellemű, igazán szeles egy úr; mu-

tatta csak mint kis testvére' ajándékát, 's az asztalon maradt.

Nina. Ne távozzunk úgy el a' tárgytól, ki az a' to gavallérod?

Nelli. Valami Sovárgy nevű ügyvéd, nagyon tesz az egész ember.

Nina. Rég' ismered?

Nelli. Kevés ideje hogy szerencsétet bennünket, de gyakran megfordul nálunk.

Nina. De boldog vagy édesem, egy jeles férfit birni nagy gyönyörre ám az életnek. — De most megbocsáss angyalom! mennem kell.

Nelli. Maradj még, sok beszélni valóm van.

Nina. Kedvesem! alkonyodik honn kellennem. *(egymást csókolva elválnak)*

Nelli. *(egyedül)* Tudom irigylis szerencsém, azért ment el, de csak maradt volna még, majd beszéltem volna neki annyit, hogy szeme szája elállt volna, de semmi ha nem maradt, majd holnap elbúgyék hozzájuk, lesz ott idő beszélni. *(el fut)*

a' kárpit lecsuszik.

M Á S O D I K F E L V O N Á S.

1-ső Jelenés.

(Taubman laká.)

Nina. Szerelemfy.

Nina. Ugyan Szerelemfy! hogyan gondolta rá magát, hogy meglátogatott bennünket.

Szerelemfy. Nagyon könnyű volt magamat arra határozní, hogy kegyedet lássam. Most is milly ré-

gen beszéllek ura attyával a' csarnokon 's kegyed illy későn vett észre.

Nina. A' szobában voltam, ruháimat raktam el, a' minap barátnémnál voltam.

Szerelemfy. Ki az a' szerencsés a' ki kegyednek barátnéja lehet.

Nina. Sirhalmy Nelli.

Szerelemfy. Most hallom először nevét.

Nina. Hamiskodik, talán volt is náluk.

Szerelemfy. Mikor? 's kivel?

Nina. Azzal a' barátjával, kivel tegnap ablakom alatt ment el.

Szerelemfy. Ki az kérem! szóljon nyiltabban?

Nina. *(érinti homlokát)* Oh én szegény feledékeny, neve bizony nem jut eszembe — ugy ab — — nem a'

Szerelemfy. Sovárgy?

Nina. Az az tudtam hogy vagy érzelő vagy sovárgó.

Szerelemfy. Hát Sovárgy volt már náluk?

Nina. Több izben — még dohányzacskóját is ott felejtette.

Szerelemfy. A' mit kegyed?

Nina. Tulajdon szemecimmal láttam, sőt Nelli' szájából hallottam hogy Sovárgy nagyon kedvelli.

Szerelemfy. Lehetetlen — hát kegyednél hány-szor volt Sovárgy?

Nina. Soha sem — mit is sovárogna itt — uram bocsá'.

Szerelemfy. Nem fér az egész dolog fejembe, ő hát csalódom van.

Nina. Miért? hiszem egymást halálból szeretik.

Szerelemfy. Ugy boldogok, ezerszer boldogok.

2-dik Jelenés.

Taubman 's az előbbieket.

Taubman. Szerencse vezérlette édes Szerelemfy ur!

Szerelemfy. Lekötelezett szolgálja az urnak, ismét itt alkalmatlankodom.

Taubman. Sőt egy évnek tetszik miolta szerencsénk volt, 's nehezen is vettem hogy barátom' gyermeke olly ritkán szerencséteti házamat.

Szerelemfy. Ezután perczet sem mulasztok.

Taubman. Csudálkoztam is hogy fiatal ember nem siet oda hol fiatal leány van. (Ninnához) Kedves leányom! ma a' kerben fogok Szerelemfy urral reggelizni.

Nina. Parancsára kedves apos. (el)

Szerelemfy. Alázatos tisztelettel vagyok önnek uri, személyéhez, tiszta szivből szeretem a' kisasszonyt, 's mind ezek vonzanak, de egy gondolat, valahányszor meg villant agyamban, vissza ijesztett.

Taubman. 'S a' gondolat — —

Szerelemfy. 'S a' gondolat az, valljon éa a' kisasszonyt birhatom e' valaha?

Taubman. Milly gyengeség férfinak e' lépéstől rettegni!

Szerelemfy. Nem gyengeség — hanem a' kisasszony' fönséges személye, 's csekély voltom tüntől előttem ijesztő rémként.

Taubman. Szerettem attyát mint testvéremet, szeretem önt is mint testvéremet: ha gondolja hogy leányom keze boldogítja, megkísértem szivet, 's ha öntől nem idegen, nem ellenkezem.

Szerelemfy. Atyám' kívánata, hogy gyengélkedő egészsége miatt segélyre lévén szüksége, menjek haza, a' kisasszonyt hát magammal akarom vinni falusi jószágomba.

Taubman. Leányom szeretete határoz.

Nina. (jön) Tessék lesétálni.

Taubman. Telyesítjük parancsodat (mind ket-
ten el)

3-dik Jelenés.

Nina. (egyedül) Napról napra kedvesebb előttem ez az ifjú, bár gyakoribbak volnának látogatásai. Olly szívrehatólag tud a' szerelemről, 's szivről beszélni, hogy bizony azt győnitottam hogy még utóbb el — jaj nem merem ki mondani, pirulok magam előtt is, hát ha a' világ megtudná. (elszalad)

4-dik Jelenés.

(Sirhalmi laka.)

Sovárgy utóbb Sirhalmly.

Sovárgy. Itt állok a' vég perczen, most vagy jóra, vagy balra dőlni kell sorsomnak. Néma csend uralkodik mint a' kriptában, talán ki haltak lakosi (Sirhalmly jön, 's egy sarokban megállva halgat) Ám haljanak meg minden lakosi, csak ő maradjon életben a' gyöngy alak, 's boldog leszek, nőm lesz, 's én férj — ah mi szép gondolat. (gondolkodik)

Sirhalmly. (titkon) Már valóság hogy eszelős, most mindent kiveszek belőlle.

Sovárgy. Vajha őt ölelhetnék e' karok, vajha mellére dőlhetnék, 's hő keblén szenderethetném édes álmomat, vajha tüzes csókos, csókjával olvadna öszve ah! égbe ragad a' képzelet.

Istenülni látszom én

Hű szerelme' kéjőlén.

Sirhalmly. (titkon) Mind valóság a' mit inasától hallottam.

Sovárgy. De hijában állok itt, nem jön a' szép alak (széttelkint, és Sirhalmlyt meglátja) Ah! kegyetlen végzetek! ismét nyakamra hozták üldözőme'.

Sirhalmy. (*közelit*) Önnek talán velem van közleni valója?

Sovárgy. Ég őrizzen az urtól messze, minél messzebb ohajtok lenni.

Sirhalmy. Fél talán a' gyógyászoktól?

Sovárgy. A' gyógyászoktól éppen nem, hanem az eszelősöktől igen.

Sirhalmy. Szóljon az ur nyilván ki hitette el az urral, hogy gyógyász Sirhalmy eszelős.

Sovárgy. Ön tettei mutatják, midőn engem mint egésségest gyógyítani akar.

Sirhalmy. Az ur látom csalva van, 's csalva én is. Szóljon az ur, hivatott é inassa által?

Sovárgy. Soha sem.

Sirhalmy. Volt é daganatja meljének?

Sovárgy. Soha sem.

Sirhalmy. Érzett é valami gyengét elméjében?

Sovárgy. Soha sem.

Sirhalmy. Uram! önből tulajdon inassa üzött csufot, mert engem az Urhoz mint mell fájshoz, és eszelőshöz hívott.

Sovárgy. Lehetetlen.

Sirhalmy. Ugy van a' mint számból hallá, 's most tehát tisztában vagyunk.

Sovárgy. (*el akar futni*) Megyek, meggyilkolom a' gonoszt, azután elüzöm házamtól, hogy ne lássa a' nap' világát.

Sirhalmy. (*viszsa tartóztatja*) Maradjon az ur, szóljunk egymással csendes vérrrel.

Sovárgy. Nem elüzöm először a' gonoszt, velem ezt cselekedni, urával kinek engedelmeből szívja a' léget.

Sirhalmy. Az ur bajt szerez magának heveskedésével.

Sovárgy. Mérsékelni fogom hevemet.

5-dik Jelenés.

Nelli, 's az előbbiek.

Nelli. (*Sovárgyt észre nem véve*) Hogy tud uram atyám maga olly nagy beszéddel lenni, az egész házat föl zajgatja.

Sirhalmy. Kedves leányom! tisztos vendégemmel beszélgetek.

Sovárgy. (*titkon*) Egek hát atya.

Nelli. (*Sovárgyhoz*) Ah! Sovárgy urhoz van szerencsém?

Sovárgy. Legboldogabb szolgálója kegyednek.

Sirhalmy. Nagyon örvendek kedves Sovárgy ur, hogy felvilágosodván barátok lehettünk.

Sovárgy. Kimagyarázhatatlan öröm.

Sirhalmy. Megbocsásson ön foglalatosságim elparancsolnak, magamat ajánlom (*el*)

6-dik Jelenés.

Sovárgy, Nelli.

Sovárgy. Nincs az érező szívnek nehezebb mint kedvenczét sok ideig nem latni: de nincs tisztább öröme mint midőn annak körébe juthat.

Nelli. Nem értem önt.

Sovárgy. Nem ért kegyed? nem is lehet érteni a' szív' szavát. — Ez előtt néhány hetekkel pillantám meg a' város' erdejében kegyedet, 's szívemben maradt emléke mind addig míg a' valódi képpel nem baratkozhattam; meglett az is, 's most azoni örömömet nyilatkoztatám.

Nelli. Ön nagyon idealis ember.

Sovárgy. Idealis? de nem merengő; csak érzékeny szívü a' szépet meltanylani tudó.

Nelli. Minden szava szívigható, de nem magyarázható.

Sovárgy. Röviden szólva kegyedet megláttam, megszerettem, néha néha, sőt örökre velem akarok lenni, akarom hírní.

Nelli. Sok egy férfitől olly hirtelen határozás, ugy vélem a' milly rögtön határozott, olly férfiasan feled is, szalma tűz elhamvad.

Sovárgy. Kegyed nagyon balvéleménnyel van a' férfiakrol.

Nelli. Ég őrizzen. Hanem ugy szokott lenni, hogy a' melly költők leányáihatatlanságot énekelnek, legcsapongóbbak.

Sovárgy. Én mindég a' leányállhatatosságot éneklek.

Nelli. Oh ugy nem ismeri a' leányokat.

Sovárgy. Ismerem őket, de mindent erántoki szeretetből teszem.

Nelli. Nagyon örülök hogy illy férfi' barátságát megnyertem.

Sovárgy. Számol kegyed barátságomra?

Nelli. Minden bizonnyal egy illy szép nem' tisztelőjére,

Sovárgy. Égbe kelek, barát név, milly fönségesen hangzottak füleimbe.

Nelli. A' tiszta barátságot, nincs törvény melly tiltaná.

Sovárgy. Milly boldoggá tesz minden szava. Ha kegyed barátságomra számol, számolhatok é én tisztán érező szivére?

Nelli (*szemérmesen*) A' szivet megunt silány bútor gyanánt nem lehet eladni.

Sovárgy. Tulajdona kegyednek a' sziv, parancsol vele.

Nelli. Szivemmel parancsol atyám is, részemről (*elpirúl.*)

Sovárgy. (*hévvel*) Szóljon kedves angyal! részemről nékem adja.

Nelli. (szemérmes tartózkodással) Igen.

Sovárgy. (Nelli kezét megcsókolya) Nem tudom a' szerelem' mámore é, vagy a' belső vonszalom teszi kegyedet nyílt szívűvé?

Nelli. Szívem parancsol, 's annak hódolok.

Sovárgy. Kedves tündér királyném, örömet mutalnék vele évekig, de kötelességem haza int. (kezet csókol) Adieu (el)

Nelli. (titkon) Pá! pá! (egyedül) Milly különös ez a' szív, melly hamar észre veszi az ember változását, szokatlanul dobog, istenem! mi baj van keblemben? elváltozott egész lényem, gondolatom, eszem, szemem az eltűnt ifjun csüng, elrabolta nyugalmaimat. Egek! minek nevezzem e' változást, szerelem nem, mert még szeretni nem tanultam, mindjárt meg kérдем az öreg Julis asszonytól, mi bánt engem. (el)

7-dik Jelenés.

(utsza, Szerelemfy, Sovárgy jönnek melázva, 's össze ütköznek.)

Mindketten. Pardon, pardon!

Szerelemfy. Honnan barátom! illy magadon kívül.

Sovárgy. Barátom nem merem mondani, félek elcsábít szavam Nellit szeretem, ő szeret boldognak mondja magát körömben.

Szerelemfy. 'S te az ő körében?

Sovárgy. A' legholdogabb. A' tömlőcz paradicsom volna ha őt mindég szemeim előtt láthatnám. — De majd el is feledém, gondold barátom! atya —

Szerelemfy. Sirhalmy nemde? az örültnek vélt?

Sovárgy. Az, Ferkó tett háboruságot, de meghal a' Ficzko.

Szerelemfy. Hogy? beszélj?

Sovárgy. Menjünk — az uton mást is mondol még (el)

8-dik Jelenés.

(*Sovárgy laka.*)

Ferkó. (*egyedül danol.*)

Ha szeretóm mellém ül

Mi nem néz ki szemébül?

Szép szemek barna szemek!

Öröm nézni belétek (*ugrik örömeben*)

Mig más szegény legény árnyékon kapkod, ihol lá milly mézes addig az én szám. Zsófi' csókja édes méz, elajulok ha rám néz, ni ni még költővé is leszek, pedig csak a' hazám béli Rectorot tanultam ki, akkor se tettem egyebet csak az orgona' szíjját huzogattam. Csak ugyan igaz az, szobaleányra, kisasszonyától, inasra urától, sok uri ragad. (*ügyetlen tánczbeli mozdulato-
kat tesz*)

9-dik Jelenés.

Sovárgy, Szerlelemfy, Ferkó.

Sovárgy. No Ferkó! megházasodtál 's a' lakomádat lakod?

Ferkó Csak betanulom a' tánczot.

Sovárgy. Majd meg tanítlak én nem soká medve módra tánczolni, most takarodj, majd számolok veled.

Ferkó. (*mentében*) Már beszélt a' doctorral. (*el*)

Szerlelemfy. Baratom te szerencsés vagy, de nem irigylem sorsodat.

Sovárgy. Késő volna irigylened, ő már enyim

Szerlelemfy. De menyegzőből nem hagysz ki?

Sovárgy. Menyegzőmön jelen lészel kérő nász-nagyi rangal.

Szerlelemfy. Magamrol tudom hogy illy állapotban édes a' magány, itt hagylak, ereszd szabadon a' boldog jövőbe gondolatid.

Sovárgy. Megyek veled, félek hogy'szentségtőrő labaiddal berontasz. (*el*)

10-dik Jelenés.

(*Taubman laka*)

Taubman. (*egyedül*) Szerlelemfynek egész külsejével megvagyok elégedve; belső tulajdoni jelesek, va-

gyona sok, ha e' két jószágot egyithetném örömmel, 's megelegülve szállnék síromba. Leányomat úgy látszik szereti, bár valami tartózkodást veszek észre benne: leányom a' mint gyanítom, szenvedheti, de még sem hiszem hogy házosság lenne belőle, nem olly hamar esik a' meg. Ritkán jön házamhoz, az is némi jele a' vonakodásnak — semmi — rajta leszek tellyes erőmből — Szerelemfy barátom' fia vöm, 's mi nászok leszünk.

11-dik Jelenés.

Nina, 's az előbbi.

Nina. Miért illy egyedül kedves apos!?

Taubman. Sorsodon aggódom. Leányom! csak ketten vagyunk, nem hallja bes'édünket senki, szólj, de határozottan, ön boldogságod forog kérdésben, az ifjú Szerelemfyt, ki tőlem kezedet kérte, szeretted é?

Nina. (szemérmesen) Atyám! tapasztalt jó szívében bizván, nyíltan szólok, én Szerelemfyt szeretem, férfit nála hőbben nem szerettem.

Taubman. A' szerelem szóll belőled, melly évek mulva változni szokott. Gondolkozz 's határozz.

Nina. Atyám! ő már engem kért, szívemet, jobomat neki ajánlottam ismervén jó tulajdonit.

Taubman. Légyen akaratod, nem akarnám egyetlen gyermekem boldogságát fáláldozni. Leány vigyázz, ne átkozd utobb engedékenyégemet.

Nina. A' legboldogabbak fogunk lenni. (attylát megcsókollya)

12-dik Jelenés.

Szerelemfy 's az előbbieik.

Szerelemfy. A' leghódolóbb szolgájuk.

Taubman. Hozta az ég körünkben. Farkast-emlegetünk, kert alatt jár.

Szerelemfy. Nagyon különös, 's szinte meglepő hogy így elvonulva a' beszéd rólam folyik.

Taubman. Megértvén önnök akaratját, 's tudván hogy jószágába siét, leányom' szívét tettem próbára, 's ő szívét, kezét önnök ajánlja, mondj „igent“ Ninám!

Nina. (szemérmes vonakodással) Igen.

Szerelemfy. (hévvel át öleli) Enyim vagy hát szép teremtes, örökre az enyim, csak a' halál, 's a' koporsó választ el bennünket.

Taubman. Áldottak legyetek gyermekeim! ne háborítsa zavar tiszta szerelmeteket. — Most menjünk a' lugosba, a' kézfogó uzsonnáját ott fogjuk ellakni. Légyen jelen a' kézfogón Sirhalmly barátom.

Szerelemfy. Sovárgy barátom.

Nina. S' Nelli az én barátném. (*mind el*)

13-dik Jelenés.

Ferkó utóbb Zsófi.

Ferkó. Nem látom Zsófit, pedig ha őt látom jobban esik a' kilencz órai fölkelésnél, hej pedig, a' ki próbálta ezt az inas tisztséget csak az tudja, milly édes a' nyugalom.

Zsófi. (*jő Ferkót hátra üti*) Mit lézengsz itt szép madár, olyan vagy mint a' maszlag, mindenütt megtermesz, hol voltál eddig, talán másutt nyalják a' szád.

Ferkó. Oh édes kis ökörszem! alig vettelek észre úgy be csusztál. Hej! galambom! tubuskám! akkor szedtél volna ám rá ha alattomban megcsókoltál volna, osztán én meg ijedtemben vissza adtam volna.

Zsófi. A' három napi bőjtös nem kívánja úgy az ételt mint te a' csókot. Jer hadd durrantsak egyet szádra. (*csókolja*)

Ferkó. Jaj angyalom éolvadok, olly tüzes volt.

Zsófi. Csak a' fejed olvad el, mert a' hájból van, de meg ha elolvadsz szebb formába öntelek.

Ferkó. Ennye de okos eszem adta, talán a' kisasszonyától tanulta?

Zsófi. Jaj de jó hogy eszembe juttattad, megbo csáss galambom! ne egy csók utra (*megcsókolja*) mulatság van a' kertben, ott kell lennem (*el*)

14-dik Jelenés.

Ferkó. (*egyedül*) Bár én is ott lehetnék, tudom okossan, 's a' józan okosságommal megegyezőleg gondoskodnám a' hasamról. De se báj, legalább kaptam olyan két csókot, hogy egy hét múlva is vörös lesz a' helye. No de még is gondatlan leány ez az én galambom, nem tudott mindenik csókra ráadásul egy pujka czombot adni, már akár szégyen, akár szemérem a' konyhára megyek valami szín alatt, 's ha nem ad Zsófi, lopok, nem ettem már hasammal egyeást egy pár hét olta, pedig a' has akár inasé, akár Grófé légyen is has marad (*el*).

A' kárpit lecsuszik.

HARMADIK FELVONÁS.

1-ső Jelenés.

(*Sirhalmy laka.*)

Sirhalmy, Nelli.

Sirhalmy. Légyen kívánságod, okossan határozz, én ugyan az ifjuval megvagyok elégedve, de a' minapi magavis-Jete olly vissza taszító, egész mulatság alatt olly mogorva volt, minden pillanata öldöklött.

Nelli. Kedves atyám! nem lehet azt egy szerelmesnek bűnül tulajdonítani, ha midőn más szerencséjét látja, mély gondolatokba merül.

Sirhalmy. Nagyon hi'elegsz magadnak, de osztán késő bánat ne kövesse. Ki kell leányom ismerni először mindent. ha most arany hegyeket ígér, meglehet homok hegyeken bolyongtat, ha boldog életéről beszél előtted, meglehet a' legnagyobb bajok örvényébe süllyeszt.

Nelli. Az idő mindent elhatároz. Én mint kőszál rendületlen állok föltételem mellett, csapkodjanak bár vészes hullámok, sohaj, 's panasz nem legyen elajkamon.

Sirhalmy. Szép határozat, erős lélek kell a' megtartására. De most vonulj teremedbe, én patienseimhez megyek. (*el*)

Nelli. (*egyedül*) Atyám nem javalja őt, kiért dobog e' kebel. azt ki nem tud más, mint csak jó lenni; mi elő érzet lehet atyámban? káramat nem kívánja, ismerem jó lelkét, de mind semmi, az idő mindenre megtanít. (*el*)

2-dik Jelenés.

(*Szerelemfy laka.*)

Szerelemfy. (*egyedül*) Boldog pillanatok! ti teszitek az életet édené, csak sivatag homok, vadon hérczek tűnnének előnkbe vándor pályánkon, ha egy két gyönyörörák nem vegyülnének napjainkba. Az élet szirtes ösvényén megedzett ifjúi kebelt egy tüzes egy szemérmes kacsintás megolvasztja, 's minden alakba formálhatóvá teszi. — Legboldogabb pillanat a' nő-

szülés' első percze, ezen ponton állok én, ő a' szép angyal tulajdonom, örökre az enyim, csak én vagyok az a' boldog ki ezt mondhatom, enyim, a' tüzes pillantások, a' nyájas szavak, a' gyengéd kéz' szorítás, tudtam mind bizonyos elő jelei hozzám vonszó szerelmének; 's imé gondolatom teljesül, férj, 's nő vagyunk

3-dik Jelenés.

Sovárgy 's az előbbi.

Sovárgy. (*hévvel berohan*) Álnok hitszegő az, ki a' becsületet hitván öltönynek nézi, mellyet ha más van elvetünk. — De horgon kaptam a' szép madarat, kard, 's pisztol határoz, vagy ált engedi az úr nejét.

Szerelemfy. (*zavarodva*) Barátom mi oka dühödnek, te tán ámitva vagy.

Sovárgy. Nem barátja, fellene az urnak, ki életét vagy nejét kéri.

Szerelemfy. (*ki törve*) Szóljon az ur, miért életemet 's nőmet?

Sovárgy. Megcsalt az ur, Sirhalmyhoz utasított.

Szerelemfy. Nem csaltam az urat, mert Nelliben rokon kebelre talált, mint én Ninában, Nina csak engem szeret, és így az urat nem.

Sovárgy. Nina enyim lesz, megyek magamnak meg kérem. (*el*)

4-dik Jelenés.

Szerelemfy (*egyedül*) Milly dühös, azt gondolná ember apját anyját én öltem meg. Haboruságot nem csinálok, ismerem Nina' szívét, ő engem jobban szeret, mint sem egy két csélcsep szavakra, elhagyná esküjét. Most biztosan elmerem küldeni atyámnak a' levelet, hogy egy pár hét múlva kedvelt nőmmel fogok haza trepülni. a' menyegzői pompát honn tartandó. (*olvass egy levelet vévén elő*) „Kedves atyám!

Tudom nem ellenkezik tettemen. én egy gazdag pesti kereskedő leányát, tiszta szivből szeretőm, 's jó tulajdoniból gyanítván hogy kedves atyám meg fog vele légedni, jövődő nőmül elvettem, vele együtt egy pár hét alatt repülök ölelő karjai közé

engedelmes Fia
Dienes.“

Már most lepecsétlem, 's postára teszem, hogy atyám annál előbb örülhessen szerencsémnek. (*el*)

5-dik Jelenés.

(*Taubman laka.*)

Taubman, Sovárgy.

Taubman. Az úr leányomat nem fogja megkapni, ő Szerelemfyé.

Sovárgy. Uram én megvagyok csalatva, hátha a' kisasszony engem szeret.

Taubman. A' meglehet, de most már Szerelemfy bírja szívét, 's így az urnak nem fogja ált adni.

Sovárgy. Csak a' kisasszonnyal egy szót válthasak, engedje meg az ur.

Taubman. Leányom honn nincs, de még ő mátká vele az urnak semmi szóllani valója nem lehet.

Sovárgy. Én megveszem szívét annyira hogy Szerelemfyt utálni fogja.

Taubman. Nincs az urnak olly szónoki tehetsége, mivel azt tehetné.

Sovárgy. (*tüzzel*) Megyek hát, 's Szerelemfy dühöm áldozatja lesz, (*el*)

6-dik Jelenés.

Taubman. (*egyedül*) Rémitő ember, milly tüzzel kéri leányomat, és éppen akkor midőn tudja hogy másé. Mi történhetett ezek közt, hisz' a' kéztogón együtt mulattak, 's most halálra keresi Szerelemfyt, de nem félek a' csendes mérsékletű, nem fog vitába keverődeni. Osztán a' mi több Sirhalmy Nellit megkérte, 's most ott hagyja, mindjárt tudósítottam Sirhalmy barátomat hogy illy szeles emberrel, egy illy önállástalan férfival leányát örökre boldogtalanná ne tegye. (*el*)

7-dik Jelenés.

(*utsza, egy felől Sovárgy más felől Szerelemfy jönnek.*)

Szerelemfy Sovárgy.

Szerelemfy. Győztél é barátom! ha győztél tőröm.

Sovárgy. Majd a' vég mutatja győztem é? vagy nem. kettőnk közül egy győz vagy hal.

Szerelemfy. Csendesedj, 's nyugodj meg a' végzeteken, vedd el Nellit, ő téged szeret, én elveszem Ninát, mert engem szeret.

Sovárgy (*megvetőleg*) Vegye el az ur Ninát, éljenek egymással ugy mint élt az ur velem, de olly kevés ideig tartó legyen örömük, mint velem való barátsága: én elveszem Nellit 's vele éldelem az élet tisztább örömeit.

Szerelemfy. Fogjon meg a' magad átka, hitetlen barát, ki egy baráti bizalomból eredt cselen örökös ellenséggé fajulsz, elfeledem azt az órát mellyben baráti keblemhez szoritottalak.

Sovárgy. Az úr egy ámitó barát.

Szerelemfy. Ha van az urnak egy csöpp gondolkozó esze; átláthatja hogy én nem csaltam meg. Emlekezik e az ur, midón örömmel beszélte hogy föltalalta a' valaha látott szépet: megnyugodtam a' végzeteken, 's nem hánytam az urnak leseket, mint üssem el kezéről Nellit: ha én Ninára nem találok az úr abban a' boldog hiedelemben lesz hogy Nellit láttuk valaha: deimé én voltam az a' szerencsés ki megnyertem, 's így az urat nem csaltam meg. Talán azt várta volna az ur, hogy föltalálván Ninát, kezével kínáljam meg, azt nem tehettem, mert az ur sem kínált meg Nelli kezével. Most tehát, minthogy az ur nem méltó barátságomra, adieu (*el akar menni.*)

Sovárgy. (*visszatartóztatja*) Barátom bocsánat, engedj meg heveskedésemnek, mi ismét jó barátok légyünk, együtt tartsuk lakománkat, sőt hogy nagyobb légyen a' menyegző Ferkót is kiházásitom, elveszi Zsófit, nyujtsd baráti jobbodat.

Szerelemfy. (*kezet nyujt*) Részemről megbocsájtok, de tartsd ezután a' barátságot vízbuboréknak mellyet a' legkissebb szél lebbenés is semmisít.

Sovárgy. Erős lesz barátságunk, mint a' kőszál. Most megyek Nellihez, kezét megnyerni, 's a' menyegzőről rendelkezni. (*két felé el*)

8-dik Jelenés.

(*Sirhalmly laka*)

Sirhalmly. (*egyedül*) Hijában, nem hazudott inas-sa hogy ura örült, mert kimutatta. Itt hizeleg csapódarkodik, 's ismét rutul elhagyja házamat: ha még egyszer ide jön befogatom, 's a' bolondok' hazában meglanczoltatom, vagy olyan orvosságot adok neki a' miől megtanulja mint kell a' szerelemmel, az esküvel játszani, megtudatom vele hogy egy leány becsülete nem olly olcsó portéka, mint iskolás gyermeknek a' fabáb, mellyet elvet, bemocskol, 's más lesz helyette. — Soha bölesebbet nem tett Taubman barátom, mint-hogy tudósított ezen éretlen ember tettéről: bizony örökre boldogtalanná tettem volna szegény leányomat,

de még most elejit lehet venni. (*gondolkodva járdal*)
Hüm! hüm! csak vizeszü egy ember lehet az a' Sovárgy,
a' kézfogón megszereti Ninat, 's elhagyvan leányomat
azt kéri meg újra, no annak az embernek keves sütni
valója lehet, föl nem érni uram ésszel hogy a' mi másé
az nem övé. (*tüzzel*) Pfuj! ha most jönne talán hallatla-
nokrais törném.

9-dik Jelenés.

Sovárgy 's az elébbi.

Sirhalmy. Mi vakmerő gondolatból merte az úr
érinteni lakom küszöbét?

Sovárgy. Az ur' nemes családjá eránti bizoda-
lomból.

Sirhalmy. Melly nemes családot az úr megbecs-
telenített?

Sovárgy. Sőt inkább, egy fényes házassággal
akarom emelni, 's imé most a' kisasszony iranti forró
szeretetből annak kezét másodszor kérem.

Sirhalmy. Leányom boldogsága annyira szive-
men fekszik, hogy az inkább szobája' falai közt öszül-
meg, mint az üre legyen, önallastalan, szeles ifjuhoz
nem lehet bizni, a' ki ha azt gondolja hogy rászédtek,
ott hagyja kedveset a' fa képnél.

Sovárgy. Uram nem ériem önt, hiszem én a' kis-
asszonyt szeretem, 's ő is szeret, 's azt ígérte hogy
boldogit.

Sirhalmy. Nelli ugy szereti csak az urat ha én
akarom, sőt ha megtudja az ur' álhatatlanságát egy kö-
nyüt sem fog ejteni önért.

Sovárgy. Honnan az urnak illy hamari megvál-
tozása?

Sirhalmy. Taubman lefestette az urat, 's annak
hiszek.

Sovárgy. Elvagyok hát árulva, csak azt engedje
meg az ur, hogy búcsú csókomat nyomjam kezére.

Sirhalmy. Az urnak semmire sincs engedelem
házamnál.

Sovárgy. Bocsásson meg hebehurgyaságomnak,
leánya kezével boldogítson.

Sirhalmy. Ne szaporítsuk a' szót, az úr leá-
nyomat nem fogja bírni, sőt ezután örizkedni fogok az
urtól, messze, minél messzebb fogom kerülni.

Sovárgy. Szabad é még egyszer kérnem?

Sirhalmy. Vigyázzon az ur mert ugy tesztek vele, mint az ur cselekedett valaha én velem.

Sovárgy. (mentében) Megátalkodott nyakas ember. (el)

10-dik Jelenés.

Sirhalmy 's Nelli.

Nelli. (busan) Kedves atyám, félve merem szívem titkát kiönteni, mert bűnös vagyok, midőn Sovárgyt jónak mondtam, ő megcsalt a' hittségő.

Sirhalmy. Feledd őt a' hitetlent, 's derülj borudból, a' szemtelen ismét itt volt kérte kezedet.

Nelli. Hát te is tudod mi történt?

Sirhalmy. Mindent tudok, Taubman tudosított.

Nelli. Engem Nina.

Sirhalmy. Még emberrel illy különös kalandjaim nem voltak, mint ezzel a' szél hajtóval.

Nelli. Atyám! illy kevésbé lehet bizni minden férfi szivben.

Sirhalmy. Kedves leányom, a' sziv' kitapogató-sára nem egy két hét kell, évek mulva lehet azt ki tanulni, de te kis bohó mohón kaptad, 's most sajnosan szenveded csalatásodat.

Nelli. Atyám én könnyen türöm e' veszteséget, feledem a' hűtlent.

Sirhalmy. Érzékeny szived könnyen határozza magát e' lépésre.

Nelli. Kerülni fogom a' férfiak' társaságát, mert csalárdok.

Sirhalmy. Ne légy olly balvéleménnyel rólok.

Nelli. Atyám! Sovárgy mindég önállást, szerelmet, caractert emlegetett.

Sirhalmy. Mert nem volt caractere, 's önállása. Most jer kövess. (el)

11-dik Jelenés.

(Taubman laka.)

Nina és Zsófi.

Nina. Most minden fölfordulva van a' ház nál, mentek rakjátok a' nagy ebédlőből a' sárga szobába a' butort.

Zsófi. Kisasszony! a' sárga szoba most is tömve van már a' teremből mindent abba hordtunk.

Nina. Nohát a' terem lesz az|ebédlő, s az ebéd végeztével táncz terem.

Zsófi. Ugy hát csak a' teremtet kell föltisztogat-
tatnom. (el)

12-dik Jelenés.

Nina. (egyedül) Itt a' rég óhajtott percz, itt az óra mellyben szeretett Dinim jobbába szorul jobbom. Különös érzéseket támaszt bennem a' hazasság, de azon érzéseket jókká teszi a' hazasság' édességinek meggon-
dolása. Hej de boldogok leszünk azon a' magános falu-
si jószágon férjessel, kivált ha egy pár szép kis —
jaj — (eltakarva képét kiakar futni)

13-dik Jelenés.

Taubman 's a' volt.

Taubman. Hová hová? kis bohó talán a' lakama elöl akarsz elfutni?

Nina. Kedves apos, de hogy futok, inkább ha lehetne huznám.

Taubman. Majd lesz az idő mellyben tolnád, annyira unt lesz előtted.

Nina. Azt nem reménylem.

Taubman. Ne töltsük hasztalan| beszédekkel az időt; menj lass dolgod után, én is rendelkezni megyek.
(mind ketten el)

14-dik Jelenés.

(*utsza, Sovárgy, Szerelemfy öszve jönnek*)

Sovárgy. Baratom! a' ki az árnyékon kapkod úgy jár mint Phaedrus kutyája.

Szerelemfy. Hogy hogy?

Sovárgy. Barátom Neillit az atya nem adja, illet-
len szavakkal utasított el.

Szerelemfy. Magad okoztad vesztéségedet, tőrj mindent.

Sovárgy. Kivigadom magam menyegződön, én egy szerencsétlen halandó vagyok úgy is, ellenem esküdtek a' végzetek, szép kedvesem' elhagyva szebb után kapdostam, míg nem mindeniket elvesztém két szék közt a' pad alatt maradtam: most tehát jó éjsza-
kát csalfa világ.

A' kárpit lefordul.

A' C S E L E K

Vig játék 1 Felvonásban

Irta

Boross Mihály.

SZEMÉLYEK.

Hegyi Lajos)
— Zsigmond) testvér földes urak

Rózsa Lajos' neje

Boris leánya

Károly ifjú közbirtokos

Sándor hadnagy

Lidi szobaleány

Peti Lajos mindenese.

A' dolog történik Petreczen a' Hegyiek jószágán 1838.

E l s ó J e l e n é s.

(Szoba:)

Hegyi. Rózsa.

Hegyi. Édes anyukom! akármint töröm a' fejem' leányom' boldogságán: de csak nem tudom magamat rá határozni, hogy Károlynak adjam nőül.

Rózsa. Ugyan édes lelkem! csak azt gondolja meg, hogy gazdag, derék munkás ifjú, osztán helybeli, nem viszi messze Borcsát.

Hegyi. Nagyon gyáva asszonyos gondolkozás, ha pokolba viszik is, csak egymást szeressék, 's ne koplaljanak, minden jól megy.

Rózsa. Oh! a' szívem is megrepedne, ha elszakadna tőlem.

Hegyi. Ej! láncz atta én meg azt szeretném ha katona venné el, legalább utaztában országot világot látna, nem volna egy nyomorult helyhez kötve.

Rózsa. Ne szóljon az istenért! elájulok ha rá gondolok is hogy egy csunya katona veszi el Boriskát.

Hegyi. Kincsem mi szebb a' katona életnél?

Rózsa. De mi csunyább', soha sem a' maga embere, más parancsától függ, ha még olyan nagy tiszt is. — Osztán tudom én, boldogult uram atyám, az isten nyugosztalja meg, mindég azt mondta kis leány koromban, leány! az ördögöktől se őrizkedj jobban mint a' katonától, igaz is az, mert hamar elviszik a' házbecsületit.

Hegyi. Úgy! mig József Császár idejében volt az, édes öreg galambom! abba a' bornyú világban, mikor te leány voltál, akkor még durvábbak voltak a' katonák; de most mivel századunkban pallérozottak ők is. —

Rózsa. De! hamar elcsábitják a' leányt! csak igaz az most is, hogy diák, katona, cigány egy huron pendülnek.

Hegyi. Akár csábitja, akár nem, nem az a' beszéd' tárgya, ha nőjévé lesz nem csábitja; — különben üsse part a' leány tied, végezz vele, ha szereti Károlyt, légyen övé, részemről ha leány, és pedig Boris volnék nem néznék Károlyra. De anyjuk ha majd a' Fiam kapitány lesz! oh nem adom a' világ minden aranyáért, ha majd azt mondják „a' Hegyi' fia kapitány.“

Rózsa. Bizony vérzi a' szivem, hogy egy fiúnk van, azt is arra a' veszedelmes mesterségre adta, hát ha ellővik a' lábát?

Hegyi. Fa lábot csináltatok neki, 's arany betűkkel öntetem rá azt a' csatát, mellyben ellőtték,

R ó s a. Elevenen a' sirba taszitana látása, hogy az én fiam, az én kedves fiam, fa lábön sántikál.

H e g y i. Nó nó öregem! ne sopánkodj! láss dolgodhoz, tudod én ebéd után szeretem a' kéjelmet, most egyet szúnditok, ha hármot elütötte költsess föl, mert dolgom van.

R ó z s a. Csak aludja ki bal vélekedésit (*el*)

II-dik Jelenés.

H e g y i. (*egyedül*)

Hijában! csak asszony az én Rózsám is. Szeretném a' nőkből kivenni azt a' bal véleményyt hogy a' katona nem lehet jó ember. No de ez gyöngeség. — Azt a' Károlyt nem szenvedhetem, durva, falusi, kedvetlen, szótalan, el nem gondolhatom hogy az a' kis bolond leány hogy tud vele szállani. — Bizony elnyom az álom, az igaz ma keletinél tovább ültem az asztalnál, nem is csuda ha álmos vagyok (*el*)

III-dik Jelenés.

(*Kert.*)

B o r i s. K á r o l y.

K á r o l y. Igaz hogy szép a' városi élet, de lássa édes kincsem, ott halálra unja magát az ember.

B o r i s. Ah kérem! városon hogy unhatná meg magát az ember? kis leány koromban anyám' testvérinél laktam három évig, még sem tudtam a' városi élet' örömeit mind leélni.

K á r o l y. Ott dologhoz nem láthat az ember.

B o r i s. Nappal kötöttem, olvastam, estve színházba mentünk Budára, azután aludtunk, 's az órák olly sebesen teltek, hogy szerettem volna az idő' kerekeit megkötni.

Károly. A' mind jól van, de még akkor csak kis leány volt édes kincsem! ugy gondolkodott mint gyermek, de most ha majd falusi gazda asszony lesz, csirkeiben, baromfiában több gyönyörűségit találja, mint a' Komédiában.

Boris. Szolgálóm lesz a' ki megeteti őket, 's én olvasok. Ön talán nem is volt még színházban, hogy Komédiának mondja nem olyanok ám mint a' kik falura jönnek, kötélén tánczolnak, hiszen azok németek, vagy más nemzetűek, a' magyar szégyenlené kenyerét ugy keresni, hanem okos emberek, tanultak, kik könyvből mondják a' mit előadnak.

Károly. (*félre*) Akár színész akár komédiás nem szeretem az olyan beszédet, de hiszen majd kezemhez tanítom. (*fenn*) De majd nem nézi jó szemmel a' kegyed férje hogy a' szobában ül mindig.

Boris. Ha boszankodik, megcsókolom, 's győzve lesz.

Károly. Az igaz hogy hatalmas győző fegyver a' nőknél az a' csók, 's mi férfiak olly gyávák vagyunk hogy hódolunk.

Boris. He, he, he, a' nő sziv hát vivhatlanabb erősség, az egy két csapodár férfi szóra nem tárja föl kapuit.

(*Rózsa jön 's a' lugos végén megáll*)

Károly. Adjon hát tanácsot kegyed! hogyan lehet várát vivni,

Boris. (*títkon*) Ügyetlen kérdés! (*fenn*) Szerelmi csatákban nem voltam még, sem győző sem győzött.

Rózsa. (*títkon*) Jól folyik a' beszéd.

Károly. (*észre veszi 's kéz csókolására fut*) Mint meglepett kedves asszony néni! ki halgatta szerelmi leczkéinket.

Boris. Nem sokat halhatott, igen száraz 's érdektelen volt, mint majd minden munkának az előbeszéde.

Rózsza. Két fiatal szerelemről szólni nem tilalmas?

Boris. Ez az úr szerelmes leczkéket akart tőlem hallani, de abban járatlan vagyok, és így kérésit nem tcijesithettem.

Rózsza. (*Borishoz titkon*) Ne légy olly hideg' (*fenn*) Mulassatok gyermekeim! három ora, apátokat fölköltöm. (*el*)

Károly. Nem vette roszt neven mamája a' miket hallott.

Boris. Mit sem hallott, de meg ismerheti ön mamámat.

Károly. Ismerem igen jó szivét, tudom megbocsájt gyerekes tréfáinkért, de most mennem kell, foglalatoságim haza hívnak, magamat ajánlom (*ügyetlenül Boris kezét megcsókolja 's el.*)

IV-dik Jelenés.

Boris. (*egyedül.*)

Ez a' Vajtai derék ember, embernek, szeretem is mert szép, 's gazdag, de örökösen vele lakni, ez a' gondolat — istenem — örökösen — vissza ijeszt. Atyám ugyan nem akarja, de anyám kedvét annyira megnyerte hogy nincs előtte férfi, ha csak nem Vajtai. Az is igaz hogy helybeli szüleimtől nem szakadnék messze, de az ő köre unalmas, mint maga mondta csirkét kell étetnem, sütnöm, főznöm, ezekre pedig mamám nem kényszerített ám, istenem! becses könyveimet a' moly fogja megenni a' sok heverésben. Semmi, az idő mindent megváltoztat, ki formálom őt, 's úgy járja, a' hogy én akarom. (*el*)

V. Jelenés.

(Szoba: Hegyi nejével egy asztalnál ül.)

Hegyi. Már én így szoktam ebéd után alszom azután egyet iszom, hozass hát tubuskám abból a' jó édes ürmösből egy buteliát.

Rózsa. Mindjárt lesz édesem (czirogatja) csak hogy osztán az én szavam álljon (kikiált) Lidi! hozz föl egy butelia édes ürmöst.

Hegyi. El is feledém hogy nevem napja holnap lesz, az egészségemért iszom, de te is csak hörpentesz egyet ugyé anyjuk!?

Rózsa. Lelkem engedjen meg, tudja hogy a' szagától is ketté hasad a' fejem.

Lidi. (a' bort az asztalra teszi) Az öreg minde-
nes akar a' tens urral szóllani.

Hegyi. Küld hozzám.

Lidi. (el)

Hegyi. (tölt) A' látására is nyilik a' szemem (iszik) isten élteszen engem is téged is.

Rózsa. Élteszen. De minek hívja be azt a' cse-
lédet, a' pallót elmocskolja.

Hegyi. Ne gondolj vele arra való a' szolgáló,
söpörjön, kotorjon.

Rózsa. Nem is azért mondom lelkem!

Peti (jö) Csés jó napot kívánok a' tens uramnak hát csak abban jöttem föl, hogy a' mint jöttem a' ma-
lom rév felül a' Bugyi ház féle mellett, hát sebesen vagtat egy hintó felém, alig ismertem meg, hát a'
tekintetes Zsigmond úr üllt benne, egy katona ifjú ur-
ral, hát megismerhetett ő is mert azt mondta hogy mondjam meg tens uramnak hogy ha szerencséjét teheti hat ma estvére minden bizonynyal el jönnek.

Hegyi. Jó hirt hoztál Peti fogd ezt a' po-
hár bort.

P e t i. *(elveszi 's kostolja)* Bűdös e' tens uram!

H e g y i. *(nevet)* Dehogy bűdös, ürmös, csak így!

P e t i. De már az már az, azt mondja a' szent irás hogy a' napkeleti böltsek a' Krisztusnak mirhát, aloest és kásiát vittek ajándékban, én nem tom hogy a' milyen lehetett, de ez éppen olyan. *(ki issza)*.

H e g y i. Igazad van Peti, fölséges ital, no most menj dolgozdra.

P e t i. Igen is édes tekintetes uram, szépen meg köszönöm a' szivességet *(el)*

H e g y i. Szívesen Peti.

R ó z s a. Istenem! be furcsa ez az együgyü paraszt ember.

H e g y i. Nó lelkecském vendégünk lesz az öcsém egy katonával,

R ó z s a. Istenem csak katonát ne hozna az ember' házához.

H e g y i. No már megint tulságos vagy.

R ó z s a. Ugyan már miért mondja hogy korságos vagyok.

H e g y i. Ég őrizzen! tulságos, az az tulságig gyűlölsz valamit, az az: keletinél jobban utálsz a' katonákat.

R ó z s a. De mikor holnap az egész falú tele lesz a' hirivel hogy a' Hegyiekhez katonák jarnak.

H e g y i. Üsse part a' falu száját, mi gondunk más' csacsogására csak te édes szép tubám! egy kis vacsorát készíts, rövidet de zsirosat.

R ó z s a. Már az az én gondom. *(el)*

VI. Jelenés.

H e g y i. *(egyedül)*

Egy katona ifjú ur is jön Zsigmond öcsémme, azt mondta Peti, no jó, ha valami életre való ember

az a' katona, majd egy kis tréfát csinállok, rá ijjesztek a' feleségemre.

VII. Jelenés.

B o r i s, 's az előbbi.

B o r i s. Kedves atyuskám! most jutott eszembe hogy a' neve napja estvéje ma van, futottam a' kertből, hogy üdvözöljem (*kezét csókolja*) sok vidám neve napját érje kedves atyám!

H e g y i. Érd te is leányom, de mint asszony.

B o r i s. Talán megunt már édes atyám! azért szeretnè elküldeni az atyai háztól.

H e g y i. Kis bohó! hogy mered atyádat ilyenekkel vádolni.

B o r i s. Tréfa, kedves atyám, megkell tudom annak is lenni, de nem illy hamar, mig nem is örültem leányságomnak.

H e g y i. Ugyan mi öröm lehet a' leányságban?

B o r i s. A' szabadság, a' házi gondoktól mentesség, 's többek tudja atyám is.

H e g y i. Patvar tudja, soha sem voltam leány, — de a' házas életnek több örömeit tudnám előszámlálni, de csak egyet mondok, mi örömmel néznéd ha atyád, térdein kis unokák mászkálnának.

B o r i s. (*szemeit eltakarja*) Kedves atyám! mindig tréfál (*el*)

H e g y i. (*maga*) Szaladsz kis ürge, de fogadom ma vagy holnap asszony leszel. (*hívül kopogás*) ez öcsém magyaros kopogása. (*Zsigmond a' katonával föllép*)

VIII. Jelenés.

Z s i g m o n d. S á n d o r. 's az előbbi.

Z s i g m o n d. Adjon isten jó estvét, jó vacsorát, jó vőt, hosszú életet édes bátyám.

Sándor. (*hajlong*)

Hegyi. Hozott isten benneteket öcsém, ülljeteke, ha van hová.

Zsigmond. Az nem első, ismered é ezen ifjú tiszte urat?

Hegyi. Most látom először.

Zsigmond. Nóm testvére Szaloczy Sándor, hadnagy a' ma érkezett regimentnél.

Hegyi. (*föl áll*) Servus öcsém Sándor hozott isten körünkbe, most atyafiak között van, csak a' maga szabadságában.

Sándor. Köszönöm édes bátyám a' szivességet.

Hegyi. Csak mint honn. Nekem is van egy rossz fiam, de biz én nem tudom mellyik ország szélén, már innen onnan egy éve lesz hogy levelet nem küldött a' szélhordta fattya, pedig most hetedik éve hogy elszakadt tőlünk.

Sándor. A' nevit kérem?

Hegyi. Hegyi Sándor.

Sándor. Névtárs bravo, de ilyen nevet nem hallottam a' katonaságnál.

Hegyi. Üsse part vagy él, vagy hal ember lesz abból, nemes gyerek, szép növésű, 's irástudó is, ilyen magas nincs mint uram öcsém.

Zsigmond. Ne beszéljeteke a' távollévőkről. Hol van nőd, leányod?

Sándor. Nem is volt szerencsém hallani hogy kisasszony van a' háznál.

Hegyi. (*títkon*) Átkozott katonája már szeget ütött fejébe a' leány. (*fenn*) A' konyhán vagynak azok sütnék, főznek, tudod nevem napja lesz holnap, ma vigan leszünk.

Zsigmond. Éppen azért jöttünk hogy egy vige estvét csináljunk. — hanem tudod mit? a' lugosban lesz valami üdvös vacsorálni, oda teritess.

Hegyi. (kikiált) Borcsa!

Boris. (beszalad 's hajlong) Méltóztassék?

Hegyi. A' lugosban fogunk vacsorálni oda hordjátok a' mi vesztegetni valótok lesz.

Boris. Parancsára kedves atyus! (elfut)

Zsigmond. (Sándorhoz) No öcsém nemde egy fürge kis falusi falat jószág.

Sándor. Valóban sok kellemmel játszik.

Zsigmond. (Sándorhoz) Jól vidd szereped.

Hegyi. Appetitoriumnak egy pohár ürmöst nem parancsolnak.

Zsigmond. Platoi gondolat.

Hegyi. Hát maga öcsém?

Sándor. Nem instálok.

Hegyi. Öcsém a' katonának még a' mandrucz követ is emészteni kell.

Zsigmond. Igaz, ugyan.

IX. Jelenés.

Peti 's az előbbiek.

Peti. (jó) Tens uram osztán csak engem ér a' pizok ha rendetlenség van a' háznál, pedig isten látja lelkemet magamaak nem kaparok olly hűségesen mint a' tens uramnak, most is az a' hátulsó kert csupa bítang, abba marha, ember, de minden bele megy, az ám, most is a' szegény plántákat mind agyon meg agyon tiporja.

Hegyi. Marha van benne? hát miért nem üződ ki.

Peti. Marha ám, de nem szarvas marha, hanem csak marha úr, mint mi szoktuk kitenni.

Hegyi. Hát mit mivel ott?

Peti. Egyszer a' földön lótt fut a' szeme mintha az eszit vesztette volna el, másszor meg az égre te-

kinget, mint azt nézné honnan pottyantle, de veszedelmes, sok kárt okoz, már az igaz.

Hegyi. Vagy küld el, vagy hívd föl.

Peti. Hát ha botot futunk?

Hegyi. Hogy hogy?

Peti. Hát majd nem szereti hogy az orra alá beszéllek, mert én nem szoktam nyafogni, kunyorálni, 's osztán majd —

Hegyi. No tovább.

Peti. Osztán majd megtalál kergetni. *(el akar menni)*

Károly. *(jő Petinek szemközt)* Alázatos szolgájuk.

Peti. E' volt a' kertben tens uram!

Hegyi. 'S e' Vajtai Károly úr' nem ismered?

Peti. *(nézi)* De már az már az Tens uram!

Hegyi. Ugy-é nem marha?

Peti. De már nem az. *(Károlyhoz)* Ugy e' tens uram nem haragszik rám hogy nem ismertem meg!

Károly. Isten mentsen meg.

Peti. *(mentiben)* Tarakta lesz ma érzem a' szagát. *(el)*

Hegyi. Isten hozta öcsém uramat, ez az öreg cseléd mindég alkalmatlankodik.

Károly. Urambátyám iránti tiszteletből el jöttem egy jó egészség kívánásra.

Hegyi. Bölcsen van, jól van öcsém köszönöm.

Boris. *(bejön)* Ha ugy tetszik az asztal kész, kegyeteket várja.

Zsigmond. Megyünk megyünk cziczuskám!
(czirogatja Borist, mind el.)

X. Jelenés.

Boris. (*egyedül*)

Istenem ez a' katona csupa angyal, egyszeri látása többet ér Károly felszázados társalkodásánál. Minden pillanata hegyes törként járja át szívemet, nem tudom miért? szorul keblem.

(*gondolkodik*) Jaj ha e' sovárg tünődés

Tán a' szerelem,

Akkor jaj szegény leánynak

Akkor jaj nekem. — Szinte félek a' kertbe menni, elárul minden motszanásom, elájulok mosolygó pillanati alatt (*el*).

XI. Jelenés.

(*Kertben lugos.*)

(*Hegyi, Rózsa, Zsigmond, Sándor, Károly, asztalnál ülnek, Boris fönn járkal.*)

Zsigmond. Ennyi becsületes embert régen láttam egy rakáson iszom is az egészségükért. (*iszik*)

Hegyi. Proficiat öcsém, majd példádat követjük, csak ágyat vetünk először.

Sándor. Én étel közben nem szoktam inni.

Rózsa. Igen szép is az a' fiatal emberben ha szeszes italt nem iszik.

Sándor. Én soha sem ittam bort, most is csak a' barátságért iszom.

Boris. (*félre*) Minden szava jobban kedvelteti velem.

Károly. De én nálam bizony elcsúszik, mert ezzel kell az egész napi munka' porát lemosni.

Rózsa. Igaza van Vajtaim! dolgos ember megkívánja.

Zsigmond. (Sándorhoz) Édes öcsém lássunk a' dologhoz.

Sándor. Nem bánom.

Zsigmond. Száz szónak is száz a' vége, a' magyar ember categoricus, nem krit nagy feneket a' dolognak, mert minél hosszabban disseral, annál unalmasabb a' kimenetelt várni; én is hát hogy hosszas beszéddel ne untassalak benneteket édes atyámfiak! hozzá fogok hivatalomhoz. Szaloczy Sándor öcsém olly célból jött hogy édes bátyámtól 's kedves asszony hugomtól Boriska hugocskámat jövődő hazas társaul megkérje: de mivel az atyai egyezés mit sem ér Boriska' jóvá hagyása nélkül, kérem Boriska válaszát.

Boris. (fejét leszegzi) Szivemtől kell előbb tanácsot kérni.

Károly. Kérem abba nekem is van szóllóm.

Sándor. Kérem az urat itt csak a' kisasszonynak van szóllója.

Károly. Igen de Boriska az enyim.

Boris. Kérem Vajtai urat kiméljen meg, én magamé vagyok.

Károly. De én régen szeretem a' kisasszonyt.

Boris. De nem viszonztatott.

Rózsa. Engedellen leány nem mondtam hogy Vajtait szeresd.

Boris. Kedves anyám! a' szerelem parancstol nem függ.

Rózsa. De anyai akarat.

Hegyi. Balul vélekedsz feleségem a' választás leányodé.

Zsigmond. Ugy van hugom asszony.

Sándor. Vivjunk meg a' kisasszonyért.

Rózsa. Isten mentsen meg akkor inkább egyike sem.

Zsigmond. Sándor öcsém csak katonásan.

Károly. Mi lesz a' fegyver?

Sándor. Kard vagy pisztoly.

Károly. Az egyik sem.

Boris. Az istenért kiméjjenek meg. A' választás ugyan rajtam áll, de mivel anyám akarja Vajtait, hogy azt meg ne sértsem, és se Vajtait, se Szaloczit meg ne haragítsam, engedjenek egy tervet koholnom.

Mind. Haljuk a' tervet.

Boris. Különböző színű levelkébbe zárom ezen szavakat „elválás“ és „szerelem“ huzzanak ezen urak, ki az elválást huzza nyugodjék meghuzásán, ki a' szerelmet az vezet az oltárhoz.

Mind. Helyesen.

Hegyi. Minthogy nevem' napja' ebédjét holnap akarom adni, 's az urakat is szívesen látom ebédre, a' huzás holnap lesz ebéd előtt, 's akkor egy uttal a' kézfogót is meglakjuk.

Rózsa. Az a' huzás bizonytalan, hátha nem Vajtai lesz a' nyertes.

Hegyi. Akkor Sándor lesz.

Rózsa. (*félre*) Istenem csak katona ne volna!

Boris. (*titkon*) Istenem katona!

Hegyi. Késő az' idő édesim! prosit a' vacsora, keljünk föl (*fölkelnek 's egymást köszöntgetve el- távoznak*)

XII. Jelenés.

P e t i. (*jő*)

Isten adták! urak volnának még is annyit esznek hogy a' szegény legényeknek alig marad valami harapni való. (*faldos*) Csak jó falat az a' mit éheskorában kap az ember már az, ha megszopták is már. Ni ni bor is

maradt, már pedig bor, de így már leüllök, itt én vagyok az ur *(iszik)* De már az, hej, csak jól szokta, ki a' bort föltalálta, hej! ha most jönne Lidi megmer-ném mondani neki hogy „lictarium lepes méz, ki mit szeret arra néz:“ *(iszik)* olyan ez a' bor mint a' duna viz, a' ki nincs hozzá szokva mindig többet kíván. *(tán-torog)* Ejnye bizony csuffá akar tenni, de majd csuffá teszem én, ha mind ki iszom. *(iszik)* De már nincs benne, már nincs, eb belibe, más helyibe, no jó úgy van, most már olyat alszom mint egy hamus zsak reggelre akkora lesz a' szemem mint egy samsónyi görög dionye. *(az asztal mellé a' földre dől.)* Isteni ital jó alom por; de már az, bárcsak minden estve ez hozna álom szemeimre. *(hortyog.)*

Lidi. *(jö)* Virrad 's ez a' disznó most is itt hortyog. De hol jöhetett ez ide, nini hozzá látott am a' torkos az ételekhez, még a' tányérokat is kinyalta, úgy van az, mi leány cselédek lerágjuk a' hast a' csontrol, 's elvetjük, a' férfi cselédek fölveszik, 's szopják. *(el fut.)*

XIII. Jelenés.

(Szoba.)

Boris. *(jö, veres és fekete levelkek kezében)* A' biletek készen vagynak, a' veres zárja az égő szerelmet, oh vajha Sándor; az imádott katona huzná ezt, a' fekete az elválást, oh sors működj most hogy Károly ezt huzza. De ha még is Károly huzza a' verest — — megreped szivem e' gondolattól. Egek! adjatok tanácsot hogy adjam tudtára Sándornak hogy mellyiket huzza, Lidi hű cseléd ő lesz az eszköz, igen ő lesz, egy sor irás mindent meg tesz. *(kikiált)* Lidi! Lidi! Csak ő legyen most hű, boldog leszek.

Lidi. (jő) Méltóztassék?

Boris. Édes Lidim egy dolgot bizok magára csak halgatás, és hűség a' kötelessége, jutalma sok.

Lidi. Édes kisasszonykám! mindent teszek a' kedviért.

Boris. Várj, egy levelkét hozok vidd a' hova szöll. (el fut.)

Lidi. Helyes! ha azt akarja velem a' mit gondolok, úgy megkaptam a' mit Vajtai ígért. Igaz hogy hünek kellene lenni, de közelebb vagyok magamhoz.

Boris. (jő) Itt van Lidim egy levelke, vigye el Zsigmond bátyámhoz, adja kezébe az ott tanyázó katonának, de úgy hogy kettőnkön kívül senki se tudja.

Lidi. Mintha maga tenné a' kisasszony. (el)

Boris. (maga) Istenem mire nem késztet a' szerelem, őt csak egyszer láttam, és kéntelen vagyok ezt tenni, őt szeretem, 's ezt a' szerelem téteti velem.

XIV. Jelenés.

Hegyi. 's az elébbi.

Hegyi. No Boriskám! nem félsz a' katonától?

Boris. Nyugtalanít, de azért a' végzésre bizom.

Hegyi. Védangyalod feletted lebeg 's azt adja kit szüd ohajt.

Boris. Adja az ég.

Rozsa. (jő) Jaj! kedvesim nem alhattam egész éjjel, mindig az forgott fejemben, hát ha az az átkozott katonátok lesz a' nyertes? talán a' föld alá buvom akkor.

Hegyi. No szegény megint rád jött.

Boris. Kedves mamám! az idő dél felé jár én ebédhez készülök. (el)

Rozsa. Én apáddal akarok szólni.

Hegyi.

Hegyi. Bizony kintsem! pedig én sem érek rá hogy veled trafikáljak, bort hordatok föl, hogy ihasunk, ha a' katona lesz a' nyertes. *(el)*.

XV. Jelenés.

Rózsa. *(egyedül)*

Istenem! teremtöm! még a' férjem is azt akarja hogy az az utált katona legyen a' nyertes, huh! mint borsószik a' hátam, de semmi sem lesz belőlle, én nem engedem meg azt a' bizonytalan huzást. *(meglátja az asztalon a' biléteket)* Ni ni a' bilétek már készen, 's lepecsételve, meg nézem a' kis bohó hogy rendezte. *(föltöri)* Piros a' szerelem, fekete az elválás, no majd rá szedem, még is csak az én szavamnak kell meglenni, *(föltöri)* nevetek ha meg izente a' katonának hogy mit huzzon, 's én rá szedtem *(kaczagva el)*

XVI. Jelenés.

Lidi. *(jó)* Nem tudom bűn é a' mit tettem? de kisasszonyomhoz hünek kellett volna lenni, és még is jutalomért megcsaltam. Istenem mit töprenkedik majd ha Sándor feketét huz. — Mint vádol a' lelke! ha Boriska boldogtalan lesz, én leszek az oka, nem én, Vajtai lesz, ő a' bűnös, de már jönnek, merie fussak? *(tekintget 's balra elfut)*.

XVII. Jelenés.

(Zsigmond, Sándor, Károly, jönnek, Hegyi, Rózsa, Boris kísérik őket)

Zsigmond. Itt az óra édes barátim! mellyben Boriska' sorsa jóra vagy balra dől.

Sándor. Biztat szerelmem hogy Boriska az enyim lesz.

Károly. Régi szerelmünk' védangyala segít.

Rózsa. Nyugtalan vagyok a' huzást várni itt a' bilétek, nézzük mit rejtnek.

Hegyi. Ki lesz a' fölbontó?

Zsigmond. Maga Boriska.

Boris. Ah! kedves bácsikám kiméljenek meg, úgy is nagy csatákat kell kiállnom.

Hegyi. Én is azt tartom, talán jobb volna Borisának távozni.

Sándor. A' kisaszszonynak jelen kell lenni hogy annál jobban égjünk a' nyereség vágtyól.

Károly. Huzzon hadnagy ur, az elsőseget ált engedem.

Sándor. Köszönöm. *(feketét húz)*

Boris. *(félre)* Istenem átkozott sors, nem jutott kezéhez a' levél.

Károly. A' piros nekem jutott, megkell vele elégednem *(pirosat húz)*

Boris. *(titkon)* Lehanyatlott napom.

Zsigmond. Ide a' levelkéket én bontom föl.

(Mind ketten ált adják)

Rózsa. *(reszketve)* Csak hamar.

Zsigmond. *(bontogatja)* A' fekete levelke zárja a' szerelmet.

Boris. *(félre)* Szerelem, égi szerelem! ez a' te műved!

Károly. Átkozott csel, be rá szedtek.

Rózsa. Istenem a' sors is ellenem dolgozik.

Zsigmond. *(bontogatja)* A' piros mi természetb zárja az elválást.

Boris. *(félre)* Hála tenéked szerelem istene!

Károly. A' sors kényére játszik velem.

Rózsa. (*titkon*) Magam alá ástam a' vermet.

Hegyi. Már most édes gyermekeim (*megfogja Sándor és Boris kezét*) legyetek boldogok!

Sándor. (*megcsókolja Hegyi' kezét*) Igen is atyám! mi boldogok vagyunk. Boldog Boriska Hegyi Sándor' karján.

Zsigmond. (*Katrag*)

Rózsa, Károly. (*szorongó helyzetben*)

Hegyi. Az istenért mit beszél uram öcsém.

Boris. Hadnagy nagyon tréfás.

Sándor. Mihelyt a' katonaságnál hagyott kedves atyám olasz országba utaztunk, 's hat évig ott tanyáztunk, oem csuda ha meg nem ismertek, most pedig itt atyám' jószágán, itt a' regementnél hadnagy vagyok. Megengednek úgy é hosszas tréfámért.

Boris. Sándor én haragszom, rá szedtél.

Sándor. Jer fel ség-em csókolj meg.

Rózsa. Kedves gyermekem isten hozott, jer karjaim közé.

Sándor. (*öleli anyját*) Megbocsát ugyé mamám!

Rózsa. (*csókolja*) Meg fiam!

Boris. Én haragszom Sándorra.

Hegyi. Majd megbékülsz a' magad kenyerénn.

Károly. Lehet reménylenem édes kisasszony?

Sándor. Igen is kedves barátom Károly! reménylhetsz, hugom neked nyújtja kezét.

Zsigmond. Nó szólj hugocskám!

Boris. Hogy Sándoron boszút álljak, itt a' kezem.

Károly. 'S a' szive?

Boris. A' szivem is.

Károly. Százszoros boldogság kegyedet birni.

Hegyi. Édes gyermekim! ma minden kedvem szerént ment, menjünk a' lugosba, lakjuk el a' vig kézfogót.

Zsigmond. Kiáltasuk először éljenek az uj házasok, 's a' magyar katonák.

Mind. (*kiáltják 's elmennek*)

Peti. (*keresztül mentiben*) Ki hitte volna hogy ebből a' Sándor urfiból ilyen derék ember legyen, már pedig az, de már az, hej csak sajnálom azt a' kis aszszonyt, Károly' felesége lesz, már az, üsse kő, aszszony lesz abból, már az.

(*A' kárpit legördül.*)

É N E K.

A' hajnalhoz.

Piros Hajnal! fényes napsugárok
Engem is, ki itt homályba járok
Végyetek fel sebes szárnyaitokra.
Ragadjatok el az Égi sarkokra.

A' hol rendelt a' Teremtő néktek
Lakást, a' hol ered fényességtek,
Hadd legyek én is ti néktek társatok,
És a' mint utatok terjed vonjatok.

Ott lakik az Egek' Alkotója,
Te vagy szép Hajnal! az udvarlója,
Végy fel udvarába és tornáczába,
A' ki ékeskedel bársony ruhába.

Ha te is ilyen dicsősséges vagy,
Hát annak dicsőssége millyen nagy?
A' ki teremtett mindent, és azt tette,
Hogy te is fényeskedjél közepette.

Ki jössz ama pompás palotából,
Mint Vőlegény az ágyas házából,
Arany ruhával fényes tekintettel,
Te megújítsz mindeneket étellel.

Veres bársony szined fejededik,
Fejérséged jobban tüzesedik,
Ha széles határod a' sugárod,
Mefutja, az Egeket körül járod.

Hol vetted fogyhatatlan tüzedet?
Ki tett illy tüztengerré tégedet?
Mikor volt kezdeted, 's hány kerületed?
Még is te magadat meg nem emészted.

Isten! Te vagy az a' Hatalmasság!
Tiéd a' mélység, és a' magasság.
A' Nap ezt nékem nyilván prédikálja.
Lelkem pedig Hatalmadat tsudálja.

A' D é l h e z.

Tündöklő Nap! felső határodból,
A' széllyel terjedő sugárodból
Egyenesen lővelled mi földünket.
Megmelegited levegő egünket.

Bársony szined fehérré változott,
Azzal nekünk meleget okozott,
Fényegességed legjobban mutogatod,
Mellyből melagségedet osztogatod.

Mikor ki jöttél ágyas házadból,
Tsak gyengén bocsátottad magadból
Tápláló, 's Fénylő világosságodat,
De most már érzem forróságodat.

Te vagy a' mi Földünk táplálója,
Minden állatok vigasztalója.
A' plántákat te világosságoddal,
Táplálad, 's fonnyasztod forróságoddal.

Mikor fel kelsz a' szép virágoknak
Fejek feled fordulnak azoknak,
Reád néznek mint ő táplálójokra,
És hajolnak mint vigasztalójokra.

A' munkások is melegségedet
Nem alhatják tovább hévségedet,
Minden munkátul megszűnnek, 's nyugosznak
Ebédelnek, 's árnyékokban alusznak.

Most el hiszem, hogy te tűz tenger vagy,
A' kinek tűzességed olyan nagy,
Hogy a' patakokat is ki száraztad
A' folyó-vizeket is el apasztad.

Menny már tőlünk folytassad utadat,
Ne szakaszd félbe a' járásodat,
Hévségedet a' te utazásoddal
Enyhítsed meg tőlünk távozásoddal.

Siess lefelé az Ég sarkára,
Még el nem érsz a' föld határára,
Vedd fel ismét a' te bársony ruhádat,
Vidd fellegek közzé fényes orczádat.

Meddig tart még az égen járásod?
Mikor hagyod félbe utazásod?
A' Teremtő tudja, ki határozta
Lételedet semmiségből ki hozta.

Ki ha az Eget el változtatja ;
A' mi Földünket megújítatja :
A' te tüzed fogja azt meg égetni ,
Az által fog uj színbe öltöztetni .

A z E s t v é h e z .

Fényes Nap ! ismét pirul sugárod ?
A' mikor az utadat bezárod
Mellyet a' Teremtő a' szép Egeken
Néked kimért túl a' sok fellegeken .

Aranyszínü ; és bársony ruhába
Öltöztél a' napnak hajnalába .
Millyennek akkor mutattad magadat ,
Olyan színbe végezed el utadat .

Melly hamar megfutottad pályádat ,
Csak nem rég hoztad fel fáklyádat .
Mellyet a' Föld körül végig hordoztál
Azzal szép világosságot okoztál .

Mig az Égnek kárpitján járkáltál
Kimért kerek utadban sétáltál :
Addig az emberek hivatalokat .
Kövezték hiven az ő munkájokat .

A' madarkák is a' zöld erdőben
Vigadoztak a' kies mezőben ,
Mindenfelől az ő énekléseik ,
Hallattattak vig zengedezéseik .

De most midőn az égnek sarkához
El értél a' földnek határához
Minden munkától megszűnnek 's nyugosznak
A' madarak fészkeikben alusznak .

A' munkások mennek vacsorára,
Sietnek testek nyugodalmára,
A' kik ma a' munkába megfáradtak
És a' te melegségedtől izzadtak.

El nyugvásod u'án szomorkodnak,
Világosságod után bánkodnak
Setét színbe öltözik a' természet,
Gyászba borul napkelet, és Enyészet.

Várnak a' Földnek tulsó részében,
Kik lakoznak a' másik felében.
Azok is tégel örömmel tisztelnek,
Majd ha az ő ágyaikból felkelnek.

A' miképpen te most el nyugoszol,
A' Föld alá tőlünk eltávozol:
De majd kevés idő múlva feltámadsz,
Mindeneknek uj örömet osztogatsz.

Azonképpen mi is estvéjére
Ha el jutunk életünk végére
A' föld alá vitetünk, 's meg rothadunk
De ismét uj életre feltámadunk.

És a' mint te szép fényes ruhával
Ki jösszsz ágyasházadból pompával:
Ugy mi is majd ha egykor felszekerünk
Fényes testtel az Égbe megjelenünk.

A z É j s z a k á h o z.

A' Nap hogy mi tőlünk eltávozott,
Az ég ábrázatja megváltozott,
Eltűnt véle a' fénylő világosság,
Elő állott a' setét homályosság.

A' fellegek közt piros orczával
Le ment aranyszínü sugarával,
Te ezüst színü Hold! előállottál
Ki elébb semmit nem világítottál.

A' Nap helyett fénylessz az Egeken,
Keresztül uszol a' fellegeken,
Te is a' mi földünket körül járod.
Ki a' Naptól kölcsönözöd sugarod.

Ti is Égen ragyogó csillagok!
Külömbféle sok ezer világok!
Kik vagytok setétben fénylő lámpások
Tündököltök mint drága briliántok.

Az égnek boltozatján járkáltok
Kimért u'aitokban sétáltok.
Körül kerülitek a' mi egünket,
És megvilágositjátok földünket.

De majd mikor a' sűrű fellegek
Bé fedeznek titeket oh Egek!
Mindenek akkor meghomályosodnak
Sűrű setétséggel béborittatnak.

Setéség, halgatás uralkodik,
A' hol a' Nap nem világosodik:
Az emberek alusznak hajlékokba
A' vad állatok is ő barlangjokba.

Setét fellegek! hát oszoljatok
Az Égnek színéről pusztuljatok
Hadd mutassa meg a' Hold ó fáklyáját,
Űzze el a' setétjének homályát.

Ti is Csillagok fényeskedjétek,
Az Ég kárpitján tündököljétek,
Mutogassátok ti tüzességteket,
Hadd lássák mindenek tényességteket.

A' melly utat tul a' felegeken
A' Teremtő néktek az Egeken
Kimért, attól soha el nem távoztok
Egymásba ütközés nélkül utaztok.

Ki tudhatja a' ti számotokat?
Hol vettétek világosságtokat?
Mikor kezdődtetek, 's Fényességetek
Mikor fogy el, és lészen ti végetek?

Isten, ki az egeket alkotta,
Semmiségből elő állította.
Ő tudhat csak és esmérhet titeket
Ő számlál meg és tudja neveteket.

Ha néktek is illyen dicsősséges,
Látástok az Égen illy felséges:
Millyen lehet hát annak dissősege,
A' kié az Egeknek fényessége?

Hogy ha én is pályafutásomat
Elvégzem földön vándorlásomat:
Fogadjatok engem' is közitekbe,
Én lelkem is hadd jussón az Egekbe.

Szelle Benjamin.

Bor és gyönyör.

Kedvre derít a' bor- 's mámor buta éjibe burkol,
Mellyen a' sáppadt arcz gondba merülve viraszt
Igy lelsz a' gyönyörök poharában hármás erőre, -
Üdv, ha szilárd bánat józanul élni tanít. —

É J.

Latinból.

Már egy szin fedő bé mindent és durva setétség, —
Hallgatnak gyáván a' zajos őredek is. — —

Halimbaí Sándor.

Sch ---- néhoz:

a' Pesti nemzeti Színház vendég énekesnéhez.

Tavaszi utó 28kán 1838.

Magyar hon leánya, 's még is csak vendége,

Kiért nemzetednek keble buzgón ége,

Sch ---- né, légy üdvezelve!

De, hogy tiszteletünk tőled el ne tűnjön,

Híú hidegséged szép hazádhoz szünjön,

Csak mi t t a g j a légy köszöntve.

Idegen mivész is mély bámulást terjeszt,

Ah de megihletve szent érzésre gerjeszt

Hazánk remekló magzata.

Kit míg magunkénak örömmel nevezünk,

Reá büszkéek vagyunk, 's olly gyönyört érezünk

Mellynek tapsra kél szózata.

A' szegény vonja be mázzal gyengeségét;

De ki érzi mive becsét és erejét

Az nem kapkod bérért czimért.

'S te, ki olly igézó vagy bájos zenéddel,

Ékesítsd szívedet hív honszeretettel, —

'S elnyerted az érdem füzért! —

Bezi.

Didó álhatatlansága

Engem' a' nyiltföld örök évre inkább
Nyeljen el, 's többé soha fényt ne lássak
A' csaló örvény hamarabb sűrörjön
Vizfenekére ;

'S szálljon a' bánat le reám vagy a' tör
Járja elbágyadt keblelem keresztül
Vagy kemény zápor 's Jupiternek égő
Mennyköve sujtson ;

Vagy gyakori szélvész dühe hordjon inkább
Néma völgy' félénk meredékjein szét ,
'S düljek a' durczás alakú halálnak
Karjai közzé :

Mint babér füzért viselő szemérem !
Tégedet sértvén, az arany kötést én
Melly szerint eddig gyönyörűen éltem
Szétkasaboljam ;

Bár ajándékozd valamennyi Ország
Széles e' földön ragyogón virágnak
Ég nekem, — vagy mennyi arany 's ezüst van
Rejtve hegyekben.

Még dicsó Creta deli földje sem kell ;
A' kinek kebleme legeléször által —
Adta hűségét, az örökre birja
Tiszta szerelmét.

Sichaeus kit már örök éj borita
Szózatit hallá deli hitvesének,
Mellyre megborzad, 's szomorún sohajva
Illy szavakat mond :

Oh ne szólj kérlek csapodár királyné!
Mintha nem tudnám dobogó szivednek
Rút ohajtásit, 's mi gyötör, 's kiért ég
Csalfa szerelmed.

Gyujtsd meg a' tarlót soha sem fog égni
Olly heves lángal, sem a' nádsövény, mint
Hívtelen keblű, 's szanaszét csapongó
Hitvesem égsz moat.

A' sebes nyíl ha sebet ejt özöcskén
Tévelyeg völgyön, 's hegyeken futosgál
'S a' magas nádszál mikor oldalát meg
Szúrja nem érzi.

Égsz belől szép hölgy, 's deli hold' sugára
Nem bocsájt álmat ragyogó szemedre
Jársz szobáidban felalá, 's epedve
Töltöd az éjjet.

Bár mulass, tánczólj, 's susogó ligetben
Énekelj, zajgó kebeled' hatalmas
Aeneás fényes diadalmi kézzel
Tartja le kötve.

Hú vadásziddal vadat úzni indulsz
Lombos erdőség sűrű rejtekébe,
Több vitézekkel maga Aeneás is
Társad örömmel.

Azt hiszed hogy majd valamely vad állat
Vagy dühös tigris, 's iszonyú orosz lány,
Vagy csalárd farkas, 's fene medve éles
Törbe fog esni.

A' komor vadkant soha sem vadászák
Olly serényen mint repeső szerelmed
Aeneást, hálót neki vetni készülsz
'S eselbe keritni.

Csattog a' mennykő, szakad a' nagy essó
Mindenik gyorsan menekedni kíván,
A' kemény záport kikerülni, 's bátor
Helyre verődni.

Aeneás elbujt, 's te azonban abba
A' sötét barlang üregébe bújtál, —
Tűz az ég, villog, 's kebeled hasonló
Tűzre gyúladtfel.

A' szelíd hűség, szerelem, 's igazság
Lángoló kebled' tüze ellen állott;
De kaczer Venus csak ugyan szemérmed'
Végre legyőzte.

Férjed azt mondod, hogy az ég ne tudja
Vétkeid sullyát? de hiába titkod
Nem lehet, mellyet ragyogó egünk szent
Tronja ne látna.

Mint neked tetszik szabadon beszélhetsz,
Hitszegő bűnöd' Lybiába' tudják,
'S mindenütt rólad czudarúl kiáltoz
A' csacsogó hir.

Sichaeus így szóll csapodár Didóhoz,
Szentelen tettét, 's örök esküjének
Meggzegését illy haragos szavakkal
Hányta szemére.

Hát mi mit mondjunk mi gyakorta a' szent
Hit reménységnek, 's szeretetnek égi
Drága törvényit dühödő kezekkel
Rontani vágyunk.

Hányszor, oh hányszor fogadásainkat,
A' dicső mennynek deli végezését,
Durva keblünknek czudar érzése
Százfelé tépte.

Hívtelen Dídó hogy az ég kegyelmét
Ujra megnyerné keserű napot, 's éjt
Mély sobajtás és siralom között el
Tölteni kész volt.

Hát mi is sirjunk, 's ajakinkra zápor
Follyon orczánkról valahányszor a' nagy
Ég szelíd attyát csunya gondolattal
Sérteni merjük.
Hutter.

A' S p á r t a i a k.

Láta halálrévén egyszerre evezni-be Plutos
Három száz férfit, mind csupa bajnokokat.
Sparta vitézei ők, így szólt, — nem vérezik a' seb
Egynek sem hátán, mindnek erős kebelén.
Nyugtot leljetek itt, álmom szüntessen a' harcztól
Még soha nem győzött Mars' szigorú fiai.

Herodotos kilencz könyvei.

Vendégül fogadá Helikon szüzeit Herodotos, —
'S mindenik egy könyvel kedveze néki viszont.

I r ó T á r s a m h o z .

Mások is ítélnek dicsérre gyalázva szavokkal,
Hajh de azokra homály, és kora éj köde száll.
A' mit ítélsz Iró, könyvedbe jegyezve öröklík,
'S így te vagy a' Bírák földi Birája csupán. —

D a l l . N i n á h o z .

Szerelmemnek kedves Tárgya!

Ninám te vagy egyedül.

Szívem' lelke' édes vágya

Csupán Te hozzád repül.

Te vagy napom' derült fényre,

Te vagy éltem' nappala ;

Te vagy szívem egy re. énye,

'S boldogságom' angyala.

Fohászaim hozzád szállnak

A' lágy szellő' szárnyain,

Képzeményim véled járnak

Éltem' minden utjain.

Téged kérlek a' szerelem'

Istenétől untalan,

Mert érzem, hogy hő kebelem

Nálad nélkül nyugtalan.

Tőled várom vigasságom',

Tőled minden kedvetem,

Tőled várom boldogságom',

Tőled földi idvemet.

Érted halok, érted élek,

Tied földi életem.

'S hogy mindég ne szeresselek,

Többé meg nem tehetem.

Mint magadét kegyelj tehát,

Bird szeretve szerelmem'

Nékem egész éltemen ált

Szerelmed lesz élelmem.

Kiss Endre.

A' TAVASZI ALKONY.

(*Matthissonból.*)

Az égi pir-fénytől ragyog 's remeg
A' harmat gyenge fűnn ;
A' szép tavasztáj képe rezg 's lebeg
A' vízben kékszinűnn.

Szép a' forrás, virág díszelte fa ,
Arany hímes liget ;
'S ha fénnel beszeg alkony csillaga
Kis bársony felleget.

Szép zölden a' rét 's a' völgy boktai ,
A' domb virágmeze ;
A' csermely, a' tó nádas partjai
Virággal hintve-le.

Ó mint keritt 's tart lények serege!
Örök szerelm öve ;
A' fénybogár 's a' nap tűz tengere
Egy alkotó' műve.

Te intsz mindenható, ha itt a' fáról
Le lebben egy virág ;
Te intsz ha a' végetlen égi-boltról
— Lepusztul egy világ!

A' TÁVOZOTTHOZ.

(Göthe után.)

Tehát való hogy elvesztélek?
'S óh szép előlem eltünél? /
Még csengnek hangodtól e' fülek,
Bennök még minden szavad él.

Mint regvel a' vándor hijába
Tekint a' tágos légbe fel
Ha rejtve a' kék ég boltjába
Fenn a' patsírta énekel;

Mezön, bokron, erdön keresztül
Úgy száll aggó tekintetem
Dallom csak téged hív ha zendül,
Jöjj, óh jöjj vissza kedvesem!

A' CSALOGÁNY.

(Göthe után.)

Téged zengőné, ámor táplálva nevelt fel,
Gyermekesen nyujtott nyíllal az isten etelt,
'S a' bizton lehelő torkon behatva a' méreg,
Éri szerelmi erőd most — csalogány — a' szívet.

Cseküti Gábor.

A' SZENT BERNÁTI NÁSZ.

„Tódor édes, Isten véled,
Hagyj el, híved sírva kér,
Sírva válok ime tőled
'S míg etemben foly a' vér —

Bár szívemnek nincs reménye
'S másnak áldoz a' sors kényne
Bár hervadjak más ölén,
Síríg híved lészek én."

„Nem! ne csüggedj drága Berta,
Illy vadúl ő nem tehet,
Illy angyalnak mint te, apja
Olly szörnyű vad nem lehet.
Kinja majd jó gyermekének
Győz keménységén szívének,
'S a' szegény de hű 's szabad
Helvetának üdvül ad.

'S gunykaçajjal a' terembe
Bernátházy im be lép,
'S Vakmerő! az én vérembe
Nem fog csuszni koldús nép
Vidd szabadságod gunyhódba
Lépni bé ne merj lakomba
Mert csábító, szemtelen
Eltiporlak e' helyen."

'S Tódor ott áll, és keblében
Viv, háborg az indulat
'S óriássá nőtt hevében
Már elzúzná a' vadat;
De hivére néz előbb még
'S ím szívébe száll szelídség,
Karja 's kardja csendesén,
De szeme áll könnyesen.

„Isten véled, Bertám édes,
Élted olly boldog légyen
Mint enyim leend keserves.“
Szóll az ifju és megyen.
És utánna büszke zajjal
Megvető vad gúnykaczajjal
Hangzik úri hahota,
'S messze zeng a' palota.

„Leany!“ dörg a' zord apának
Ijedelmes szózata
„Te családom ős fajának
Méltatlan sarjadzata!
Minden Bernátházy szüzért
Eddig ontottak nemes vért
Fő családi lovagok.
Hirdetik sok századok.

Még ma grófi vőlegényed
Neked is megérkezend,
E' gyalázatból ki téged
Messze földre elviend,
Gazdag szép Itáliába;
Mert cselédhint kalibába
Az én lányom nem menend
'S tudd: apád mondása szent.“

Már de lánya őt nem érti
Ajultan pamlagra dől,
És a' háznak hű cselédi
Csődülnek minden felől
'S hosszú ápolásra végre
Ébredez bár gyenge létre:
Az öröm 's remény hagyott
Már csak élő szép hatott.

Tódor bús gondtól leverttten
Megy 's gyakorta vissza néz
Bánatába elmerülten
'S a' lak már már ködöbe vész.
És bejárja kised házát
És bejárja háza táját,
'S ismét megdermedten áll,
Nyugtót enyhet nem talál.

Nyája víg kolompolási
Most unalmasak neki
Búsak sípja hangozási
Sírók pásztor éneki;
'S míg keserve dül szivében
Ime feltünelg eszében
Mellyet hamar elfogad,
Egy komor 's bús gondolat.

Ott hol szent Bernát hegyének
Égbe nyulnak ormai
'S éjszak fagyfaló szelének
Búsán zúgnak szárnyai,
Hol, míg szélveszek csatáznak
Rémület 's félelm tanyáznak
Hó tavasz hol nem dereng
De örök zord fagy mereng.

Ott hol a' sziklás havasnak
Gyérek törpe fenyvesi;
'S minden léptét az utasnak
Rémület, halál lesi
Ott jóltévő jámboroknak
Kik segédi vándoroknak
Álla szent kolostora.
Dúlta vészek ostora.

Tódor e' szent rendbe álla.
Ólte gyász setét ruhát,
Gondolá, itt feltalálja
A' rideg nyugalm honát,
Gondolá, tüzét eloltja
A' kolostor néma boltja
'S bár nem várt sokat szegény,
Megcsalá őt a' remény.

Bernátháznak e' közben
Megzendülnek csarnoki
'S a' nász népnek czifra mezben
Bécsörtetnek bajnoki.
'S Berta — szívében gyötrelme, —
Mintha sírhonából kelne,
Oltárodnál égi hit,
Esküszik, nem tudva, mit.

'S hogy felzenge és lezenge
A' mennyegző víg zaja,
Mert hő nyári nap derenge,
A' zsibongó nász raja
Nyomdokán a' büszke vőnek
Vakmerőn Bernát hegyének
A' hölgyel megindula,
'S felzajongva tódula.

De szerelmesen szelíden
A' bús hölgy tekintete
Nem csüggött az ifju férjen
Sem szomorgó képzete
Nem lengett el ujj honába;
Vissza szált, de hajh! lakába
Zord apjának kintatott
Lánya nem vágyódhatott.

Tódorához vissza vágyni,
Kis lakodba csendes völgy!
Ezt látszott számára hagyni
Sorsa, 's míg az égi hölgy
Néze a' távol ködébe
Ime férje ált elébe,
'S tiltó rémként lebbeue
Esküvése ellene.

'S most az ég felé emelte
Kérve bágyadt szemeit,
Szent fohászat fellehelte,
Felmutatta könnyeit.
'S hajh! már nem volt a' mit kére,
Tódor, hű szerelme bére;
A' sok kíra mit kiállt,
Más irt esde: egy halált.

'S im vihar zug és éjszakról
Hó felleggel kavarog
'S most száz reszkető ajakról
Száz Sikoltás kél 's harsog
De hijába sír leplével
A' hideg hó fellegével
Általad haláli váz
Bé takartatott a' nász.

Eltún a' vész 's most kijőnek
A' Kolostor hósei
Tévedett utast ha lelnek,
A' vesz élyből menteni
'S hogy, kik már kiszenvédének
Zengjen rajtok üdvös ének
'S véghalotti tisztelet
Tétessék hamvok felett.

Éjszín hosszú bő ruhával
Vagynak fedve testeik
És setét magas csuklával
Feketednek fejeik
Hoznak feketére festett
Sok magas gyászos keresztet
'S vi'sga hű ebeikkel
A' hegyen szélyednek el.

'S megtalálják a' násznépet
A' fagytól megmeredten,
'S Tódor ím a' halvány szépet
Megösmeré, 's dermedten
Mint egy menykő sujtva álla
Szívébe tenger kin szálla
'S majd szédülten, szép halott
Híve mellé roskadott.

* * *

A' viharok martaléki
Hol fedetlen fekszenek
Hogy a' holtak keresői
Kedvesökre leljenek,
A' halottak teremében,
Órúltséggel mély szemében,
Egy halvány váz, egy halott
Hölgy előtt imádkozott.

Egy zarándok jött remegve
Ósz fűtökkel és hogy ott
Látta őket, elszörnyedve
Halva melléjük rogyott;

Bernátházy volt az aggott.
Most a' váz is elhanyaglott
'S Bertának hű Tódora
Mellett nyugszik hű pora. :

Perlaky Gábor.

LÁNZSÉR.

Ószló' 13. 1836.

Sirján a' hajdankori hős nagyságnak, erőnek
Lánzsér, andalgék bús düledékeiden.
Égi gyönyörre ragadt a' teremtő mester ecsetje
Mellyel örök szépet rajzola tájaidon;
Mellyig az ember műveinek bús romja felett bolyg,
Ezredek ezrén át ifju alakba virúl.

Perlaky Gábor.

A' CSILLAGOKNÁL.

Búsan miért rezegtek
Ti halvány csillagok?
Talán szelíd szemetek
Bánat könnyel ragyog?

Le néztek égi szemmel
A' föld virányira;
'S talán hű szerelemmel
Bájos leányira?

Látjátok tündökölni
A' csillag társokat;
'S tán égtek átölelni
Szeretve azokat?

'S tán láttok égben is ti
Az angyalok közé,
'S angyalt vágytok szorítani
Csillag karok közé?

De a' nagy Úr tengernyi
Hosszu utat szabott,
'S tilalmazott ölelni
Lányt, angyalt, esillagot

Nagy bú van szívetekben
Azért szép csillagok
'S remegve szemetekben
Bánat könnyű ragyog.

Ha tiszta csendes éjen
Szép társaságtokat
Keresve a' nagy égen
Nézem sugártokat:

Keblemben is felébred
Az árva szerelem,
Együtt ezzel feléled
A' bú 's viraszt velem.

Szorult nehéz mellyemből
Sűrűn sohaj szakad,
'S bágyadt borús szememből
Peregve köny fakad.

'S mig bánatos szememből
A' köny lehulladoz;
Az ég is szerelemből
Könyüket harmatoz.

Könnyét leharmatozván
Az ég, szebben ragyog
'S szívem kiáradozván
Szelíd hévvel dobog.

Perlaky Gábor.

A' SZELLŐHEZ.

Míg emléked, lelkem ideálja!
Táplálgatja kínos lángomat,
Kedves tájról hűs szél fujdogálja
Halovánnyá hervadt arczomat.
Éget a' nap, — kedves tájom leble
Hol hűtéd meg nyári lángodat?
Óh bizonynal szépem márvány keble
Fagylalá meg szellem ajkodat.

Mert hó keble megfelel nevének
'S mint a' legfőbb éjszak olly hideg,
'S dobbanása jégerű szívének
Érzéketlen, büszke és rideg.
Fel nem olvaszthatja őt szerelmem,
Tűzsugára rajta megtörik;
Keble szánni nem hajol gyötrelmem,
Sőt ezen még tán gyönyörködik.

Jer pihenni lángjain szívemnek
Hűs lebel, 's mig keblem enyhülend,
Lakhelyén a' forró szerelemnek
Szellemkebled lángra hevülend.

'S akkor lengj a' Széphez, — 's szenvedőnek
Nékem a' mit tilt a' végezet,
Báj-ölen a' földi istennének
Kéjzönnel enyhítsd kebledet.

'S majd a' szikra így ha belopódzik,
'S kezd epedni a' legszebb kebel,
Szent szerelme hűn felém vonszódik;
Mert én-lángom csak nem pártol el?
Akkor — szívem — vége kinjaidnak,
— Óh szédítő kedves gondolat, —
Mert az angyal — hókarok kinyilnak
'S a' boldogság engem felfogad. —

Perlaky Gábor.

PLATON.

(Görögből.)

Leggyönyörűbb hang kél a' szép szavu Atthika nyelvén,
Nála Görög lapokat szebb soha nem fedezé.
Mert felszált magasan szemeid tüze isteni Platon,
'S életet, erkölcsöt fényre derítve mutatsz.
Szamosi szellemmel díszezéd Sokrat' poharát fel,
'S e' külön elemeket ékesen egybekötéd.

Halimbai Sándor.

GNOMÁK.

A' csapodár sors láng dühe rád ha csap, ne roskadj
Túrni tanulj remekül, bajnok erőd nevetend.
Mert erejét ön vésze lemorzsolván mive füstként
Oszlik el a' levegőn 's fényre napod kiderül.

Élni szerencse ugyan, de kínozva keserves az élet,
Kín nélkül létet csak botor elme vitat.

Emmához.

Éj van az ész kialudt, nem szülhet az elme magossat,
Éjben ha dözsöl, az ész hidd szüleménye sötét;
Hogy ha teremteni válsz nagyot, elméd hajtsd nyugalomra
Csak ki pihente után lesz mived Emma derék.

Miszlay.

EPIGRAMMÁK.

Bizonyos Pásztorok.

Pásztoraink hajdant, mikor a' Fő Pásztorhoz örülni
Mentek, ajándékot vittek uroknak azok.
Vittek kis bárányt, vittek sajtot, vaját, és mi
Legdrágább: vittek tiszta szív-érzetet is.
Pásztoraink ma az idvezlést szintén teszik, ám de
Fő Pásztor keziből várva jutalmat azért.

Egy köszöntőhöz.

Hajdant Rómában fizetésért sírni szokás volt,
A' dús és tehetős gazda' halottja felett.
Látom öröm közt tudsz idvezlő verset az esküdt
Ellenségnél is mondni, ha díjja arany.
Tartok azért, ne hogy a' név ünnepeken ma meg itt, rossz
Példádként pénzért légyen örülni szokás. —

Dorottyára.

Csak szeretőket jár ki vadászni Dorottyá, de csak hajt!

Ninára.

Hát Nina festi magát? hiszen egy pénzára pirosság
Nincsen az ortzáján olly alabastromi szín.
A'vagy tiszta fehérrel festi magát? lehet; így már
Tudja talán, hogy az én drága színem lilium.

Ivánhoz.

Titkos könnyeket ejtesz Iván, hogy az Ég Atya névre
Nem méltat, pedig azt lelked óhajtja nagyon.
Vannak elég árvák, kik atyáért sírnak Iván, hát
Árvák' atya legyél, így neved' áldja az Ég.

Rozinához.

Észre vévén, hogy az intő szóra daczolni szokásom
Pajkos lány intesz, hogy ne szeresselek én.
Ugy ám pajkós lány, de nem a' szóval, hanem a' bal
Szándékkal daczolok, 's szót fogadok neked így. —

Barátimhoz.

Honnan erednek Epigrammáim kérditek úgy e?
Kút forrást magatok nyujtotok e're pedig;
Mert látván én, ezt vagy amazt, mint nézi le társát,
Fullánkoss méhem, csípni repül kebelét.
Ellenben látván, hogy eme kebel a' nemes erkölcs'
Temploma, álmehem mézivel áldozik ott. —

Tamáshoz.

Úgy e Tamás félted tőlem Feleséged? igen kár!
Én magam is félek tőle, tehát te ne féltsd.

Egy szilaj lyánhoz.

Megveted azt dölyfös, kinek érted keble dobogván,
Forró érzéssel mejjibe rejtني kíván.
Félek azért, nehogy így még Vénust felharagítván
Véled is, úgy tégyed mint Diomed nejivel.
A' kire bosszúját úgy önté, hogy valamennyi
Férfira pillantott, annyiba lelte urát.

Van e igazság?

A' törvényházból minap egy polgár kijövén, mond
Nincsen igazság már, látom örökre lehuny.
Van, van, szóll egy más, biztatva az elkeseredtet,
Csakhogy most pénzért osztja Biró uram azt.

A' félénk szerető.

Emma midőn a' drága szeretlek szót kirebegté,
Zálogul egy pár hó csókot adott ajaka.
Keblemet a' szűz csók' heve tüstént lángba borítá,
'S égő fáklya gyanánt lángol azolta szívem.
Még is mit sejtsek? Szeretóm! és úgy fut előlem,
Mint a' farkas elől gyenge bariska szokott.
Tán megbánta hevét, 's pár csókját vissza kívánja?
Mert a' lyány szívben puskapor a' szerelem.
Ellobban, 's oda lész; — de ha így, kérj csókjaidért bár
Száz csókot kamatúl egyre ezért is adok.

Tettségem.

Milly színű lyány tetszik nékem, Tini kérd vala egykor,
Tiszta fehér, piros is; két színű csak ne legyen.

Álomfiról.

Éjjeli ágyában végezve fohásszait Istók,
Majd beragadt szemmel végre imígy nyöszögött:
Alkménánál hogy Jupiter mulatott szerelemből
Két éjt egyé tett, isteni kényne szerént.
Ó csak most az uram' nejihez méltatna lejönni,
'S tenne akármit, csak megszaporodna az éj.

S. Urhoz.

Nincs czéлом nevedet dicsérni, magasbbra emeltek
Érdemeid, mint sem tudna dicsérni valóm.
Csak mint csillagot, úgy akarom könyvembe beírni
Nagy nevedet, hogy fényt nyerjen ez által az is.

M. Urhoz.

Mint a' kit versem' haza attyának ki kiáltott
Érdemlél helyet e' könyvbe is úgy e bizony?
Hogy Haza' attya vagy, azt még most is hirdetem, és itt
Foglalsz a'nak, mint mostoha attya, helyet.

Kiss Endre.

AZ AGGSZŰZ.

Vigjáték 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Vigteleki, földesúr.)
Lina, unoka húga) Tolnaki név alatt.
Szeleky, gazdag kereskedő.
Lajos öccse, ügyvéd.
Tollasy)
B. Szélnházy) fürdői vendégek.
Gr. Túlságosi)
Izsák, zsidó.
Eliz, Lina' barátnéja.
Jancsi, Vigteleki' inassa.

A' játékhelye egy igen látogatott fürdő.

Első felvonás.

Első jelenet.

Vigteleki, Lina.

Lina. Hígye el, kedves bátyám, én e' jelen helyzetemet épen nem tudom megszokni; a' terv, mellyet olly finom cselszövénynek lenni vél, legfeljebb is hirem' 's nevem' kockáztathatására szolgál.

Vigteleki. Kedves hugom, mi férfiak azon részben szerencsésbek vagyunk, hogy előbb fontolunk meg valamit aztán hajtjuk azt végre, — ti pedig miután valamit megtettetek, akkor fontolgtatjátok. Így például, ha te előbb meglontolod, hogy kosár-osztogatás aggszüzesség' szülője, nem volnál jelenleg párta alatt.

Koszoru IX. 1838.

Lina. Hogy kedves bátyám mindig csak ezt szereti szememre vetni. A' mi pedig azt illeti, benne egészen ártatlan vagyok: mért nem kért meg olyan, ki rám érdemes. Egyébiránt tetteimet nem szoktam megbánni, 's a' férjhez menés után nem igen óhajtozom, miután e' jelen helyzetemben sokkal jobban érzem magam.

Vigteleki. Ha így gondolkodol kedves hugom, nem kell félelmeket kiállnod; még ma mint Vigteleky Linát mutatlak be.

Lina. Nekem mindegy kedves bácsi . . . . . azonban én fürdőben még sohasem voltam, 's így éldelni kívánám annak némelly gyönyöreit, mit jelen helyzetemben leginkább remélek elérni.

Vigteleki. A' mint akarsz kedves hugom; itt szép ismeretséget köthetsz.

Lina. Csak az nyugtalanít kedves bátyám, hogy valjon valaki ismerőseim közül nincs-e jelen, ki ez állapel alatt megismervén, engem a' kinok' legfájdalmasabbikába helyeztetne . . .

Vigteleki. E' félelmedet előre sejtém, 's ide jövetem után azonnal vendégeim' sorát nézém át, de csak egy ismeretes nevet sem találék. De hogy bened is minden kótkedés megszűnjék. elhozám a' vendégek' jegyzékét.

Lina. Köszönöm kedves bátyám . . . . . Szeleky?! az istenért e' név előttem igen ismeretes, — 's ha jól emlékezem, egyike volt kérőimnek.]

Vigteleki. Hogy te kérőidre olly igen emlékezel. Azonban légy nyugodt; ez az ifju Szeleky, ki a' külföldön eddigelé utazva, megengedj ha elé finomtalanul mondom soha sem híred sem hamvad nem ismeré. Megelégszel-e?

Lina. Igen, igen, kedves bátyám; de azért szeretném ha ezen férfival nem kellene megismerkednem.

Vigteleki. Értlek, — 's akaratod teljesíthető. Egyébiránt is nem olly nagy szerencse; iszen csak ügyvéd (mósolygva) 's te kedves hugom, ha jól emlékezem az ilyekneknek mindjárt más nap feleletet adál.

Lina. Előbb menni akart — engedelmet ha emlékeztetem rá.

Vigteleki. Még egyet. B. Székházy mindjárt itt leend: ugy látszik tegnap igen jól mulattál vele?!

Lina. Tán sok ásitozásomról vevé észre?

Vigteleki. Arról épen nem, kedves hugom; mert tapasztalám, hogy ti leányok gyakran olly dolgok felett ásitoztok, miken okos emberek bámolni szoknak, 's ellenkezőleg. — Azonban most megyek.

Lina. (pajzánul) Vigyázzon kedves bátyám, hogy szívéét valahol el ne vessze.

Vigteleki. Azt tennem nincs szabadságomban: mert szükség esetében, ha épen senkinek sem kellesz, hogy főköttő alá juthass, téged kell elvennem. (el)

Második jelenet.

Lina, egyedül.

Mindig visszatörölja beszédem, 's mint veszem észre, egy darab idő óta csipős kezd lenni. — Mi lányok különös teremtmények vagyunk. Legboldogabb 's elégültebb helyzetünkben is kikivánkozunk 's bizonytalan jövendőnek engedjük magunkat át. — A' divat, mellynek mindenek alávetvük, ezen is változtathatna. Minekünk nagyobb szabadságot kellene nyernünk, 's így nagyobb tapasztalást. Annyi különböző iratik a' leányról a' férfiak által, kik minden tudóságok' hiedelmében, még megismerni sem akarnak minket. 'S így mindig félszeg elvek tenyésznek közöttünk, mellyek a' világosságot elűzik.

In a s. (jó) Báró Székházy!

Lina. Ah az örökös bolond. Hadd jöjjon; még ennek beszédét is túrni kell a' lánynak, mert hiszen egy férfi képes minket az egész világ előtt bemocskolni. Ehhez nekik joguk van.

Harmadik jelenet.

B. Szélnházy, Lina.

B. Szélnházy. Szép asszony! lelkem' vágyinak eleget téve, im társaságába sieték, hogy annak gyönyört árasztó füszerét éldelhessem. Jó reggelt kívánok. Remélem a' fürdői levegő 's éj az egész férfi-világ' óhajtására, olly szende vala, hogy királynéját álomba ringatá.

Lina. Köszönöm a' fürdői világ' szives ohajtását, önt üdvözölve, báró ur, habár meg nem foghatom, mi köze a' fürdői világnak az álom' istenéhez?

B. Szélnházy. Csak az a' köze, hogy mai világban Morpheus a' levegőbe szált, 's azért már most nehezebb is, — 's ezen nehézség nyomja le azon selyem-pillákat.

Lina. Haha! valóban azt hiszem, mióta itt van, hogy önnek e' részben igaza van. Azonban az egészről ezt állítj nem merem, mert alig egyeznének meg benne olly könnyen mint ön. — Hogy ne felejtsem, — nemde báró úr volt olly szives, ki tegnap egy nagy társaságban egészségemre ivott.

B. Szélnházy. Ah milly szerencsés vagyok, hogy a' férfiak' bálványa, ezen csekély érdememért emlékezetébe csekély személyemnek helyt ada.

Lina. Ha báró úr volt, kérem ezentúl ne tessék annyira megtisztelni, vegyen fel inkább más nevet. — Nem tud valami ujságot?

B. Szélnházy. Oh igen nagyságos asszonyom. Nekünk férfiaknak kötelességünkben áll, ha nőkhöz megyünk, ujsággal magunkat ellátni.

Lina. Anyyira önkényöktől függ ez? No, ez maga ujság; vagy a' férfiaknál óság?

B. Szélnházy. Nagysád hallott tán valamit K. gróf. néról?

Lina. Egy szót sem.

Szélnházy. Tegnap ez adósságai miatt innét elszökött.

Lina. Valóban sajnálom a' férfiakat e' részben, hogy gyakran illy ujságokat kell összeszedniök. — Hát a' legkö-

zelebbi tánczvizalomról mit tud ön? Nem tudja ki fogja rendezni?

B. Székházy. Az én csekély személyem!

Lina. Nem ijedtek nevétől vissza?

B. Székházy. Sőt annak értékében bizván, választattam meg.

Lina. Tehát mégis volt tekintet a' névre.

Szolga. Gróf Túlságosi!

Lina. Szívesen láttatik. (Szolga el) Egy uj ismerős.

B. Székházy. Van szerencsém (léltre). Ezt az örög hozza.

Negyedik jelenet.

Gróf Túlságosi, az előbbieik.

Gr. Túlságosi. (könnnyeden előre lejtve 's Lina kezét megcsókolva). A' nagyságos asszony' nagybátyja olly kegyes vala, 's engedelmet kegyedet meglátogatandó, tudtomra adván: siettem ezen angyali főt, testalkatot, lábakat megtekinteni, mellyek márig az egész fürdői világot mozgásba hozák, — 's kihez való közelítés egy lépés az édenbe. (léltre). Ez jól volt mondva. (tennt) Ah Székházi ur is itt?!

Lina. Különösen örvendek. (Viszonos hajlongások). Épen jókor jő ön gróf ur, résztvehet tanácskozásunkban.

Gr. Túlságosi. Ott, hol nagysád' ajkai megnyílnak, nekem hallgatnom kell; mert nézni, valamin elmerülni 's másról beszélni: ó nagysás asszonyom ez lehetlen!

Lina. No ha báró úr is így gondolkodik, akkor nekem kellene beszélnem szüntelen, mit nem szívesen teszek.

Gr. Túlságosi. Engedelmet nagysád, — ha parancsolja vagy csak megengedi szólhatnom arról, mit látok: ekkor bizonynal ecsetem seraphoktól vezéreltetve, elérni törekszik legalább a' való árnyékát.

B. Székházy. A' mint látom, a' gróf szintúgy el van ragadtatva ezen isteni nő' meglátásánál.

Gr. Túlságosi. Ki ne ragadtatnék el e' tűz szemektől.

B. Szélnházy. E' rózsa arczoktól?

Gr. Túlságosi. 'S a' piros ajakaktól? Azon természet!

B. Szélnházy. 'S piczi láb!

Gr. Túlságosi. 'S az a' kellemes, szép, deli, gyönyörű, isteni . . . . (akadoz 's zavarba jő)

Lina. (ki eddigelé őket szeszélyes mosolygással felváltva néz) Haha! No 's gróf úr?! higgye el kíváncsi vagyok tudni, mi rajtam azon isteni; vagy elhallgatott. Lám a' természet felvilágosítá, 's e' szép mellékszók mellé nem juttata eszébe főszt, mivel olyasmí rajtam nincsen.

Gr. Túlságosi. Ah nagysás asszonyom! azon hév, melly szavaimat követé, képtelenné tevé nyelvemet, lelkem' tolmáclására.

B. Szélnházy. Én ellenben előttem látva mindazon szépséget, kifejezhetem gondolatimat.

Gr. Túlságosi. Az onnét van, mert ön báró ur prozaista, én pedig költő.

B. Szélnházy. Engedelmet gróf ur, én prozában sohasem irtam, 's gyermekségem óta nagy verselőnek tartatám. Ki fogna mai világban prozaista lenni 's művekt. — Hanem a' gróf úr' akadozása épen tán egyiknek jelenlétét sem árulja el.

Gr. Túlságosi. Mit én sem prozaista sem költő! Miért éjeleznék tehát egyébert, mint halhatatlan eszmém' létrehozásaért.

Lina. Engedelmet kérek; úgy gondolom a' főszme jelenleg én valék. Valóban uraim önök igen nagy költői szabadsággal éltek, ennyire főtárgyoktól eltávozván.

B. Szélnházy. Engedelmet nagysás asszonyom, azon hév, melly jelenleg beszédemet követé, egyedül nagysád iránti forró tiszteletemből származék.

Gr. Túlságosi. Verseimet nagysáddal legközelebb közölni fogom. Nagyon örvidenek, ha belőle rokonérzetet sejditene.

Lina. Nem lehetetlen; habár meg kell vallanom hogy verseket olvasni nem szeretek, miután többnyire nem értem.

B. Szélnházy. Oh akkor az én prózában irtt elbeszélésem . . . .

Gr. Túlságosi. Vagy az én Enriásom tetszeni fog.

Lina. Mindkettőjöknek hinnem kell, mert hiszem magok mondják. Azonban önök mint látom költői hevőktől igen elragadtatának. Szájanak le a' földre 's békéljenek meg.

Gr. Túlságosi. Óh nagysád bizonynyal nem veendi vétkül elragadtatásunkat: ez már magában költői. Nem-de barátom?!

B. Szélnházy. 'S én barátommal egyébként sympathirozok.

Gr. Túlságosi. Azonban sürgetés dolgaim nem engedik, hogy továbbra is nagysád' körében tartózkodjam.

B. Szélnházy. Lelkemből beszél gróf ur; habár én feledém lételem, hogyne dolgaim ezen mennyei asszony mellett.

Lina. Ázt nagyon esodálnám, mert a' férfiak inkább feledik az utóbbt mint az első. (Hajlongások. A' gróf 's báró el)

Ötödik jelenet.

Lina, egyedül.

(Szeszélyes mosolygással) Ha mind ilyenek volnának a' férfiak: valóban értök egy lépést sem tennék. 'S mégis ha átfutom ismerőim' sorát, ha nem is ilyenekre, de valóban, hasonlóakra talállok. Első pillanatban mindnyájan olly kedvesek, bőbeszédűek, — 's ezek azok, kik többnyire legkevesebbet éreznek. 'S mégis panaszkodnak kosár-osztogatás felett; mintha nekünk az nem szintűgy fájna, mint nekik. De hát ne érezzünk, ne reméljünk 's bizzunk?! — Azon férfiak pedig kiket szeretnők, 's kikben érzelem és benső műveltség párosulnak — mert csak ilyeneknek is kell lenni — nem mutatják magokat, vagy tán ezeket lány nem is képes megismerni. — Valóban a' jó érzetűek mai világban csak abban hibáznak, hogy igen is tudósok, vagy azok-

nak látszani akarnak; 's mi által? — hogy leányokkal vagy épen nem, vagy csak mellesleg társalkodnak. Utoljára azt kell hinnünk, hogy Minerva a' nők' ellensége, holott ő is nő. — Ah! hogy minden ember a' légüregben 's nem a' földön keresi ideálját. Ugy szeretnék csak egy férfit ismerni, ki ehhez nem hasonlítana; valóban kívánatim nem túlzók.

Hatodik jelenet.

Vigteleki, Lina.

Vigteleki. No's hugom, azt hívém, hogy kedves vendégeid elégült arczczal hagyának hátra; vagy elreppent az is a' kedv-derítőkkal, 's utánok e' sohaj?

Lina. Ah kedves bátyám, e' sohaj másfelé szállott!

Vigteleki. Tán csak nem vallák meg egyszerre szerelmüket. 's te kétes habozásodban, mindegyikét boldogítani felejtéd?

Lina. Kőtekedjék csak! Utoljára valóban azt kell hinnem, hogy incselkedése' tárgyául választott. (el)

Hetedik jelenet.

Vigteleki, egyedül.

A' leánynyal mindenesetre éreztetnem kell a' férfi' becsét. Még most sem tudom azonban merre fordítani rudamat. A' mint vettem észre, hugom a' báró 's gróf czimzeteket kedveli, mellyet leginkább palástolása ezen gyöngeségének árul el; mert hiszen mért nem ment volna különben férjhez. Gróf Túláságosy épen nem tetszik; Székházy jelesebbnek látszik; ennek kell tehát őt megnyerni. Ó a' leányokat én jól ismerem; minél inkább vonagotóznak, annál inkább óhajtanak. No iszen majd megtörténik ez is. Ő férjhez megy, 's kosár-osztogatása, dicső tervem által, jó véget érend, mert hiszem kívánt czélhoz vezetend! Tervem! ez ő fölséges, dicső! (el egy oldal ajtón)

Nyolczadik jelenet.

(Változás. Egy vendéglői terem.)

Gróf Túlságosy mosolygva fellép.

Nos gróf Túlságosi, miként elégszel meg magaddal? Igen jól! a' szerep felségesen vitetik! Ha a' közönség láthatna, tapsolna. — Ész, ész! — ó ezzel bírok, ennek birtokában vagyok. Hogyan mosolyga minden szómra; jele tetszésének! mely a' szerelem' előpostája. A' grófi czim, a' költőével párosulva, a' leány' kegyébe iszonyu ajánlás. Megnyerhetésén nem kételkedem — 's akkor Tollasy uram vége barátságunknak. Nyomorú tengésemtől ha ki tudtam vergődni, visszaesni nem fogok. Azonbæn az álarczot még fenn kell tartanom. Iszen csak enyém legyen: könnyen füttyülök. — Még csak Szélházy nyugtalanít; nem nyugtalanít ugyan, hanem inkább serkent. A' mai divat, a' másokbukásán való fölemelkedést parancsol: ennek kedvéért megteszem, — 's őt rágalmazni fogom.

Kilenczedik jelenet.

Izsák, az előbbi.

Izsák. (fáradtan lihegve) Váj, váj, de elfáradtam. Jó napot, ezernyi pénzt, ezernyi nagysás méltás uram. Ismer-e engem, a' szegény bankrotirozott zsidót, Izsákot, ki én vagyok.

Gr. Túlságosi. Micsoda? ki, mi, mit keressz?

Izsák. Az utcán megláttam nagysádat, 's engedelméből bátorkodtam azon kis adósságért, melyet nálam tavall Pesten csinált, feljöni; annyival is inkább, mert hallám, hogy méltás uram gróffá lett, 's a' szegény Izsák zsidó' 30 forintját oda adja.

Gr. Túlságosi. Takarodjál szemem előtt. Sohasem láttalak.

Izsák. Váj, váj sohasem látott; de látta pénzemet, harmincz forintomat.

Gr. Túlságosi. Ez a' fizkó még eltalál árulni. —
Zsidó megadom pénzedet, de valamit véghez kell vinned.

Izsák. Mindent, mindent nagysás uram.

Gr. Túlságosi. Jőjj velem.

Tizedik jelenet.

Tollasy, az előbbiek.

Gr. Túlságosi. (öt megpillantva) Ah tens ur épen
jókor jő. Minden jól foly; nézze csak épen most kapok ezen
zsidó által arany lánczot, melyet ajándékban neki küldenem
kell. Hanem pénzem nincs.

Tollasi. Megint pénz; de mondom fizkó a' leányt
minélelőbb kezemre kerítsd. (Tollasy ki a' főajtón; Gr. Túlságosi 's a' zsidó el egy mellék ajtón.)

Második felvonás.

Első jelenet.

Ifjabb Szeleky egyedül.

Nem megy ki fejemből. Nem bocsátani elébe? holott
olly szivesen látszott velem mulatni; valóban megfoghatlan.
Az igaz hirtelen 's heves valék; de midőn annyira szeretem
őt, különösen azon szeszélyes játsíságaért, melly egy fiatal
nőben olly ritkán lelhető. Valóban ő egy olly lény, millyen-
nek az isten teremté, hogy a' férfi' gondjait elűzze. Az ő
társaságában mindent feledék; de mindent. Nem látszott
írántam érdektelen lenni, — 's ezen remény-sugár egyszer-
smind szerelmem' éltetője. 'S miként tánczola?! mit én nem
teheték. Valóban tánczolni kell, mért hogy eddigelé én botor,
azt meg nem tanulám. Vele tánczolni 's nem tánczolni: éden
és pokol. — De a' maga elébe nem bocsátás minden feselő
reményem' bimbóját képes lehervasztani; 's mi lehet ennek
oka? Tán csak nem fészkelte magát valaki már kegyébe...
'S ha úgy volna? — akkor legalább mondhatom, hogy
szerettem, 's szerelmem' édességét sem keserűjét nem izle-
lém. — Hát ha csupán nagybátyja' parancsaitól függ, 's

ő nem engedte volna . . . egy levél hozzá mindent felvilágosít. (Sietve el a' mellék szobába).

Második jelenet.

Idősb Szeleky fellép.

No ez rendes; legelső kit meglátok, kitől utoljára kocsarat kaptam; nem tudom mi hozhatta ide. Bizonyosan férjt keres. A' leány gazdag, ha férj kell neki, itt van öcsém, kinek mindene megvan, csak pénz hiányzik . . . Igen ez felséges, ha én nem bírhatom, bírja ő. Ugy is szomorú hírrrel jövék neki megmondandó, hogy a' tanácsos semmit sem hagyott neki. — Az igaz túl van már azon korban, midőn az ifjak utánok annyira kapkodnak. Ugyan hány éves lehet? Apja nálamnál két évvel idősb, 25 éves korában házasodott; egy évre a' leányt nyerte, épen 27 éves; azonban a' sok pénz, a' szép jószág mindezt felejteti; 's a' mi a' fő a' leány még most is nagyon szép, 's nem követi azoknak példáját kik már 25 éves korukban hervadni kezdenek. Az ember ki őt látja, azt hiszi, hogy fiatal nő.

Harmadik jelenet.

Ifjabb Szeleky, az előbbi.

Ifj. Szeleky. Ez most inasom által elküldetik (bátyját megpillantva) Ah! hozta isten kedves nagybátyám, épen jókor.

Id. Szeleky. Servus öcsém, no's mint vagy, hogy mulatod magad?

Ifj. Szeleky. Igen jól kedves bátyám, — 's habár a' világ azt mondja, hogy az igazi szerelem nem szól, én kivétel vagyok, 's im önnek ezt megvallom.

Id. Szeleky. Mi a' lánczos! 's te szoba kereső illy hamar levél szerelmes?

Ifj. Szeleky. Igen, mert a' nap sugarát oda is elküldé.

Id. Szeleky. Még poetizál is a' fiu: annak a' nap-sugárnak igen nagy hatása lehetett. 'S valljon szabad-e tud-nom nevét?

Ifj. Szeleky. Tolnaky Lina, fiatal özvegy.

Id. Szeleky. Soha sem hallottam nevét, — de igen atyja mindig azt szokta mondani: lássa az ember. — Ezt sajnálom öcsém, hidd el sajnálom.

Ifj. Szeleky. Sajnálja, hogy magamat boldogítani akarom? — De hogy most itt van kedves bátyám, e' levélre nincs szükségem; ön által vezettem be magam.

Id. Szeleky. Igen; de ha én sem ismerem!

Ifj. Szeleky. Isz azt mondá, hogy atyját ismeré; ez igen jó mód vele ismeretségbe lépni.

Id. Szeleky. Ha ezt teszem, sem hazudok; jól van tehát öcsém csak hagyj átöltözködnöm.

Ifj. Szeleky. Tessék csak ide bejöni. (Mindketten el)

Negyedik jelenet.

Szoba változás.

Lina, Elize.

Eliz. De én meg nem foghatlak lány, mi bajod, hogy ezt tehetéd . . . .

Lina. Hagyj békét! semmi bajom. De hát minek is jó ilyenkor, midőn alig tudok ijedségemből magamhoz térni. Gondold csak, hazajöveletemkor az öreg Szelekyvel találkozik; ő mindent elárul, 's az én becsületemnek vége.

Eliz. És te nyugtalankodol? Az ilyen idős embereknek nagyon rossz emlékező tehetségök van.

Lina. Hogyha nem ismert volna rám?! Ugy látszék azonban, hogy nem is nézett rám.

Eliz. Utóvégre nem is ő volt.

Lina. Bizonyossággal nem állíthatom az ellenkezőt: hanem azt mondhatom, hogy nagyon hasonlított hozzá.

Eliz. 'S ezért kelle az ifju Szelekyt elutasítanod?

Lina. Mikor az embernek az idős nem megy ki fejéből!

Eliz. Tedd hát jóvá, 's parancsold inasodnak, hogyha jó, azonnal beeresseze.

Lina. Nem hiszem, hogy visszautasítása által hajlandó lenne az eljövésre. — Valóban sajnálom tettemet. Ő olly nyájasan 's érdekesen mulattata.

Eliz. Úgy látom, nagyon is érdekel?!

Lina. Csak nem maradhatok hidegen egy jeles fiatal ember' nyájasságainál.

Ötödik jelenet.

Inas, az előbbieik.

Inas. Szeleky ur kíván tisztelkedni.

Lina. Az istenért, illy hirtelen.

Eliz. Itt tenni kell! Szívesen láttatik. (Inas el)

Lina. Mit teszsz leány; illy pongyolán; megnézem magam legalább a' tükörben. (Mindketten a' mellék-szobába el)

Hatodik jelenet.

Idősb Szeleky.

Inas. (benyitja az ajtót.) Tessék egy pillanatnyi várakozással lenni?

Id. Szeleky. Jó, hogy senkit sem találok itt; egy kissé rendbe kell magam szedni, öcsém nem szenvedett ott-hon meg. Illy szerelmes csakugyan nem valék. Tehát atyjának baráta levén, kívántam őt megismerni. Csakhogy bizonyosan nem tudom él-e még? Tán csak nem nevettetem ki. Ő Tolnaky Linát, én pedig Vigteleky Linát veszem el. Csak tudnám lakását; tán ez az özvegy tud valamit róla. — De lépteket hallok.

Hetedik jelenet.

Lina, az előbbi.

Id. Szeleky. (fel sem tekintve, hajlongások közt) Engedelmet kérek nagysás asszonyom (föltekint 's Linát

megpillantja) Mi a' menykő, isz ez az, ki nékem utoljára kosarat adott.

Lina. (megpillantva viszont őt, zavarodásba jő; félre) Elvesztem, . . mit kezdjek?

Id. Szeleky. Engedelmet kérek kisasszony; én Tolnakyné asszonyságot keresem; de véghetetlen örvendek, hogy önre találok.

Lina. (félre) Még csufolódik . . . Mit mondjak?

Id. Szeleky. Valóban ha ezt előre tudom; tán a' nagyságos asszony a' másik szobában van; úgy vára-
zom, és pëdìg szívesen, mert higyje el önnel szeretek lenni,
annyival is inkább mert mint Tolnakyné barátnéja megis-
merteti velem őt.

Lina. (félre) Még nincs minden elveszve. Ő nem ismer.

Id. Szeleky. Lehet tehát szerencsém. (félre) Még egy kukkot sem szólt.

Lina. Igen szívesen látná önt; de megvallom, nem jól érzi magát, 's dolgai is vannak.

Id. Szeleky. Meg nem foghatom a' kisasszonyt; isz épen az előbb elfogadtattam.

Lina. Ha ugy van, akkor bizonytal mindjárt jő. Tes-
sék addig leülni, (félre) Még elárulom magam, ha hamar-
jában valamihez nem fogok.

Nyolczadik jelenet.

Eliz, az előbbieik.

Id. Szeleky. Ó nagysás asszonyom, ha megengedi (kezet csókol) Én Szeleky vagyok. Uraatyját jól ismerem, bátorkodtam eljöni, hogy szeretetreméltó leányát is megismerjem.

Lina. (titkon Elizhez) Folytasd a' tőle kapott szerepet.

Eliz. Sajnálám, hogy nagybátyám, kivel jöttem, nincs honn.

Lina. (titkon Elizhez) Az istenért, ne említsd, mert ha jőne, tudatlansága által mindent elárulna.

Id. Szeleky. Tehát nagybátyja is van nagysádnak? — annak különösen örvendek; nekem őt meg kell ismer-nem. — 'S minthogy nagysád olly szives, ha megengedi itt megvárom.

Eliz. A' mint tetszik.

Id. Szeleky. Azonban, hogy nagysád egyszersmind tudhassa mért jövék leginkább, meg kell mondanom, hogy nekem öcsém van . . . .

Lina. Van szerenesénk őt ismerni.

Id. Szeleky. Ő tehát, hogy röviden szóljak, nagysádba szerelmes.

Eliz. 'S azt ön által üzeni meg.

Id. Szeleky. Ő azt mondja, hogy azt nagysádnak már rég bebizonyítá; a' többit pedig illy magamféle ember, csak jobban el tudja végezni; mert én tudja meg nagysád, hogy kérő vagyok.

Eliz. Meg fog engedni drága ur, ha válasz helyett nagybátyámhoz utasítom.

Lina. (titkon hozzá) Megtéholyodtál leány?!

Eliz. Ne vágj szerepembe.

Id. Szeleky. (félre) Ez jó jel; szemérmertessége miatt nem vallja meg nekem szerelmét. Isz én practicus ember vagyok; tudom hányadán vagyunk, mikor a' leány rokonihoz utasítja a' kérőt. Sietek öcsémet erről tudósítani.

Lina. (félre) Hála istennek menni akar.

Id. Szeleky. Engedelmet kérek, még csak kisaszszonyságodhoz egy szócskát. — Nem volna-e szabad önt meglátogatnom?

Eliz. Igen szivesen látjuk. Lina velem lakik.

Id. Szeleky. Annak különösen örvendek. — Nagysád tehát megengedi, hogy öcsémmel megjelenhessek?

Eliz. Szivesen láttatnak.

Id. Szeleky. Magamat ajánlom (hajlongások közt el.)

Kilenczedik jelenet.

Lina, Eliz.

Lina. Mit csináltál szerencsétlen leány?!

Eliz. Hidd el kedvesem, tán soha életemben okosab-
bat ennél nem.

Lina. Csak bátyám jön, én nem maradhatok, —
minden ellenem van; el kell mennem.

Eliz. Nyugodjál meg. Vigyázz rá, jó vége leend!

Tizedik jelenet.

Vigteleky, Gr. Túlságosy, az előbbiek.

Vigteleky. (még a' szin' hátulján) 'S ez igaz vol-
na, mit a' gróf ur mond?

Túlságosy. Pontig úgy van, a' mint nagysádnak
beszélém. (előbbre jövéen, Linának kezét csókol). Nagysá-
dnak fűszeres jó reggelt kívánok.

Lina. (zavarodva) Örülök, hogy szerencsém van.

Túlságosy. (félre) Mi nyájas hozzám.

Vigteleky. Jó hogy kedvben lellek kedves hugom.
Egy szerencsés esetnek köszönhetem felvilágosításom. Szél-
házy téged megkért. Én vonszódásod észrevevén, neki ígér-
telek. Azonban gr. Túlságosy is meglisztelt. Én mondtam,
hogy el vagy ígérve. Midőn nevét völegényednek megmon-
dám, elbámula, 's megvallá, hogy ő Szélházyt mint sehonnait,
alattomos csábitót ismeri, ki adósságai miatt szökött ide.
Én nagyon lekötelezve érzem magam ezen vallomás által,
különösen midőn a' gróf ur, tanukat is ígére előállítani. —
Már most csak azt sajnálom, hogy szenvedélyed nem kü-
vetheted.

Lina. De kedves bátyám, — én nem tudom megfogni,
miből gyaníthatá, midőn mindig utálatom tárgya vala.

Túlságosy. Óh én boldog; százszorta boldog, —
tehát reményeim, érzeményeim, fülem, tapintatom nem esalt;
te engem szeretsz imádott nő; im lábaidnál köszönöm, 's
kérek, tégy egészen boldoggá. Nyujtsd ide karodat, mely
jele legyen szerelmednek (karját erőszakkal megfogja.)

(Folytatatik.)

Vigteleky. Meglepetésed igazolja a' gróf reményeit; 's miután a' bárót nem szívelheted, e' változáson épen nem esodálkozom. Áldásom reátok.

Túlságosy. Óh én százszorta boldog; illy hamar; teljesülve látni forró vágyaimat. Angyali nő, isteni bátya én szeretlek titeket.

Lina. De kedves bátyám . . . . .

Vigteleky. No ne szégyeld magad, ennek így kell lenni. Most azonban távozz a' gróffal akarok egy szót szólni.
(Lina, Eliz, el.)

Tizenegyedik jelenet.

Vigteleky, Túlságosy.

Túlságosy. Én nem szólhatok, nem beszélhetek érzelmeimet kifejtendő; de szemeim, szívem, elegendőkép tolmácsolják azokat.

Vigteleky. Már most gróf ur csak arra kérem, hogy a' tanukat holnap tíz órára ide rendelje. Akkorra Székházy is itt leend, 's én őt megszegyeníteni fogom. Házam' becsületét, szerencsését kockáztatá, illő hogy bűnhődjék. — Tehát holnap tíz órakor.

Túlságosy. Nem felejttem el.
(Mindketten el.)

Harmadik felvonás.

Első jelenet.

Vigteleky, Székházy.

Vigteleky. Különösen örvendek báró úr, hogy szavát megtartá. Valami ügy fordult elő házamnál, mellynél báró urnak is jelen kell lennie.

Székházy. Szolgálatjára vagyok; jóllehet okát e' hirtelen változásnak csak sejtenem lehet. Egyébiránt én önnek valamit fölfedezni akarok, a' mi sietséget kíván.

Vigteleky. Csak most nem; majd aztán.

Szélházy. De a' dolog elhalasztást nem tür.

Vigteleky. Mondom a' báró urnak, hogy most lehetetlen.

Második jelenet.

Gróf Túlságosy, az előbbiek.

Túlságosy. Itt vagyok nagysád' parancsolatjára (hozzá). A' tanú күn várakozik, — első jeltre betoppan.

Vigteleky. Isten hozta a' gróf urat. Azonnal hozzá látunk. (Az oldalajtóhoz megy 's 'Linát' kiált).

Harmadik jelenet.

Lina, az előbbiek, — később Izsák.

Vigteleky. Nem tudom ugyan báró ur, tudja, és sajnálja-e megcsalását, melly házamat örökre tán megfosztotta volna boldogságától, — ha ezt ézené megvallotta volna; de így kimélnem önt nem lehet. Nekem, mint becsületét szerető férfinak, nyilvánitnom kell, mért nem tartom meg szavamat, miután hugom önnek már odaigérém. Tudja meg tehát báró úr, hogy itt gróf Túlságosy önt árulónak festi, ki nevét adósságai miatt megváltoztatta, 's mindenemü alacsony tetteket vitt véghez. Ennek igazlására tanut s igért előállítani a' nemes gróf.

Túlságosy. Azonnal! (az ajtón kikiált).

Izsák (belép). Ezernyi pénzt, jó napot, szerencsészet, mint ki milliókkal bír: az pedig nagyságod.

Vigteleky. Hadd mindezeket el, 's szólj mit tudsz ezen urról ki magát báró Szélházynak adja ki.

Izsák. Én nagyságos uram Pesten öt ismerém, 's tudom, hogy adósságai miatt szökött ide....

Vigteleky. Elég! A' báró ur' hallgatása igazolja a' többit. — Most nincs egyéb hátra, mint hugomat becsülete' megszabadítójának oda adnom. Im gróf Túlságosy ur, boldoguljon vele.

Szélházy. Mielőtt ez megtörténnék, szükséges némi nyilatkoztatást tennem. Én megvallom nagysád' hugát sze-

rettem, de ha nem birhatom, megszabadítom őt egy gazember' körmei közül. Tudják még tehát önök, hogy ezen ember, ki magát itt grófnak czimezteti, egy nyomorult színesz, ki mindenütt kicsapatott.

Túlságosy. Hazudság! Látják önök, hogy az irigység szól belőle.

Vigteleky. Báró úr, én ezt nem szenvedem, hogy házamnál hugom' jövődö férjét piszkolja. Menjen vagy állítson elő tanukat.

Szélházy. Azt azonnal megnyeri; csak egy pillanatot kívánok.

Túlságosy. Menekedni kíván. De mit is hallgatnak rá; érdemel-e egy csaló ennyi bizodalmat?

Szélházy. Önnel semmi bajom, Nagysádhoz fordulok; hogyha huga' szerencsáját koczkáztatni nem akarja, félnap előtt semmi elhatározó lépést!

Túlságosy. Többé ezen házban ne merészelje magát mutatni.

Negyedik jelenet.

Inas, az előbbiek.

Inas. Tollasy ur kíván tisztelkedni,

Vigteleky. Soha nevét sem hallottam.

Lina. Volt kérőim' egyike.

Túlságosy. Minek ide őt beereszteni. Kérem nagyságtokat, az egész dolog nevetségessé válhatik.

Szélházy. Épen jókor; ez mindent felvilágosit; tessék őt beereszteni. Becsület szavamra fogadom, ő tisztába hozza az egészet.

Vigteleky. Jöhet, (Inas el)

Ötödik jelenet.

Az inas benyitja az ajtót 's belép

Tollasy, az előbbiek.

Tollasy. (megpillantva a' grófot) Itt vagy te szép madár, nyomorult gazember; tudom miként esaltál meg.

Túlságosy. Oda vagyok.

Vigteleky. Mit akar itt az ur?

Tollasy. Én kívánom nagyságtoktól, hogy ezt a gazembert nekem adják ki. Ő furfangos inasom lévén, terveim' eszközéül ajánlá magát. Én hívék szavának; azonban ő nevémet is bepiszkoló.

Vigteleky. Gróf úr védje magát!

Székházy. Mélyen hallgathat miutánj kelepczébe került.

Vigteleky. Uraim nagyon leköteleznek, ha odahagynak.

Székházy. Én a' legszívesben; mert adásaim megtudván hollétemet, itteni tartózkodásom veszélyes.

Tollasy. Ezen gazembert galléránál hurczolom el. (Mindketten el)

Izsák. Pénzem, drágalátos pénzem!

Vigteleky. Takarodjál!

Izsák. Váj, váj, pénzem (el.)

Hatodik jelenet.

Vigteleky, Lina.

Vigteleky. (sebesen fel 's alájárva, hallgat.)

Lina. Hála isten csakhogy megszabadulhattunk tőlök.

Vigteleky. Leány te nekem sok gondot okozasz. Hanem mondd meg legalább van-e még egy ismerősed, fölkeresem, ha mindjárt. . . . Férjhez kell menned; ezt atyádnak megígértem: szavam szent volt eddigelé. — Szólj tehát!

Lina. Az ifju Szelekivel jól mulaték, 's ma reggel ide is küldött valakit.

Vigteleky. Tehát hozzá, ki ellen annyira agyarkodál?!

Lina. Megbántam kedves bátyám.

Vigteleky. No tehát most hozzá.

Lina. Az istenért kedves bátyám, mit akar tenni. Majd eljő maga is.

Vigteleky. Lehetetlen ezen bizonytalanságban maradnom.

[Hetedik jelenet.

Inas, az előbbiek.

Inas. A' két Szeleky ur akarja tiszteletét tenni.

Vigteleky. Épen jókór.

Lina. Kedves bátyám, mi tévő legyek?

Vigteleky. Fel kell mindent fedeznünk.

Lina. Ő megvetni, utálni fog.

Vigteleky. Ha esze van, örül. — Szivesen láttatnak. (Inas el)

Nyolczadik jelenet.

Idősb 's ifjabb Szeleky, az előbbiek.

Id. Szeleky. Mit látok kedves barátom, te is itt? Erről hugod nem is tön említést.

Vigteleky. Isten hozott barátom (megölelik egymást.)

Ifj. Szeleky, (Linának kezét csókol). Nagysád' engedelméből, vakmerősködém, annyival is inkább, mert nagybátyám olly reményeket nyilvánita, mellyeket eddigelő képzetemben sem tápláltam.

Lina (szemlesütve hallgat).

Id. Szeleky. Azonban barátom, megengedj, mi leginkább Tolnakynéhez jövének; őt pedig itt nem látom. Öcsémet jelenléte boldogítaná. Nagyon leköteleznél, ha hozzá vezetnél.

Vigteleky. (mosolygva) Azt veszem észre barátom, hogy öcséd hugomtól nem jó kedvvel távoznék. Nézd csak fel sem veti szemeit, annyira elmerült.

Ifj. Szeleky. Hígyje el nagysád; — beszéde olly nyugtatólag hangzott, — 's lehetetlen vala kívánatomat elfojtani, az ön ajkairól hallhatni. A' kegyed érzelmei, az enyéimmal annyira öszhangzók, mintha testvérek volnánk lélekben.

Id. Szeleky. Őcsém mit beszélsz? ha ezt Tolnakyné megtudja . . . .

Ifj. Szeleky. Mit beszél az istenért bátyám?!

Id. Szeleky. No illy csélcsapnak csakugyan nem hittelek.

Ifj. Szeleky. Szabad-e nagysád' nagybátyjától a' többit megtudakolnom.

Lina. Igen válasza, higye el Szeleky ur, engem is boldogítana.

Id. Szeleky. No itt van, most leendő nőmet is elkaparitotta orrom elől. — Csak azt szeretném tudni, hogy mit csinál a' másikkal, kit számára megkértem. Már én fiatal koromban csakugyan illy csélcsap nem valék.

Vigteleky. Elég a' zavarnak; most hallják meg önök. Szeleky ur ezen nőt szereti 's viszont szerettetik; legyen nője, — 's tudja meg ön, hogy ezen nő hugom, Vigteleky Lina.

Id. Szeleky. Isz azt jól tudom.

Ifj. Szeleky. Mit hallok?!

Lina. No most utálni fog!

Ifj. Szeleky. Tehát ön nem özvegy; ó én boldog.

Id. Szeleky. Ez a' fiú félre beszél; biz azt hiszi, hogy Tolnakynével beszélt.

Ifj. Szeleky. Kedves bátyám, im bemutatom nőmet, ki mind Tolnakyné, mind Vigteleky Lina.

Id. Szeleky. Őcsém nem értek; szükség, hogy értetöbben beszélj.

Vigteleky. Majd megfejttem én a' dolgot előtted kedves barátom, — csakhogy azok értik egymást. Tervem jól elsült, — 's az aggszűzből csakugyan fiatal nő lett.

A' függöny legördül.

Képlegi.

Árpád új Gőzöshöz.

Hol születél? mi neved? minn úszkálsz? — oh ha te tudnád
Mind ezeket, — tudnád — melly fény ragyog árbo-
tzaidra! —

Még mikoronn e' föld' forgása elindúla, akkor

Büszke komolysággal hempelygett habja dunánknak,

'S partja vidékeit a' legjobb föld tette betsissé,

Mellyenn csorda legelt télen mint lenge virányin

A' nyár napjainak, — legelő koszorúta eladdig,

Míg a' népesedés lassanként feldarabolta.

A'sia dús földén ringott böcsője Budának,

Ott riadozta fel a' hadi kürt Buda bátyja' 'sibongó

Véréit, 's ment valahol nem félte nevét valamely nép. —

Igy veve hírt, mi derült egezet van a' Kárpatokon túl,

A' Maros, a' Tisza közt, és a' Duna partjai mellett

Elterülő helyeken, mint foly méz, mint buzog a' téj, —

'S mint legel a' sok ezer nyáj fűközt tévelyedőleg! —

Vég bútsút rebegett a' Szittya rokonbeliektől

Attila és Buda mint újj föld keresői, erednek

Záporként útnak tüzesült kebelü sok ezerrel;

'S merre csak elrobogott sanyarú paripáival e' nép,

Vagy hova bárdja zuhant, nyila szált, buzogánnya le-
tsattant,

'S pajzsa ragyoglata a' szemfényt elvette: sok ország

Vitte kezesseit és fizeté váltsága adóját. —

Igy jöve, így honosult Atilla hadával ezen föld'

Keble között, ki vonult a' gyász nép innen előlök.

Tábor a' Duna part' hosszába terülve sötétült,

'S áldozatit mutatá itt bé a' mennyeciknek,

Hogy sikerülve lelé útját, és ezéllya valósult.

A' kipihent hadazók tolokodtak előre, hogy a' viz

Túl partjára, bezeg de nem ám kényelmes öledbe

Mentek ezenn dagadó habokonn, — tömlőre feküdtek

'S úszva menének ezenn, nem vólt gát a' Duna nekik.

Nem vala még ez elég Atilla lüzének, elébb ment,

Hódoltatta merész népével osztria földét,
Gallia várait, és az olasz mezején hadakat vert,
Éveket így töltött Atilla hadával, azonban
Hunnia' rendezetén Buda tett sokat, ő telepített
Falvakat, ő rakatott várost és várakat, így lett
A' mi Budánk, ő tette követ le, nevébe öröklék. —
Árpád, itt születél, nem fényes e' Szittyia Királyi
Névről lett nevezés, ott volt Buda lakja hol épült
Szép derekad kanyarúlt órral — füst fogta metszettel! —

Jaj de miként lenyugodt a' nappal az a' ragyogó fény,
Mellybe szemünk nem nézheti a' mi ragyogni ditső volt :
Igy múlt fényne ditső Buda várnak urának elestén,
Báttya' vasát döfeték fondorlók tiszta szívébe,
'S elmula, — mive de él? óh él Buda vára örökké.

Atilla húnyt később, országa szakadt darabokra ;
Gyermekeinn egyenetlen szív töltötte boszúját,
Rázta le most a' nép lántzát, foglalta örökjét,
'S Hunnia egybe kevert néppel felfordula ismét.

Századok így múlván, élt még emlékezetekben,
Szittyia' nagj földén, hogy hol Duna habzik — azon táj
Vérenn, és pedig a' Szittyák vérén vetetett vólt.
Álmos Hertzeg elé álván, elmondja mi szándék
Aggódtatja, mi tzél tüzetett ki elébe ; azért hát
A' ki Atilla ditső vérrel szerzett birodalmát,
Látni, de bírni kívált kívánná : fegyvere élit
Fénye ki, és idegezze magát, buzogánnya marokba,
Vállán hárdja, karánn peretzek, sisak álna fejébe,
Nyerge lovánn, 's mikor a' kürtöst meghalja hogy útra
Felriadozza dalát, melly eltöltendő keservel ;
Pányváját karikába azonnal szedje fel, és a'
Szélesebesen haladó ménen zászlóhoz eredjen. —

Halván mind ezeket kiki folytja magába keservét,
Áldást mond ki marad, áldást kér arra ki indul
Ázsia öttse felé ; a' dúzs Europa felé el. —
Igy vergődtek elég sanyarú utazások utánn ők
Kárpát legmagasabb tetejére idővel eladdig,

Honnan látni való vólt a' sík tér' deli része,
 A' rész a' mellyért, a' rész a' mellyre siettek. —
 Álmos is áldozatot tön a' kádárral azonnal,
 Szittyia Szenteknek, hogy utába szerentse vezérlé,
 'S őseiről maradott szablyáját a' fia Árpád
 Hős karjába adá, diadalra vezetni övéit,
 Mert fejedelme legott így lett a' Szittyia seregnek. —
 Nem vala része ezen országnak melly ma Hun ország,
 Nem vala nép terebély hátán, nem szikla, magoss hegy,
 Nem folyam' árja, lapály, nem gát, mellyen hada Árpád
 Hertzegnek haladék nélkül nem törne keresztül,
 'S győzve leverve viszonyt, birodalma alá örökíté. —
 Látod é már neved'! a' ködök éjjén át töre fényne,
 Minden időkor után, mikor a' birodalmak enyésznek,
 Fenn maradánd, haza lessz Árpád' országa örökké. —
 Büszke hajó! ha idő múltván elmállik előtéd
 A' Duna' duzzadozó hulláma, szerentse vezérel,
 'S A'sia partjainál lobogánd majd a' Te vitorlád,
 Mond tova; a' Magyar él, Buda áll, Fejedelme hatalmas,
 Tette szeretteti őt, és ezt S * * * izente!!! —

Kotsi György

Barátomhoz.

(Elegia.)

Idvezlek szeretett! kit vágyok ölelni naponként,
 'S vágy szemlélni szemem máskori vágya felett.
 Ritka barát te, talán különös kegye a' magas égnek,
 Hogy van szív, mellyből csergedez a' szeretet.
 Hogy van szív, pedig emberi szív, melly tiszta hasonlás'
 Szennyétől, 's társát tudja szeretni viszont.
 Vélem örülsz ha öröm szikrát látsz szemeimben
 'S elszorul a' szíved, hogyha szorong az enyim.
 Bizzál; — én vagyok a' ki viszontag örömsre hevülök
 Jól ha folik dolgod, 's bús ha te búra hajolsz.

Igy én, így te viszont; — de nem így minden, ki barátot
Idvezlő csókkal fedni borítani szokott.
Most ki terült karral megyen ez frigyébe fogadni
Elválasztottját, kit szive megszeretett.
Most meg már dühödött méreggel fen vasat, és tört
'S által-verní siet, büntelen, a' kit ölelt.
Hallom ez ott mézes nyelvel ditséri barátját
'S itt ma kígyó mérgét fuvja okádja reá.
Igy tehet a' ki barát is, csak keves okra találjon
Mint unt öltözetét félre taszítja felét.
El van szórva az irigység fene magva közöttünk
Légy bár földre esett, ritka, ki szánja ügyed'.
Ninesen gyámja az árvának, ha örökje csekélység,
Pusztá az özvegynek udvara hogyyha szegény.
Illy bódúlt, 's eszelős a' gyarló emberi nemzet,
'S mintha külön 's idegeny kéz' mive volna szilaj.

Hangzatka. (szonett,)

Rabok vagyunk e vallyon szívem Agnes?
Mert minden ajk, imár, kivált irigy
Ellenje boldog kéjünknek imigy
Kíált hahotával: „*rab a' szerelmes!*“

O Lyánka, légy csak egy kisség figyelmes,
'S ha megkötött e' szent 's tiszta frigy
Minket, 's ha rozsa lánczát érzed, így
Felelj velem: *boldog rab a' szerelmes!*

Ezt zengjük egyesítve érzetünk'
E' rész előtt egymást híven karolva
Keressük a' mennyet földig hajolva;
'S ha zsámolyánál idvet kérhetünk
Kérjük: szívünket eggyüvé csatolva
Mint *istenség e' rabját tartsa fogva!*

Egy feszenegő Dúshoz.

Óda

Mit fintorítod, balgatag, orrodát,
Midőn szegényt látsz? — ember az is, 's talán
Szívére, és lelkére nézvést
Szellemesült, 's nemesebb te nálad.

Mert, lásd, mit ér a' kints, ha igaz becsed
Mellette nincsen? — nagy nevet érdemelsz
Sok kincseiddel, 's mind fejet hajt,
A' ki valóba szegény előtted.

Személyedet, sött rút tetteid is nagyon
Ditsérik áldják a' hiu emberek,
Kik nagynak, és bölcsnek neveznek,
'S miglen eged kidereng becsülnek.

De majd, ha végsőd' útve az óra meg
Csendül, 's világod zordonos éjre száll —
Ki fog híved maradni, mond meg?
Nemde kevély eszed, és egyéb nem?!

Csak földi lévén, mindened itt marad
Hanvaddal együtt száll neved a' sötét,
'S örök mulandóság' ürébe,
A' maradék se' fog emlegetni. —

A' pénz szerel'mben kik veled érzenek,
Midőn ki fúvod vég lihegésedet,
Kincseddel osztoznak, 's alig lész
Olly rokonod, ki szemed' befogná.

Ez a' fukarnak sorsa! kicsin szíve
Melly a' sanyargó emberiség eránt
Kővé keményedett porá vál,
'S mindene sír' üregébe szálland.

A' hír', 's ditsőség' temploma zárva van
Előtte, 's ahol rongyosan Irusz áll,

'S Kátó szegénységébe' fénylik,
Ő oda nem verekedhet el. Mert

Koplatva gyűjtött kincseiért soha
Szobrot nevének, nem fog emelni őn
Magzatja, a' ki rég' halálát
Várja, ohajtja saját javáért.

Maradj magadnak kárhozatos kevély
Bálvány-imádó! Űst — 's arany istenid
Előtt fejét nem hajthatok, mert
Melpomeném nemesebbre oktat.

Most is csak azttat sugja, hogy a' nemes
Lélek, nem a' bercz' gyomra adand nekünk
Nagyságot, és ha így van, hidd el
Törpe maradsz te örökre Dúsdög.

Vigdall (*Dithyramb.*)

Bort barátim bort poharinkba töltsünk,
'S e' rövid létnek bajait felejtve
Adjuk-át szívünk' szabad indulatját
Kéjnek örömmek!

Lám az ég látván sok ezer bajunkat,
Hogy ne csüggedjünk, szomorabb ügyünkben,
Bort adott, mellynek tüze felderítse
A' rideg éltet.

Földön a' bornál, kiesebb gyümölts nincs
Drága orvosság ez az elme — bajban
E'be a' vigság' csoda szellemét be
Öntve találjuk.

Ó dicső áldás! te feléd sohajtunk
Cseppjeid csókkal, 's heves érzelemmel
Szívja bé ajkunk, 's veled égi jóval
Élni örülünk.

Hogyha a' sorsnak bizonyos csapási
Sértik a' szívet, maga a' király is

A' világ minden java kincse mellett
Bús ha nem ízlel.

A' halandó:lnak megelégedések
Csak te vagy jó bor, mihelyest te véled
Megtelik szívünk nem irigykedik már
Senkire lelkünk.

Légy tehát áldott magas égi nektár!
Légy vidámítónk, 's örömünk' adója ;
Légy szívünk 's lelkünk' keserűbb ügyének.
Gyógyszere mindég!

A' magyar földön legyen áradász
Égi nedvednek valamig csak édes
Nemzetünk önnön veszedelme nélkül
Tud veled élni!!!

Epigrammok.

A' nemesadó.

Pestbuda közt állítandó hidtól ha reá is
Vám fizetés járul: felriad a' nemes úr.
Ó nemes úr, unokád' örökös jóvára ne rettegj
Nemzeti érzésből venni magadra tehert.
Édes terhek azok, mellyek jóllétre vezetnek,
'S képzeletünkbe dícsőt kéjre teremtnék elő.
Kéj viszen a'ra, hogy a' kaszinóba mehetni akarván
Bérdiját leteszed, szinte örülve fizetsz.
Kéj vigyen, és az utók áldása emelje kezed fel
Tenni le a' hiduál a' csuda hasznu adót.
'S hogy szabados kéjed' tettében lelked örüljön
Mondsza : ajándok adód; így nemes a' nemes úr.

Jakab zsidóra.

Szomorkodol Jakab zsidó
Adóssod hogy meg nem fizet,
Minden vasárnap kérni jársz pedig.

Azt hallom, a' ti törvénytek szerint
Pénzt a' zsidónák szombaton
Felvenni nem szabad. 'S ezenképp'
Ugy vélekedj, hogy a' keresztény
Vasárnapon fizetni nem szokott.
Pedig szokás, 's törvény majd egyre megy!
Menj hát adóssodhoz Vasárnapon,
'S ha megfizetni a'kor sem fog ő:
Elégtételt ad majd a' Fő Bíró
Utolsó ítélet napen. —

A' Párkákhoz.

Azt mondják párkák, hogy az emberi lét' fonalát szent
Orsókon fonják a' ti varázs kezetek.
Szent kegyek, a' míg lét fonalam' fonjátok, esengek
Rökönödött szakadás a' lenetek ne legyen.
Jaj de hiszem, ha ki ferdül szent kezetekbül az orsó,
Lész é ki azt csókért szokta feladni legott?
Ó ha ezen hijjány okozandá létfonalamnak
Elszakadását, úgy jertek az égbül alá.
Itt fonogassatok, itt csak ritka fonóba hibáznak
Számra fonóktól a' csóklesi férfi herék.

Egy kíváncsihoz.

Kérsz vala, hogy csak mást haragító verseket irjak
Én húzódtam előbb, és te csak ösztönözél.
Gyáva Perilluskint bűnhödni akarlak azért is
Semmire kellő korcs! itt van imé haragudj!

Filényihez.

Mért félsz, mért rettegsz álomba merülni Filényi?
Mért hagyod ágyadat olly szökve sietve oda?
Tán a' kölcsönözők, kiket ébren mind ki disérgetsz
Álmodban is pénzt kérni teremnek elő?
'S a'tól félsz, nehogy álmodban pénzt adni találván
Megbánásból fel kelljen akasztani magad'?

Egy különcz juristára.

Azt mondád otthon végezted el a' honi törvényt
Hogyne lehetnél hát Vármegye tisztje, 's ügyész.
Otthon' törvény volt inkább a' mit te tanultál
Otthon légy e'kínt udvari házi ügyész.

A' rény' őrizete.

A' szép tiszta leány lilionszín öltözetében
Törteni szokta helyét a' hova ülni szokott.
Igy a' jámbor szív; mindég rényére vigyázzék
Hogy valamely gazság' szennye ne fogja meg azt.

Egy bizonyoshoz.

Ifjú asszonynak mondád szép hölgyemet, és én
Majd bosszantásul vettem ezen nevezést.
Hajh pedig ez nőnek nagy tiszteletére vagyon, mert
Illy ifjú idején ritka az asszony igen.

Egy becsrágóhoz.

Mint a' vi'sla szokott szaglálva urának előtte
Futkározni, 's a'hol szagra talál ugat ott.
Ugy jársz kelsz te szaguldni az emberi körben
'S a' mi elődbe kerül marni ugatni örülsz.
Jőjj ide, itt is lelsz rút orrodát a' mi csavarja
'S nap keltétül egész, estig ugass ha akarsz.

Dallok.

Nótelen legény' dala.

1. Ha meghalok sem bánom
Ugy sines hat hét országom
Mint királynak;

Nincs ládámban rejtett kincs
Özvegyem, és árvám sincs

A' kit szánjak.

Egy életem

Letehetem

Minden órán

A' m'ért éltem

Le fizetem

. . .

2. Ha én rövid életem'

Bútalanul tölthetem

(Itt van az ok)

Többet élek bár koldús

Mint az örömtelen dús

'S boldog vagyok.

Király császár

Mint a' lázár

Véget érnek

Hát nem töröm

Fejem', 's öröm

Kéjben élek.

3. Ha a' sors hatalmával

Sujtogat vas karjával

Békén tűröm

Igy a' szív nyugalmaiban

Az élet' poharában

Méz az üröm.

A' ki így él

Az nem cserél

Egy királlyal

És mindenkor

Vivni bátor

A' halállal.

Gunyvers Filényire, melyben a' fukarság' utálatos körülményei gunyoltatnak.

Legfőbb kéjt, mondják, a'bann állíta Filényi:
Hogyha az ember sok pénzt rejt ládába rakásra.
Nincs esze, azt tartá, ki hazája javára törekvő
Éltét a' becsület' jármában gyötri csigázza.
Őrült a' bajnok, mikor ő más' csendje nyugalma'
Kedvéért küzdvén, mészároltatja magát fel.
A' tudomány, ugymond, szellő, melly szerte csapongván
Hajt ugyan el ködöket, de nyugalma magának azért nincs
Munkánknak hasznát legelőbb önünkro ohajtsuk,
Ifjú éveibenn, is már illy elveket érlelt.
Drága Filényi komoly koponyájábann az aranynek
Szelleme, 's ezt ő Istenként szívéből imádtá
Szinte barom jármot huzván tömjényeze e'nek.
Éhét pusztá keujér szonját víz oltogatá csak,
És terhét amaz érzés könnyítette, hogy egykor
Kincses ládáját majd kéjjel fogja ölelni.
Elkövetett e' rútvágyának töltire mindent:
Öltözetét aba posztóból tiz évre szabattván
Rongyos volt mindég, bár mindég csak ruha foldás
Volt fél éjjig az ő munkája, mikor nyugodott más.

Igy tett ő mivel így elvét sikerülni reméllte
'S bár illy forma ruhájában csupa lázi alak volt
Arczvonalin szégyent mégsem szemlélhete senki
Sótt, az ebédelnél, hova gyakran hivatalos volt
Majd bizonyos célzásból (mert ám furcsa az ember!)
Majd csak szánatból, mivel immár arcza az éhvel
Holtaknak nyilván ábrázolhatta alakját:
Legkomorabb nem volt, ámbár gyűlölte szívében
A' jó kedveket is, mihelyest azokért zsebiből pénzt
Kelle kiadnia, 's így ön kéjjelmére nem adván
Egy fillért sem, az irigység fene mérge fogá el,
Hogyha barátjai (hajh nem, mert ő nékie nem volt

Seuki barátja) vagy inkább mások az élet
Szebb gyönyörébe merengtenek; ilyenkor ha jelen volt,
Mind az öt érzetek hóhérlák e' czudar ember²
Rút lelkét, 's kinjában kedvét lelve az ördög
A' már meggyökeredett pénzvágyat kebelében
Mind inkább táplálta, beoltván a'ba az ember —
Gyűlöletet 's már nem vala ember előtte sem úr sem
Szolga, hacsak hasznát nem vette fukar zsebe a'nak.
Igy hát minden jobb érzést száműzve szívéből
Jól kezdé érezni magát, minthogy tele látta
Szekrényét zsugorogva imádtá ezüstel arannyal.
Hajh de ezen jólét' kis perceze csak a' gonoszabbra
Fordulat pontját villámlá néki szemébe;
Pénze minél inkább szaporult, hamar észrevév, hogy
Házi nyugalma is mind inkább tűnteti sorsa.
Élete' nappalait, pénz kérék nyugtalaníták.
Hogy pénzt kelle kiadnia tán? éppen nem azért, mert
Szive sem a' jobb ember (de szegény) kérék önyörére,
Sem pedig a' koldúsok' imádságára nem érzett
Indulást, rá szedni meg ötet az emberi fortély
Nem vala képes; azért nem félt a' pénz kiadástól.
Nem, hanem ilyenkor mindég rekedésbe került ám
A' háztól eltudni azok' seregét esupa szóval.
Hát éjjel nyugodott? ah nem; mert éjjeleit színt'
A' rablóktuli nagy lélenkség tette pokollá
Nem nyugodott ő! mert nyugodalmat lelke nem esmért,
Sőt ha valóban a' jó természet kegyelemből
Elszunnyadni hagyá, álmában pénzt hitelezvén,
Vagy pénzét rablók kikobozván, pontba felijedtt.
Marczongló kinjához járult, hogy hitésétől
'S önnön gyermekitől is kell vala félni kincsét
'S hasztalan, ámbár kétszerhét zár, 's lakat örzé
A' vas ládában naplényért, 's köz forogásért
Egyre könyörgő aranyak bús ezredeit. Lehetetlen
Házköri tolvajtól bár mint ovakodni eléggé.
Meglopotott ugyan is fukarunk az ügyes kezek által,

Mert hiszen a' szükség fortélyra tanítja az embert;
'S mit volt tennie mást, kárát hahogy észre vevé is,
Mint átkos mérgében nyelvét rágni harapni?!
'S minthogy ez is többször történt, kétségbe esett már
'S mit tégyen a' pénzrel, hova rejtse, hogy a' titkok is ki
Nem kaparászszaak, azt meg nem foghatta eszével.
Pénzügyi dolgaiban titkossa, tanácsnoka, híve
A' gonosz ördög, tán most éppen más fukarok vas
Szíveit edzegető, elnem jött adni tanácsot;
'S így egy jobb érzés (!) illette Filényi' szívét meg:
Mert pénzének főbb részét kamatokra adá ki.
'S minthogy az áldott napfény a' gonoszokra is árad
E're naponként kezd éledni, vidulni Filényi
Hogy még is valahára sok évü őri bajától
Ment lön; — 's még, hogy az évi kamat felesen jött
Kapzsi kezébe, örült, 's boldognak vélte magát már.
Ám de azért olthatlan pénz szomját csak arannyal
És más vére veritékivel vágya eloltui:
E'ből lett, hogy rút uzsorája miatt feladatván
Sok pénzt elvesztett, és sokszor háborodott meg
Elmében; — e'ből lett, hogy főbb költsönözöi
Mivészek, kupeczek, kalmárok (mind maga félek)
M megbukván, már napról napra fogyatkoza kincese
Így van az! a' gonoszúl szerzett kincs csak gonoszúl veszt.
Most amaz általa elfoglalt házat, miután egy
Bús özvegy, 's bús árva család felsir az egekre,
Lángba borítja az ég' bosszujának tüze; — most meg
Éppen ama' gallyát, melly e' dús' kölcsönü kincсэн
Vásárlott árúk' terhét hordozza, az ádáz
Tengernek bizonyos vést hányó torka nyelé el.
Ugy tetszik kiki tudja mi érte ezekre Filényit.
Több ideig bódultan, 's örülten szaladozva
A' sorsot szidván átkozván szája epét túr,
'S majd bosszús lelkéből esküszik és fogadást tesz
Hogy több pénzt ki nem ad bár embertársai lelkét
Menteni kellene is; 's így a' maradék uzsorás pénz

Éjji homály titkában föld gyomrába elássa
Hajh! de az undok bünt bosszúló égi kezekben
Végvereségire sem vesztegett a' tüzes ostor,
Mint a' nyárfa levél, mindég reszket vala lelke
Félvén, hogy valamely csuda éjjen felveti lánghal
Pénze magát, a' mint babonás hite tartá.
Aztán nyugtalan elkövetett őrzési daczára
Pénzének csak pusztá helyére talál vala egykor!
Mit cselekedhete itt? ki találja ki? — mást egyebet nem
Mint a' pénztül ürült maga ásta gödörbe rogyanván
Más fukarok példája' okáért ördögi méreg
'S bosszúság közt pontba gutával ütette magát meg.
Gyermeke, 's nője, kik a' pénzt mástül féltve vevék fel
Ezt látván irtózva fedék gyűlölt tetemét be
És e' sirkövi feljegyzést irták oda köre:
,„Szemlélő! ne legyél fukar éltedben, ne hogy így járj
,„Mint e' dús ki előbb pénzt, most csak helyét őrzi.“

Az ifjú remény.

Egy ifjú sokat reméll
Fen lebengő vágyában
Arany hegyet lát, és szemlél
Mint egy alvó álmában
Ott is épít hol nints alap
Félre fejében a' kalap
A' lovak úgy ragadják.

Elöttem is egykor zsenge
Ifjúsági reményem
Arany napként felderenge
'S ujult vele szív kényem;
Hajh de mi a' földi remény?
Röktön tűnő villámi fény
Melly csak szemünk' vakítja.

Uj panasz.

Hát csak komoly' a' nap
Képe felettem
Hát csak zokogásra
'S jajra születtem ?
Nincs szánva öröm keserült kebelemnek
Nincs balsama vér borította sebemnek
A' sors' epe mérge emészt fel.

Vagy tán születésem ;
Csillaga régen
Gyászt ölte magára
A' magas égen ?
'S bus leple takarja sugárai' fényét
Hogy lelke azokba ne lássa reményét
Hogy csak siralom legyen éltém.

Illy bús panaszokkal
Csak sirom' ásom,
Mégis csak óhajtom
Boldogulásom'
Mert szív dobogásom erővel erővel
Biztat, hogy amott lelek enyhet idővel
Hol vágyaim öszve tolongnak.

Ott tündököl egy kép'
Csillagi fénye,
Ez lész kebelemnek
Drága reménye
Ott tűnik elő keresett nyugodalman
Ott lész Mili szíve szerelme jutalmam
Ott mert szívemért szive sohajt!

A' leány szüzesség.

Itt egy leány' szüzessége
Fénylik magas dicsével
'S az a' kaján kigyó mérge
Czélba veszi dühével
Az a' sok csapodár
Vivóként körül jár
'S lövöldözi szemével.

De e' fénylő felleg várnak
Dicső *Erény* királya
Csak mosolyg a' veszélyárnak
'S az ostromot ki állja
Mert a' serg' vezére
Az ő két hű vére
A' szemérem, 's Becsület.

A' jó hír, 's név hulhatatlan
Bajnokai az örök,
Ezek mejje vihatatlan
Nem hatnak rá a' török.
Örülj ó szűz kebel
Illyen ör-sereggel
Tiéd lesz a' diadal.

De hajh! szűzek vigyázzatok
Eme kényes csatában
'S az áruló *indulatok*
Veszélyt hozó nyomában
Mindég a' kémlelő
Eszláng járjon elő
Igy nyertek dics koszorút!!!

Kiss Endre.

Didó álhatatlansága.

Engem a' nyílt föld örökévre inkább
Nyeljenel, 's többé soha fényt ne lássak,
A' csaló örvény hamarabb sodorjon
Víz fenekére.

Szálljon a' bánat le reám, vagy a' tőr
Járja elbágyadt kebelem keresztül,
Vagy kemény zápor, 's Jupiternek égő
Mennyköve sujtson.

Vagy gyakor szélvész dühe hordjon inkább
Zord hegyek' félénk meredékjein szét,
'S düljek a' durczás alakú halálnak

Karjai közzé:

Mint babérfüzért viselő szemérem!
Tégedet sértvén az aranykötést én
Melly szerént eddig gyönyörűen éltem
Szétkasaboljam.

Bár ajándékozd valamennyi ország
Széles e' földön, ragyogón virágzik
Mars nekem, — vagy mennyi arany, 's ezüst van
Rejtve hegyekben.

Még dieső Creta deli földje sem kel; —
A' kinek keblem legelőször által —
Adta hűségét az örökre birja
Tiszta szerelmét,

Sichaeus kit már örök éj boríta
Szózatit hallá deli hitvesének,
Mellyre megborzad, 's szomorún sehajtva
Illy szavakat mond:

Oh ne szóllj kérlek csapodár királyné,
Mintha nem tudnám dobogó szivednek
Rút ohajtásit, 's mi gyötör, 's kiért ég
Csallá szerelmed.

Gyűjtsd meg a' tarlót soha sem fog égni
Olly heves lángal, sem a' nádsővény mint
Hivtelen keblű, 's szanaszét csapongó

Hítvesem égsz most.

A' sebes nyíl ha sebet ejt özöcskén
Tévelyeg völgyön, 's hegyeken futongál;
'S a' magas nádszál mikor oldalát meg

Szurja, nem érzi.

Égsz belől szép hölgy, 's deli hold sugára
Nem bocsájt álmot ragyogó szemedre,
Jársz azobáidban felalá, 's epedve

Töltöd az éjjet.

Bár mulass, tánczólj, 's susogó ligetben
Énekelj, — zajgó kebeled' hatalmas
Aeneás lényes diadalmi kézzel

Tartja lekötve.

Hű vadásziddal vadat üzni indulsz,
Lombos erdőség sűrű rejtekébe,
Több vitézekkel maga Aeneas is

Társad örömmel.

Azt hiszed hogy majd valamely vád állat,
Tán dühös tigris, vagy erős orosz lány,
Vagy csalárd farkas, 's fene medve éles

Törbe fog esni.

A' komor vadkant soha sem vadásszák,
Olly serényen mint repeső szerelmed'
Aeneás, hálót ki neked vetett, 's rút

Cselbe kerített

Csattog a' menykő, szakad a' nagy esső
Mindenik gyorsan menekedni kíván,
'S a' kemény záport kikerülni, 's bátor

Helyre verődni.

Aeneás elbújt, 's te azonban abba
A' sötét barlang üregébe bújtál —
Tűz az ég, villog, 's kebeled hasonló

Tűzre gyuladt fel.

A' szelid hőség, szeretet, 's igazság
Lángoló kebled tüze ellen állott; —
De a' kaczérság csakugyan szemérmed'
Végre legyőzte.

Hitvesed mondog, hogy az ég ne tudja
Vétkeid' sullyát? de hiába titkod
Nem lehet, mellyet ragyogó egünk' szent
Trónja ne látna.

Mint neked tetszik szabadon beszélhetsz,
Hitszegő bünöd Lybiába tudják,
'S mindenütt rólad czudarúl kiáltoz
A' csacsogó hír.

Sichaeus így szóll csapodár Didóhoz
Szentelen tettét, 's örök esküjének
Megszegését illy keserű szavakkal
Hányta szemére.

Hát mi mit szólljunk kik ezerszer a' szent
Hit', 's reménységnek, szeretetnek égi
Drága törvényit dühödő kezekkel
Rontani vágyunk.

Hányszor oh hányszor fogadásainkat,
'S a' dicső mennynek deli végezését,
Durva keblünknek gonosz érzése
Százfelé tépte.

Nincs halandó nincs ki ezen világon
Számptalan vétket ne követne el nincs
'S gyakran a' meny, 's föld kegyes alkotóját
Elűtelejtné.

Hlr.

A' vándor.

Szive költ zajának
Mély keservivel
A' még ifju vándor —
Kétes utra kel

Tánn szebb tályak
Virágihoz
Keble hőbben
Vonsz, 's vágyadoz?
Nem, mert megáll
És vissza néz,
Hogy int felé
A' bútsu kéz. —

„Kit vérezve óhajt
Fájó kobelem,
Engem attol üzel
Szörnyű végzetem.

Ha sorsom int,
És futnom kell —
Vedd bútsumat

Érző kebel
Én bujdosom
Végetlenül:
Bár érzetem
Érted hevül.“

A' nő arczát erre
Gyász borítja el:
Mert az ifju vándor
Érte bujdos el.

„Mi táj fogad
Berkében ó
Szóly kedvesem,
Szóly bujdosó?
Láng képzetim
Hol lélnék-fel.“?
A' bájos nő
Igy esdekel. —

A' vándor nem felel —
Csak kéz bútsut ad,

'S hallatlan rébegte

„Nő-isten hozzád!”

Szótlan megyen,

Szótlan halad

A' tály felé

Mely nyugtat ad,

Mindent ki vesz

Az így megyen,

Nem hallva neszt

Bár hol legyen.

Megy, de mély sohaj száll

Vérző keblibül,

És a' táj felé leng

Mellyet fut, kerül,

Olly tájat fut

'S hazát kerül,

Melynek kies

Vidékirül

Lengnek felé

Vég búcsu csók,

'S a' nő ajkán

Imádott szók.

Megy; megint meg áll, és

Arra vissza néz

Hol érte folyt könnyüt

Törli a' drága kéz;

Indúl. „Bútsu

Béke partok“

Szól; „felétek

Már nem tartok.

Egy távoli

Hazába tér

Kinek keble

Csak feléd vér,

És már messze tájak'
Ormain halad,
De szív érzeménye
Ott is társ marad.
Egy kép örök
Emlék-jelül
Melyen beírt —
Szívében ül;
Szívében ül
Elnem marad
Bár messze táj'
Bérczin halad.

Sok nap derült felé
És enyészze már;
A' magányos vándor
Mind bolyongva jár: —
Mindég bolyong
Tovább, előbb, —
De keble, — mind —
Naponta — hőbb,
És hő marad
Mig egyet üt,
Mig hóld sugár
Halmára süt.

„Itt a' czél! tovább nem ,“
Szól, 's pásztra ül
Egy kis hegy tövében,
És elszenderül,
Elszenderül,
De keblinek
Küzdelmek
Még sem hülnek,
Nem hülnek ah!
Bár szűnyad ő

Képében ott bájos nő,
A' bájos nő.
Itt képes álmain
A' nő megjelen
És eltűn legottan
Néma éjjelen
És így magán
Vagyon megint
Feléje szebb
Jövő nem int,
Nem int felé,
Sem búcsu kéz
Bár merre jár,
Bár merre néz.

Itt a' völgy borúlat
Szikla halminál —
Melyet ő faragcsál —
Kis hajléka áll. —
A' vándor itt
Lakik magán,
Most is keserg
A' mult után,
A' mult után
Mert lelke itt
Álmodja szebb
Kor' perzeit.

A' lak megett csörög
Egy kristály patak,
Melyben éhet üzők
Termenek halak. —
Már sok tavasz
Kelt 's hervadott, —

És a' vándor
Mind itt lakott,
De messze táj
Virághoz
Lelke többé
Nem vágyadoz:

Mert szív keservinek
Enyhét föl lelé, —
Keble holt tüzével
A' sír elnyelé.

Két fű hajol
Halmira le
'S ott nyugoszik
Kihült szive.
Egy szőr ruhát
Találtak ott,
Mellyet mig élt
Ő hordozott.

M. K.

Költészet.

Távolban a' hű barátához.

Boldog voltam mig körödben
Töltém édes napjaim,
Míg hű szived' érzetében
Osztozhatta vágyaim.

Boldog mint a' páros gerle
A' fák' lombdús ágain,
Mely még bút nem nyögdecele
Vérző szive hurjain.

Ah! de most — te tőlem távol —
Búláng emészt keblemben,
'S minden perozel szörnyebben dul
Léted szülte üdvemben.

Nélküled a' földnek gömbje
Rideg magány pusztaság,
Nem virít az ég' növényje
Azon, nem, — a' boldogság.

Jer hát; keblem hön vár reád
'S szívem' őszint érzelme,
Hah! mely nem a' színes világ'
Uralkodó szelleme.

K. L.

Az emberekhez.

O ti jó emberek! mint lehet az, hogy mi egymást csak egy pillanatig is keserítjük? — Ah az élet e' veszedelmes Deczember éjelen; — ezen esméretlen lények zavara közepette, mellyeket a' magasság vagy mélység tőlünk távol tart; — e' leplezett világban; — ezen rezgő alkonyokon, mellyek elporló földünkre borúlnak; — ah mikép lehet, hogy az elhagyatott ember, azon egyetlen egy meleg keblet ált ne ölelje, mellyben olly szív ver mint az övé mellyhez így szólhat: „testvérem, te olyan vagymint én, és szenvedel mint én, mi egymást szerethetjük.“ — Megfoghatatlan ember! Te inkább gyilkokat szerzel 's hajigálsz borús éjféleden a' hasonló kebelbe, mellyel a' teedet felmelegíteni 's megőrizni akarta a' kegyes Ég!. — Ah! kitekintek az ernyős virág-mezőkre 's így szólok magamhoz: hogy itt már hat ezer óvek tünnek el derék és felséges emberekkel, kiknek egyikét sem szoríthatánk mellünkhöz, — hogy több évezredek száland-

nak el ezen városokon, mellyek mennyei 's tán keseredett embereket hozandnak magokkal, kik soha velünk nem találkozóok, ha csak nem hamvedreinkkel, pedig melly örömost szeretnének őket, — és hogy csupán egy két évtized vezet néhány repke alakot előnkbe, kik szemeiket reánk vetik, 's kikben azon rokon sziv ver erántunk, a' mellyért epedünk. Karold meg bár e' siető lényeket, — de csak önkönyüid tudatják meg veled, hogy szerettedél. . . . Ó még a' föld, az agg és jó föld úgy hozza emberfiait napvilágra, mint az anya csecsemőjét, még most gyermekei egészen körül veszik, el lepik és betedik, és azonban hogy vállain szárnyalók lebegnek, lábainál állat tömegek mozognak, 's fürtjein aranypontok úsznak, — karján a' selegyenült magas emberi nemet vezet a' mennyen keresztül, — mindnyájunknak megmutatja az ő pirosló hajnalát, virágait 's egész derűteljes házát a' véghetetlen atyának, és megbeszéli őt az ő fíjainak, kik még őt nem látták. — De, jó anya föld, fog egy oly évezred feltűnni, midőn gyermekeid mindnyájan kihalandók, midőn a' napok láng örvénye igen közeli 's megemésztő körébe fog sodorni, — akkor árván maradsz, a' halottakkal néma kebledben, gyász hamuval behintve, pusztán és csendesesen jársz napod körül, a' hajnal felkelend, ragyogánd az est csillaga, — de az emberek a' te négy világkarjaidon fogják nagy álmukat aludni, és — semmit sem látni! . . . 's mindnyájan e? — Ah, akkor egy magasabb vigasztaló kéz vonja rokonunknak, ki legvégső alszik el, az utolsó lepleket késedelem nélkül magános szemére.

Jean Paultól.

Halimbái.

A BARÁTSÁGNAK TETT ÁLDOZAT.

W. . . . hoz.

Hála te néked Menny Ura, Istene!
Ki a' barátság tiszta tüzét belém
Lehellted, áldás szent kezednek
Melly kebelem szeretetre birja!

Távozz tolongó gondjaim éjjele,
Keblemben a' leg kellemetes' b napot
Teremtse szentséged Barátság,
Im nyugalomba merült az élet.

'S a' hold ezüst sűgárral alá mosoly'g
A' pelyhes ágyban szenderegőkre, 's csak
A nyári szellő jádszadozva
Tűn, 's jelen a' puha lét magányán.

Mindenre álmot hinte az elnyugodt
Természet; — oh de a' szeretet vidor
Érzéki, nem hörpentnek álmot
Ébren enyelgnek ezek, 's zajongnak:

Fogadj be szent csend hűs kebledbe, még
Az életet mély álma homályival
Boritja, — hadd áldozzak ébren
Lásd tüzes érzetimet barátság!

Szentséged arczon mélyen imádom itt,
Míg a' meg aggott tölgy sűrű lombjain
A' lanyha szél gyengén süítve
Töltibe a' komoly éj' magányját:

Im a' bagoly mélyen huhog a' peres
Napot kerűlvén szűrke homályodat
Kedvelli vérző gondjaimnak
Néma tanuja te jó-tevő éj!

Bár lelkem a' míg sártetemem körén
Létesz vigyázó érzeteiddel égj
Feled javáért, melly birásod
'S a' puha szenderedéstől irtódz.

Ott egy kesergő gerlicze hivfele
Vesztén nyögécsel, hangja keservinek
Bezúgja a' kéjes magányt, 's nem
Lel kebelére nyugalmat osztó

Gyógyszert. Egek melly gerjedelem lobog
Ennek szerelmekben feredett picziny
Mejjén? Nem olly lélek hevül itt
Milyet az én kebelembe ihlett

Hatalma a' nagynak! Nem — az állati
Ösztön köté ezt társa szerelmihez:
Nem a' nemes'b érzelmi gyémánt
Láncz csatolá le szivét csak egyhez.

Az egy barátság lényi tulajdona
Ember nememnek benne nem osztoz az
Angyalkar, elvan zárva kintse
Állatinem sziv elől örökre.

Ott is csak a' kit szent tüze éltet az
Igaz szerénységnek, 's maga megtagadtt
Kebelnek áldódik kegyétől
Melly szaporítja becsét korunknak —

Hová repültek hű kebelő Felem!
Hová repültek kéjre virasztató
Napink! midőn keblemre dőlvé
Csókjaid öntögeték szerelmid'

Lelkembe; a' mellyekre hason tüzek
Lobbanva szöktek vissza serény magyar
Szívedbe! Haj szünj kinos emlék!
Ime allatam elolvad a' tár.

Világ : miként egy rózsabiborba költ
Felleg, — szerencsésebb örökülhetést
Által lebegvén boldogúlok,
Létemaranykora egy örömkøj!

Mindenható nagy Lélek! ezer szíves
Hála te néked, ki kebelembe ez
Érzést fuvallád! — oh kegyelmid
Árja borítsa el élte folytát

Lelkem Felének, kiért lehelek halok!
Kéjjel pirúljon rá napod, és vigan
Mosolygva szálljon rá az alkony
Álmaiban nagy öröm' javával

Töltsd tiszta szívét-bé. — Ha felébred a'
Bájló nyugalma ringatozásiból
Rózsák kerítsék, gondolatja
Érzetimen gyarapítsa kéjjét.

Vezesd az életnek tövisel tömött
Útján. Ne engedd hogy fanyar aggodás
Ránczolja homlokát, 's az inség'
Könnyi remegjenek arczatján.

Boldog határú napjai folyjanak
Mint egy varázlón hömpölyögő patak
Tarkás virággal hímezett rét'
Czifra körén gomolyogle halkal.

Védd a' komor sors mostohaságától,
Tiporja ellenségeit égbeli
Hatalmad-el. Ringassa létét
Hű keze a' megelégedésnek.

Ha a' Hazáért izzadó homlokát
Sűrű veríték fedte — szemöldökén
Nyájjas zephir csókolja azt fel
És jutalom koszorú kövesse.

Igy tárhatalmad védje Felem! kimég
Leheli, lehellek, — hogy ha nem — elhalok
Bár hült porunk egy hant takarná
A' kihalás komoly éjjetében!

Hutter.

ELSŐ MÁJUS

Itt vagy régen várt, 's gyönyörű fényekre derült nap?
Hő kebelünknek víg megjelenésed öröm.
Fürge gyerek rózsát, 's violát hozz tarka virágból
Oltárt maínapon tiszteletére rakunk.
Szent tömjényt gyújtunk gyönyörű illatja az égbe
Hasson, 's kiskobozóink töltse - el a' levegőt,
E' vigság napot érzékeny — 's bájörömekekkel
Kell töltnünk, ne legyen senkinek arcza borúlt.
Bachus tölt koszorús poharát kiki tartsa kezében.
Hajtsaki azt víg dal' zengedezése között.
E' rövid élet után úgy is mink sarga gerezdből
Nem facsarunk soha bort Lethe' virányi körül.
Éld te halandó hát vídámon napjaid, a' bús
'S durva halál, mikoron nem veszed észre, jön el.

P . . hoz.

Nyisd meg ajtódat szeretett barátom!
Fris madarkák már puha Fészkeikből
Szétrepülnek, te pedig szobádban
Csendesesen alszol.

Nézd kelő, 's nyugvó nap arany tűnése
A' sötét éjnek szomorú homályit
Mily serénységgel veri el, 's dologra
Hijja az embert.

Jöszte hát lelkem fele drága Gustim
Néma természet csuda ndvavába
Jöszte víg arcczal velem és köszöntsük
Földre borulva

Bájos természet erős' Királya'
Égen és földön kitűnő hatalmát,
'S a' pirros hajnal' kecsseit zenegjük
Pannoni lanton.

Oh mi gyakran hű karod áltölelve
Ballagánk hűves ligetinkbe, láttuk
A' mezőt, rétet gyönyörűn förödni.
Harmati gyöngyben

Láttuk a' méhek seregét folyocskák'
Partjaik mellett sok ezer virágról
Szívni mézet bő eládat köpükbe
Gyűjteni télre ;

Majd szelid esermely' vize berkeinkben,
Vagy kies kertink feselő leányi,
Majd meg a' légben füttyülő madarkák
Tüntek előnkbe.

Mind ezek mélyen dobogó szívünket
Álthatak, 's bájos kegyeit csudáltuk
Minden állatban ragyogó egünknek
'S áldva imádtuk.

Jöszte most is hát szeretett barátom!
Néma természet ragyogó Királyát
Üdvezeljük, jöszte velem szobádat
Hagyd szaporán-el.

A' H Ű L O M B.

Hah! csak alig a' borongó
Tél tűnt el jég szárnyain,
Rózsásajkkal a' mosolygó
Tavaszkél-fel bájain.

Már te hű lomb hókebledbe
Híz lengő virággal
Ártatlan gyöngy kellemedbe
Részt venni illatiddal.
Megyek — 's e' komoly hajlékot
Szivdobogva itt hagyom,
'S e' mord, 's üldöző tájékat
Titkon által ballagom.
Régtől érted érzett, égett
Forró lángja keblemnek,
Régtől érted rezgett, zengett
Aggó hangja mejjemnek.
Nincs is más ki árva fejem'
Keservít enyhitené,
Bánattól elázott szemem'
Könyeit le törlené.
Oh! melly sokszor a' bús éjnek
Akarám szüm terheit
Felfedezni, 's fris regvelnek
Sorsom fergetegeit,
Akarám a' zord szirteknek
Hol lágy szellők lengenek,
Pusztúlt várak köveiknek
A' hol baglyok repkednek.
Estvélyi rozsás tüze mellett
'S csillagok' világínál,
Hús berkek forrási felett
Térmezők' virágínál.
Biborszínü nap sugárin
Akarám bús ügyemet
Eloszlatni, 's hold homályin
Szét üzni keservemet.
Jaj de ezek gyászküzdését
Éltemnek fel sem vevék,
Habzó szívem vérző sebét
Gyógyszerekkel nem kenék.

Eltelve édes reménnyel
Hát csak hozzád sietek
Hű lombocskám! nappal éjjel,
Utánad esdegélek.
Csak te nyujthatsz ah egyedül
Enyheit panaszimnak
Hűs árnyaddal szünetlenül
Vigczélt óhajtásimnak.
Mert te voltál minden léptem
Hűséges védangyala,
Bús, 's tekervényes ösvényem
Czélmutató hajnala.
O hát virulj, 's vígy körödbe
Élni boldog napokat,
Ne hagy epedni örökre
Üzd messze a' gondokat.

Hutter.

Ó D Á K.

(Intés Emmához)

Lyánkám, élni siess nincsen az Isteni
Szóban másolat, élsz, és rövidenbe száll
Hozzád létleverőd és
Bús prédája leszel legott.

Bezárandja piros ró'sa gyanánt virult
Bájló ajkidat, és rád lehelésivel
Arczod szép patyolatját
Elhervasztja minél előbb

Csont újat leeresztvén szemeidre majd
Tündér fényed elnyomja, világot
Gyászos szőnyegje borítja
Végetlen, 's örök éj alá.

Nézd csak minden az ég boltja alatt siet
Végéhez hamarabb avagy utóbb; Te is
Bimbó rózsza szerént, melly
Még most kellemivel szemed

Elbájolja, talán, 's már viradóra le
Ejtvén gyolcs levelét porba vegyül, 's oda
Vész, elhullva sok éked
Mély sír rejt szemeink elől.

Éltünk nincs örök évekre kimérve itt
Egy órát ki megért, másikat éri e'
Vagy nem, mély titok az, melly
Gyarló emberi észet halad.

Szintén száz, 's ezer évek lefolyának,
Még sem tűne fel olly orvosi értelem
Melly meggátolni a' bűn
Zsoldját osztogató kaszást

Tudná. Nincs akadály lépte előtt neki
Egy a' tisztos öreg, vagy csecsemő, akár
Jobbágy, vagy koronás fő
Dús, koldús legyen egy neki.

Jég mejjébe kemény szíve nem érzi az
Elbájló szeretet drága hatalmait
'S a' szépek kecsseit vas
Karral dálni igyekszik. Ó

Lyánkám élni siess hát ha az élet illy
Kétes perczeit a' drága időnek éld
Víg lélekkel öröm közt
Hadd folyjon rövid életed.

Szűz kebled dobogására vigyázz (mivel
Élted fűszere ott rejtezik) érzeted
Édent nyitki előtted,
Csak halljad szavaim Leány!

Mint megtestesedett Angyal előtt midőn
Bókol földi imádód mosolyogj felé
Nektárát kebelednek
Öntsd szivébe kegyelmesen.

Isten célja ez, és áldozik a' ki e'
Czélnek megfelel. Ah! lyánka ne késs, kebelt
Tárj mássodnak az Éden
Vár rád, 's angyali ölbe szálsz.

EGY FELFUVALKODOTT DÚ'SHOZ.

Dús! állj elő most hallni szavam, tudod
Nem régiben vad, 's durva beszédidet
Én is siketként hallgatám, már
Rám jöve a' sor, azért te halgass.

Mit érhet a' kincs szóllj, ha valódi bocs
Mellette nincsen? Dús nevet érdemelsz
Sok kincseiddel, mind fejet hajt
A' ki valóba szegény, előtted.

Személyedet, sőt mindenedet nagyon
Dicsérik, áldják a' czudar emberek
Kik nagynak és bölcsnek neveznek
'S miglen eged ki dereng becsültetsz.

De majd midőn a' bús Flegeton vize
Elnyel, 's Világod zordonós éjre száll:
Felelj, ki fog hived maradni?
Nem de kevély eszed és egyéb nem *)?

Csak földi lévén mindened itt marad
Poroddal együtt szál neved a' setét
'S örök mulandóság ürébe
A' maradék le fogja emlegetni.

---

*) Nil feret ad Manes divitis Umbra suos. Ovid.

A' pénz szerelemben kik veled érzenek
Midőn kifúvod véglihegésidet

Kincseddal osztoznak, 's alig lesz
Olly rokonod ki szemed befogná-

Ez a' Fukarnak sorsa, kicsin szive
Melly a' sanyargó emberiség erant
Érezé keményedett porrá vál
'S mindene sír üregébe rogygan.

A' hír, 's dicsősség Temploma zárva van
Előtte, 's a' hol rongyosan Irusz áll
'S Kátó szegénységébe fénylik
Ő oda nem verekedhetel; Hát

Maradj magadnak kárhozatos kevély
Bálvány imádó! üst, 's arany Istenid
Előtt fejet nem hajthatok. Mert
Melpomeném nemesebbre oktat.

Most is csak aztat sugja, hogy a' nemes
Lélek, nem a' bércz gyomra adand nekünk
Nagyságot, és ha így van értem
Hogy te kicsinke maradsz örökre.

HANGZATKÁK (Sonettek)

A' Gyermek és ifjukur.

Azt mondogálják, édes a' gyermekkor,
Ígaz, mert magam szint érzém bájjait
'S nem félve e' gondok homályait
Sírásom is kedvet szült ollykor.

Hajh! még is a' mikenn átestem akkor,
Játékom, éltem vidámságait,
Mint érzetim szendergő álmait

Csak úgy tekintem, a' miolta egykor
Egy lyánka bájja szívemig hatott;
Mert már valódibb érzet izgatott,
'S olly éltető kény mellyet nem reményltem.

Nem mert azon perczben Valóm legott
Oly tündér módra által változott
Hogy addig míg aludtam csak, nem éltem.

A' SÍR SZÉLÉRŐL.

Emmám tudod már én boldog teremtmény
'S véled legboldogabb élő valék
Miolta a' szerelmi függelék
Lánczára fűze véled a' saját kény.

Már már felejtém, hogy nem örök lény.
A' testi kép, de lám romladék
Sár, hanv, por, és veszendő mindenék
Ha földi, 's csak vakít az itt való fény

Hát így csalának érzeményeim
Mellyek már majd örök lételt ígértek
'S véled boldogságomba bévezér'tek

Itt a' sír, tátva áll előttem im?
Elválunk! — hah! nem, jót áll lelkeim értek
Túl a' sironn is élünk, ennyit érzek.

A' BÜTSÚZÓ LEÁNYKA.

„Nézzd a' képet: a' viráglét sorvad,
A' sirangyal itt jön, a' komor, vad,
'S most elalszom fagyoló kebelén.
Mégkönnyüdtem; nyájas útát látok.
Édesim ti már isten hozzátok!
Elhervadván virradék-fel én.

„Hajh de, a' mint szárnyalok vidáman,
Gyász siralmi szellem leng utánam,
Jó szülöm' 's testvérim szelleme
Sírnak értem: nyílt tavaszkoromban
Hagytam őket éjlő fájdalomban,
Melly hideg nyomomra serkene.

„És panasz kél: „Ím a' föld' virága,
Háznak éke, bájremény zöld ága
Áldozatként sírba vonzatik,
'S szűz tejérü lengenyék havában,
Ünnepélyes rózsák' májusában
Ő, a' kedvesb, kiszakasztatik.

„„'S nincs-e hosszú pálya útott aggság,
Mellynek már az élet' kínos fogság,
'S égő szomja végsöppért eped?
Ó halál, segélyed azt elhagyja,
'S karod a' tavaszlót elragadja.
Honnan, honnan e' zord ingered?““

„Hasztalan! engem éden táj marasztal.
Teljetek ti jók erő malaszttal:
Kialudtam kín óráimat:
Vigasztaljon e' szó meghittsége,
'S költözésem' líliom szépsége.
Méltassátok boldog útamat.“

Üdvöz-légy te kedves; int nyugalmat,
Mosely arcczal szenditsd a' siralmat,
Lengjen áldásod vérségiden.
És szánóid' biztos panaszára
Csenddel légy. Te ifjú nap sugára,
Mért csillámlott fényed röviden?!

A' HÁRMAS SÍR.

Elvirúlt a' kert virága
'S hó lepel fejeje ott
Hól előbb a' rózsá lomb egy
Síri hantot báltozott
Rózsá szunnyadott alatta
Híve tűntén elepedt
Sót lerontó bánatába
Szíve végre megrepedt
A' kegyetlen hős apának
Hartzba küldte a' Jegyest
Nagyra vágyó lelke, mert ő
Egy vejet, mint nem nemest
Nem fogadhatott magának —
„Menny fiú mond 's mint nemes
Térj lakomba, úgy lehetsz tsak
Hogy vejem légy, érdemes“
Andor elment, 's *Várna* téréen
Mint vitéz úgy hartzola,
'S hogy Királya hunyt ditsően
Azzal ő is elhala —
Illy lesujtó hír *Deső*hez
Hogy beszóllott *Rózsá* lett
Áldozat, mert az lerontá
A' virágzó életet —
Attya minden reggelen át
Sír gyepén sirt, 's könnyezett
Tudva azt, hogy ő ölé meg
Büszke szíve vérezett —
Nagy Karátsony reggelén is
Kertbe ment, 's mit láfa ott?
Vissza rezzen; *Rósa* sírja
Nyitva ált, 's felásatott
Milly kegyetlen látomány ez!
A' koporsón egy vitéz

Nyúllya végig, élte vesztett
'S bámulón hogy arra néz,
Abba Andort a' szerelmest
Feltalállya — öszve rogy
Szive vérzik, 's meg repedvén
Nagyravágyó élte fogy —
Úgy van *Andor Várna* síkján
Nem veszett el, elfutott,
'S bújdosását hogy bevégzé
Csengelére eljutott —
Értve a' vést, *Rósa* sírját
Felkeresvén kízzatott
Szive megtört, 's a' koporsót
Át karolván ott fagyott —
Két nap elmúlt, 's a' lehulló
Hó, hogy a' gyász kertbe szállt,
Egy setétlő sír üregben
Három elhunytat talált. —

INTÉS AZ ÖRÖMRE.

Mért epedsz búban szeretett barátom?
Mért remegsz sorsod keserű csapástól?
'S kellem évednek gyönyörű viránya
Búra miért kél?
Szólni mit készül ragadó szerencsénk
Tudni óhajtod? Ne emészd magad meg
Szívedet gyászszal, 's üröm epedéssel
Most be ne töltsed.
Néma szomor gond habozó dagályal
Már ezentúl r'ád fenyegetni tiltsad
Szép öröm víg hely't, tavasz Édenében
Áldva keressed.
Vénus oltárát szabadon ölelhetsz,
És Bachus nektárt kagyessen ürithetsz
Am hogy a' mérték helyeit tűzessen
Ált ne haladjad.

Társaid közzé örömmel siess te
Tréfa játékot, 's nevető gyűrűs'dit
Üzd, mivel élted fakadoz, virágok
Kertje fejezik
Képeden, rózsás lábyrinth patakzik
Tűz szemed helyére karolhatsz
Szép delet, nyájas napokat egednek
Hajnala fénylik.
A' madár, nézd csak, tavaszon danolva
Repked a' fáknak hajazó tetőkön
Úzi koncertjét, 's az egek Urának
Penget öröm dalt.
Hát te csak némán kerekedsz 's botorkász
Gyász üreg Keblén? pokol örvényében
Üzöd álmodnak feketés ürömet
'S éjjeli ködben?
Félre illy gyászszal, vigadozva örülj te
Léted enhelyén, mosolyogva zengjen
Hangja húrodnak: ifiu örülj te,
Míg van időd még!
A.

EPIGRAMMÁK.

Fodorhoz.

Nemde Fodor kértél, hogy verset rólad is írjak,
Eljegyző névvel rejtve igaz nevedet?
Irok igen, 's hogy tudd, melly név léssen vezetéked
Rád illőn adom a' régi Herosztratusét. —

Bornemisszához.

Még egy csepp vizet el nem nyeltél férfi korodban.
Azt mondád, pedig a' szomjat ez oltja csak el.
A' vagy gyűlöld a' friss csermelly cseppeit úgy-e?
Kár megvetni, mit a' jó anya ingyen adott!
Kár, 's bűnhödsz is azért, mert meg kell a' vizet innod
Jó pénzért pedig, a' korcsmai borba vegyest.

Szeleséhez.

Hogy hallgass egykor kérvén intettelek a'ra
'S dühre hevült haragod vissza veré szavamat.
Nincs szükséged mondád már leczkére ezentúl,
Mert hallgattál több iskola Mestereket.
Mesterektől vesszük tudományinkat, 's jeles, a' ki
A' jó mesternek jól bevévé szavait
Néked azomban büszke fiú azt mondom ugyan csak
Hallgass, és vedd bé mesteri szózatimat.
Szokrates a' Fiait hajdan halgatni tanítá,
Halgass hát intlek lásd ez is egy tudomány.

Amálról.

Egy pár versecskét kért részire tőlem Amálka
Mevallandó, hogy tőlem eredtek azok.
A' fogadás megtette; de de rosszul írta le tőlem,
'S így a' Versezetet megtagadá, hogy enyím.

A' Magyar Nemzetről.

Büszke vagy, azt mondják, Árpád hős Nemzete, rólad;
Nemzeti fényedben büszke lehetsz igazán.

Barátomhoz.

Franczkád' lábai, szájai, és kacsói
Kérkedsz, hogy kicsinyek, hiszem; de mind ez
Úgy vál ékire, hogy ha nyelve sem nagy.

Eszterhez.

Felviszik; a' nagy haj, nagy homlok, 's nagy szemek
a' lyánt.
'S e' díszek nélkül nem lehet arcza remek.
Ugy tartják; de nem áll: mert a' ki remek nevet óhajt
Meggkívánjuk, hogy nagy legyen a' szive is.

(V é g c.)
